

INSTITUTUL
DE
GEOGRAFIE

JUDEȚELE PATRIEI

P. GÂȘTESCU * I. S. GRUESCU

Județul BRĂILA

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Lucrarea prezintă la un nivel de largă informare geografică principalele caracteristici fizico- și economico-geografice ale JUDEȚULUI BRĂILA.

Deși este situat în întregime în zona de cîmpie, teritoriul acestui județ prezintă diferențieri sub raport fizico-geografic. Astfel, pe unitatea de cîmpie, acoperită de loess și pe alocuri cu nisipuri eoliene fixate, solurile au un ridicat grad de fertilitate, permițînd dezvoltarea agriculturii în bune condiții. A doua unitate, reprezentată prin lunca Dunării, cunoscută sub numele de Balta Brăilei, este astăzi complet îndiguită, constituind o importantă regiune agricolă. Tot aici se mai adaugă luncile Siretului, Buzăului și Călmățuiului. Aceste unități de relief sînt tratate din punct de vedere geologic, geomorfologic, climatic, hidrografic, pedologic și biogeografic.

Sînt analizate în continuare problemele geografice ale populației și așezărilor.

Un loc important în economia județului îl deține industria cu ramurile construcții de mașini, chimică, celuloză și hîrtie, alimentară etc. Separat sînt menționate obiectivele turistice și potențialul de care dispune județul în acest sens.

Socotim această carte drept o invitație adresată cititorilor de a cunoaște geografia județului, bogățiile și frumusețile sale, precum și realizările repurtate de oamenii muncii pe aceste meleaguri.

ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

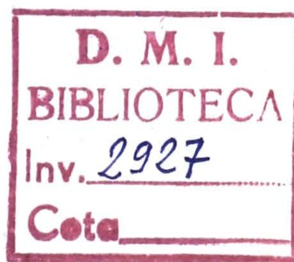
INSTITUTUL DE GEOGRAFIE

P. GÂȘTESCU, I. S. GRUESCU

Județul BRĂILA

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

București, 1973

COMITETUL DE COORDONARE AL COLECȚIEI

dr. L. BADEA
dr. doc. P. GÂȘTESCU
GH. IACOB
dr. doc. V. TUFESCU
dr. I. VELCEA

PREFAȚĂ

Brăila — străveche așezare pe malul bătrînului Danubiu —, parte componentă a județului așezat în întinsa și mănoasa cîmpie a Bărăganului, s-a înscris pe coordonatele istoriei noastre multiseculare ca un puternic centru economic, social și politic al țării.

Atestarea sa ca unitate teritorial-administrativă încă de la întemeierea statului Țara Românească demonstrează că locuitorii acestor meleaguri au găsit condiții geografice corespunzătoare pentru o viață și muncă plină de satisfacții, cunoscînd în același timp vremuri grele de restriști, timp de aproape trei secole sub dominația otomană, precum și jugul nemilos al exploatării burghezo-moșierești. În acest context de puternice contradictii s-au desfășurat evenimente cu adînci rezonanțe și semnificatii în epopeea noastră națională, s-au înscris fapte de seamă și s-a purtat o continuă luptă pentru înfăptuirea idealurilor de dreptate și libertate socială.

Sub conducerea încercată a partidului comuniștilor, Brăila și-a integrat forțele în ansamblul marilor bătălii insurecționale declanșate în august 1944, eveniment crucial în istoria României, care a marcat începutul făuririi noului destin al națiunii noastre.

Înnoirile socialismului au schimbat din temelii înfățișarea municipiului, comunelor și satelor județului Brăila. El se prezintă astăzi ca o unitate administrativ-teritorială armonios echilibrată, cu o industrie dezvoltată, cu o agricultură în plin progres, cu o viață spirituală înfloritoare.

Cunoscută altădată, îndeosebi prin activitatea sa comercială, ca poartă a țării pentru exportul de cereale, Brăila a devenit astăzi o puternică cetate a industriei metalurgice, construcțiilor de mașini și chimiei, ale căror produse sînt folosite atît pe marile șantiere ale României, cît și dincolo de granițele ei. Această variată gamă de produse atestă saltul cantitativ și calitativ pe care l-a înfăptuit politica științifică, marxist-leninistă a partidului, de industrializare socialistă, de amplasare armonioasă a forțelor de producție pe teritoriul țării, ridicînd astfel Brăila în rîndul marilor orașe ale țării.

Astăzi, mecanizatorii, țăranii cooperatori, toți lucrătorii ogoarelor, liberi și stăpîni pe propriul lor destin, sînt angajați cu toate forțele în procesul dezvoltării intensive a agriculturii pe baza mecanizării, chimizării și extinderii irigațiilor, factori esențiali în obținerea unor producții agricole vegetale și animale tot mai mari.

Ca urmare a transformărilor petrecute în industrie și agricultură, în celelalte domenii de activitate a crescut continuu nivelul de trai al celor ce muncesc, s-au produs profunde mutații în profilul lor spiritual, cultura și civilizația găsind teren mai fertil în fiecare casă.

Toate acestea fac ca oamenii de pe meleagurile Brăilei să urmeze cu entuziasm și deplină încredere politica justă, înțeleaptă a partidului comuniștilor, să aducă o contribuție tot mai valoroasă în procesul edificării socialismului și comunismului pe pămîntul patriei noastre.

Înfăptuirile de pînă acum sînt certitudini care deschid noi și luminoase perspective de dezvoltare economică și socială a județului Brăila. Harta sa își va îmbogăți zestrea în actualul cincinal și în perspectivă cu marea termocentrală electrică de la Chiscani, cu o nouă fabrică de excavatoare hidraulice la uzina „Progresul" și prin extinderea considerabilă a Șantierului naval care va realiza cargouri maritime de 4 500 și 7 500 tone. Importante creșteri vor cunoaște industria chimică a lemnului, celulozei și hîrtiei, industria ușoară și alimentară. În Bărăganul Brăilei, oamenii muncii din agricultură vor înscrie noi pagini de activitate rodnică, de belșug și bunăstare.

Minunatele perspective deschise de Congresul al X-lea și Conferința Națională a partidului din iulie 1972 procesului de edificare multilaterală a socialismului în patria noastră angajează cu tot mai multă fermitate oamenii muncii de pe aceste meleaguri, care sînt hotărîți să nu precupețească nici un efort în realizarea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, contribuind într-o măsură tot mai mare la ridicarea națiunii noastre socialiste pe culmi mai înalte ale progresului și civilizației.

Lucrarea de prezentare fizico-economico-geografică a județului Brăila pe care o prefațăm reprezintă o încercare izbutită de a creiona trecutul, prezentul și viitorul acestor locuri de străbună vatră românească, surprinzînd cele mai sugestive aspecte ale transformărilor înnoitoare pe care oamenii muncii, în frunte cu comuniștii, le înscriu în paginile istoriei zilelor noastre.

DUMITRU BĂLAN,

prim-secretar al Comitetului județean Brăila al P.C.R.,
președintele Consiliului popular județean

CADRUL GEOGRAFIC ȘI ISTORIC

Județul Brăila, situat în partea sud-estică a Republicii Socialiste România, cu o suprafață de numai 4 724 km^2 (2% din suprafața țării), este unul din județele mici ca extindere teritorială.

În est se învecinează cu județele Tulcea și Constanța, în nord cu Vrancea și Galați, în vest cu Buzău și în sud cu Ialomița.

Teritoriul județului Brăila se axează în cea mai mare parte pe unitatea de cîmpie — Bărăganul central și nordic — și pe lunca Dunării — cunoscută sub denumirea de Balta Brăilei. La acestea se mai adaugă luncile Siretului, Băzăului și Călmățuiului, adică sectoarele inferioare ale acestor cursuri de apă.

Deși monoton la prima vedere, relieful teritoriului județului Brăila prezintă unele variații care au atras și o diferențiere a celorlalte condiții fizico-geografice — ape, soluri, vegetație, și în mai mică măsură — clima.

Condițiile naturale și poziția geografică a acestui județ au contribuit încă de mult la dezvoltarea unor anumite ramuri ale economiei, și anume agricultura și comerțul.

Județul Brăila reprezintă una dintre cele mai vechi unități administrativ-teritoriale ale țării, el datînd de la întemeierea Țării Românești, cînd au și fost înființate aceste unități administrative. Dar ca realitate geografică și economică, el a existat, alături de alte unități, și înainte de anul 1300. De remarcat, însă, că prima atestare documentară a județului Brăila datează de prin 1481, dar și mai clar din 1487, dintr-un act din 31 iulie, prin care voievodul Vlad Călugărul dăruiește egumenului și călugărilor mănăstirii Snagov „să le fie în *județul*

Brăila găleţile de grîu domneşti ahabnice şi dijma domnească şi vămeşitul, zeciuiala care este domnească de la stupi şi cu perperii cu tot în întreg judeţul Brăila. . . Şi încă am dăruit domnia mea şi caii de la cnezii din acel *judeţ al Brăilei*, care se cad să fie domneşti, de la cnezii care mor, să-i ducă la sfînta mînăstire, ca să fie de slujbă sfîntului lor" (*Documente privind istoria României. B. Ţara Românească*, 1950, vol. I, pag. 329—330).

După anul 1542, cînd a luat fiinţă raiaua Brăilei, raia care includea o bună parte şi cea mai bogată a teritoriului, inclusiv capitala sa, judeţul a continuat să existe şi să figureze în actele cancelariei domneşti. Prima menţiune în acest sens se află într-un document din 17 septembrie 1543, judeţul apărînd ca atare şi după 60 de ani de la constituirea raialei. Mai tîrziu însă, pe la 1646, apare contopit cu judeţul Rîmnicu Sărat, pentru ca se reînfiinţa temporar în perioada războiului ruso-turc din 1806—1812, şi apoi definitiv, după tratatul de la Adrianopol din 1829, avînd două plăşi: Vădenii, cu 20 de sate, şi Balta, cu 38 de sate (C. Filitti, 1930), instituindu-se de asemenea domeniul Brăilei, care cuprindea teritoriul fostei raiale, teritoriu mai mic decît al judeţului.

Sub această formă şi incluzînd teritoriile amintite, judeţul Brăila a continuat să existe pînă în 1950, an cînd are loc prima împărţire administrativ teritorială a ţării efectuată în anii de democraţie populară. Ca urmare a acestei împărţiri, teritoriul judeţului Brăila a fost inclus regiunii Galaţi, cuprinzînd fostele raioane Brăila, Făurei şi Însurăţei.

Odată cu efectuarea, în anul 1968, a îmbunătăţirii organizării administrativ-teritoriale a ţării, urmare firească a puternicii dezvoltări a forţelor de producţie, a perfecţionării relaţiilor socialiste, a întregii vieţi economice şi social-culturale, a luat fiinţă actualul judeţ Brăila, care cuprinde o populaţie de 362 000 de locuitori (1,8% din totalul pe ţară în anul 1970), din care 45% trăiesc în mediul urban (Brăila şi Făurei) şi 55% în mediul rural (repartizaţi în 41 de comune cu 142 de sate).

Aşezarea geografică deosebit de favorabilă a teritoriului judeţului Brăila, lipsa unor bariere naturale spre majoritatea

regiunilor ţării şi existenţa unor drumuri lesnicioase care au favorizat multiplele sale legături cu acestea, ca şi prezenţa Dunării, ca mare şi însemnată arteră de circulaţie fluvio-maritimă, şi a portului Brăila cu traficul său intens etc. au reprezentat şi reprezintă tot atîtea aspecte pozitive care explică viabilitatea şi importanţa sa actuală în cadrul economiei unitare a României. Spre acest ţinut şi port la Dunăre convergeau şi converg numeroase drumuri rutiere şi căi ferate. Spre portul Brăila, de exemplu, se îndreptau în trecut, pe uscat şi pe apă, bogăţiile întregii Ţări Româneşti, ca şi o parte din cele ale Transilvaniei, mai ales cele din sud-estul acesteia, din zona Braşovului, care luau apoi drumul mării, pe vase mai mari, maritime, funcţie păstrată şi mult amplificată în zilele noastre. Este vorba deci de o aşezare economico-geografică deosebit de favorabilă a judeţului Brăila în cadrul ţării, care a evoluat foarte mult şi s-a îmbunătăţit considerabil în anii construcţiei socialismului, cînd caracterului său agrar de mare furnizor de cereale, plante tehnice, legume şi animale i s-a adăugat şi un puternic caracter industrial, bazat mai ales pe materii prime şi materiale aduse în special din afara limitelor sale.

Un loc important în economia judeţului îl deţine industria cu ramurile construcţii de maşini (excavatoare, rulouri, compresoare etc.), chimică, celulozei şi hîrtiei, prefabricatelor, alimentară etc. Volumul producţiei industriale reprezintă 2,1% din producţia globală a ţării.

Datorită condiţiilor pedogeografice şi a vastelor lucrări de îndiguire (zonele inundabile) şi irigare (îndeosebi zonele de cîmpie cu deficit de umiditate), agricultura s-a extins mult, ocupînd 83% din suprafaţa teritoriului. Dintre culturile cu mare pondere, menţionăm porumbul, grîul, floarea-soarelui, orezul, legumele şi plantele furajere.

Toate acestea, ca şi alte elemente de ordin social-economic au dus la consolidarea şi îmbunătăţirea poziţiei economico-geografice a judeţului Brăilei pe harta României socialiste. În acelaşi sens pledează şi largile perspective ce se deschid economiei acestui judeţ în anii următori, potrivit documentelor de partid şi de stat de edificare în România a societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

RELIEFUL ŞI CONSTITUŢIA GEOLOGICĂ

Teritoriul judeţului Brăila, ca şi cele ale judeţelor din sud şi sud-vest (Ialomiţa şi Ilfov), aparţine în cea mai mare parte unităţii de cîmpie, şi anume părţii estice a Cîmpiei Române. Spunem în cea mai mare parte, deoarece în est circa 96 000 ha se găsesc în lunca Dunării altădată inundabilă, cunoscută sub numele de Balta Brăilei. Dacă la porţiunea dintre braţele principale ale Dunării se mai adaugă lunca exterioară şi cea a Siretului, Buzăului şi Călmăţuiului, suprafaţa ocupată de această unitate joasă de relief (luncă) depăşeşte 200 000 ha, ceea ce reprezintă 42% din suprafaţa judeţului.

Sub raport genetic, teritoriul judeţului Brăila, ca porţiune a Cîmpiei Române, poartă amprenta evoluţiei acesteia. Cîmpia Română reprezintă o zonă largă depresionară cu caracter subsident (în special partea estică), situată la contactul dintre geosinclinalul carpatic, Platforma Moesică (Prebalcanică), Podişul Moldovenesc şi Horstul dobrogean, denumită în literatura geologică şi Depresiunea Valahă. Sectorul oriental al Depresiunii Valahe, delimitat prin rîurile Argeş, Dunăre şi Siret, prezintă numeroase complicaţii tectonice date de întîlnirea celor patru unităţi structurale amintite.

Analizînd coloana stratigrafică a fundamentului pe linia de profil Brăila — Mărtăceşti — Romanu — Mihail Kogălniceanu — Racoviţa — Balta Albă, constatăm că formaţiunile *precambriene*, reprezentate prin şisturile verzi, şi cele paleozoice se afundă din ce în ce mai mult spre vest. Dacă pe malul dobrogean al Dunării acestea şi întîlnesc la suprafaţă, la Mărtăceşti ajung la 1 500 m, iar sub albia Buzăului la 3 500 m. Peste aceste formaţiuni urmează succesiunea depozitelor *neogene* : *tortonian* (marne calcaroase, nisipuri grezoase şi calcare organogene), *sarmaţian*, la circa 3 000 m adîncime (marne, nisipuri, gresii), *meoţian* la 2 400 m (nisipuri), *dacian* la 1 500 m

(nisipuri, marne, argile), *levantin* de la 1 500 la 500 m, deci cu o grosime de circa 1 000 m (argile, marne, nisipuri), şi *cuaternar* pe aproximativ 400 m grosime (argile, nisipuri, pietrişuri şi depozite loessoide) (fig. 1).

Această stivă de depozite s-a depus într-un mediu marin şi denotă o continuitate de sedimentare din tortonian, mai exact din sarmaţian, şi pînă în cuaternarul inferior (pleistocen), cînd arealul oriental al Cîmpiei Române mai era încă ocupat de un lac relict.

Sub depozitele loessoide, fluviatile şi eoliene care alcătuiesc primul orizont de la suprafaţă, cuaternarul mai este reprezentat şi prin: *stratele de Cîndeşti*, constituite din nisipuri şi pietrişuri cu intercalaţii argiloase (pleistocen inferior), *stratele de Frăteşti* cu nisipuri şi pietrişuri (pleistocen inferior), *un complex marnos* (pleistocen mediu), *nisipurile de Mostiştea* (pleistocen superior) — nisipuri şi nisipuri argiloase care conţin, printre alte fosile, şi resturi de *Mammuthus primigenius*.

Depozitele loessoide din judeţul Brăila, cu grosimi de 10—20 m, se deosebesc din punct de vedere granulometric şi al compoziţiei chimice de cele din zonele limitrofe — Bărăganul de sud, Cîmpia Rîmnicului etc. Astfel, în Cîmpia Brăilei şi Călmăţuiului acestea se încadrează în depozite loessoide fin nisipoase, cu fracţiunile 0,2—0,02 între 25 şi 50% şi cele de 0,2 între 10 şi 20%. Din punct de vedere chimic, SiO_2 reprezintă 82,54—84,14%, iar CO_3Ca doar 5,09—5,27%.

Compoziţia chimică şi granulometria depozitelor loessoide, cît şi prezenţa nisipurilor eoliene sub formă de dune fixate pe malul drept al Călmăţuiului şi în mai mică măsură pe cel al Buzăului, între Şuţeşti şi Silişte, scot în evidenţă rolul vîntului în geneza acestora. Aceste nisipuri fine antrenate de vînt provin din albiile Buzăului, Călmăţuiului şi Dunării.

Trebuie să precizăm că, spre deosebire de depozitele loessoide din partea vestică a Cîmpiei Române sau din Bărăganul sudic, care au o culoare galben-roşcată, cele din judeţul Brăila au o culoare galben-albicioasă.

Fenomenul tectonic ce a acţionat şi mai acţionează şi în prezent în vestul judeţului Brăila este *mişcarea de subsidenţă*, fenomen care influenţează fizionomia actuală a reliefului.

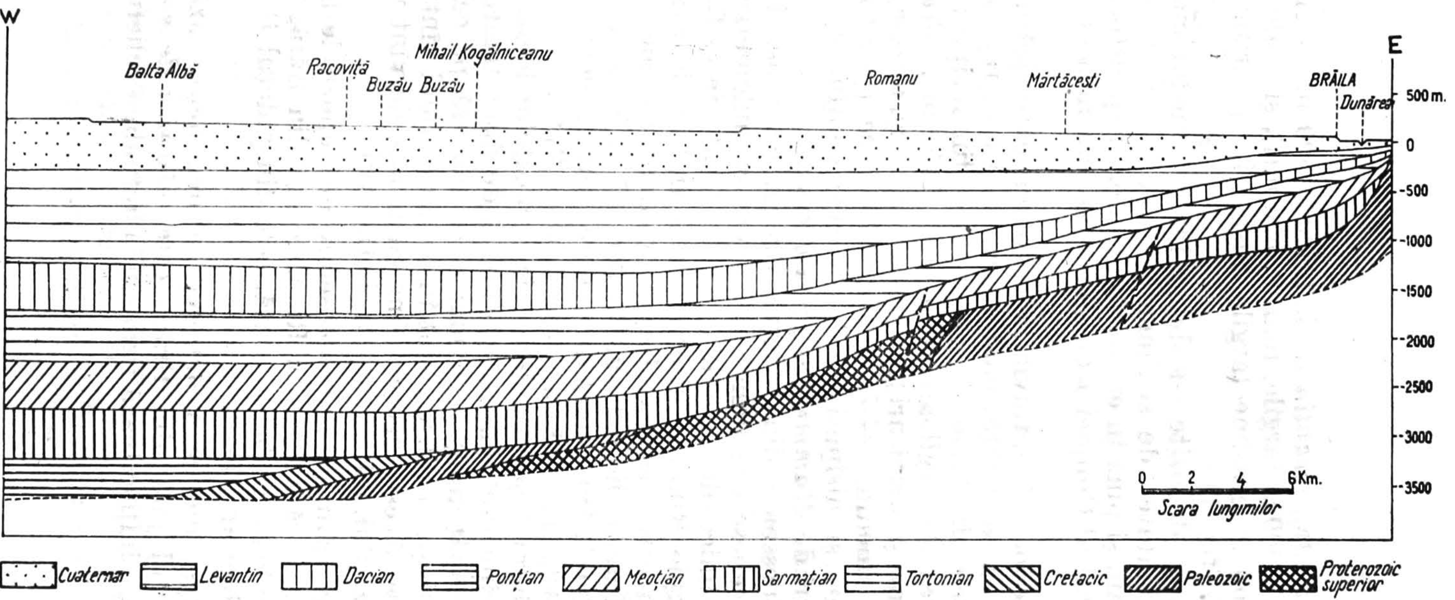

Fig. 1. — Profil geologic între Brăila și Balta Albă.

Mişcarea de subsidenţă care cuprinde zona Urziceni — Făurei — cursul inferior al Buzăului şi Siretului are drept consecinţă aluvionarea luncilor, înecarea teraselor fluviatile inferioare prin aluviuni, schimbarea cursurilor rîurilor în cadrul luncii, colmatarea gurilor unor mici afluenţi şi transformarea lor în limane fluviatile. Cea mai tipică zonă în care se pun în evidenţă majoritatea proceselor menţionate este cea cuprinsă între văile Călmăţuiului şi Buzăului în dreptul localităţii Făurei, unde numeroase cursuri părăsite, numite *buzoele*, fac legătura între cele două artere hidrografice, funcţionînd în timpul inundaţiilor.

În ansamblu, relieful judeţului Brăila aparţine unităţii de cîmpie, constituită din spaţii interfluviale netede şi întinse, din terase fluviatile şi lunci cu o mare dezvoltare. În sens mai larg, toată suprafaţa judeţului (exceptînd lunca Dunării) intră în cunoscuta cîmpie a Bărăganului. Iniţial, prin Bărăgan se înţelegea cîmpia dintre Dunăre, Ialomiţa şi Mostiştea, dar ulterior denumirea a fost extinsă pînă la lunca Siretului, această vastă cîmpie împărţindu-se în *Bărăganul de sud* (Bărăganul propriu-zis), *Bărăganul central* (între Ialomiţa şi Călmăţui) şi *Bărăganul de nord* (între Călmăţui, Buzău şi Siret) cunoscut în literatura geografică şi sub denumirea de *Cîmpia Brăilei.*

În cazul nostru, judeţul Brăila cuprinde o porţiune din Bărăganul central sau de mijloc şi Bărăganul de nord, ambele separate de lunca Călmăţuiului şi delimitate de luncile Dunării, Siretului şi Buzăului.

Ţinînd seama de principalele elemente ale reliefului şi constituţiei litologice şi morfografice, distingem în cadrul judeţului următoarele unităţi de relief : *Bărăganul central* (*Cîmpia Călmăţuiului*), *Bărăganul de nord* (*Cîmpia Brăilei*), *Balta Brăilei*, *lunca Siretului*, *lunca Buzăului* şi *lunca Călmăţuiului*.

Bărăganul central (Cìmpia Călmăţuiului). Este delimitat de Călmăţui în nord, Ialomiţa în sud, Sărata la vest şi Dunărea la est.

În judeţul Brăila intră partea nord-estică, caracterizată prin prezenţa nisipurilor eoliene de pe malul drept al Călmăţuiului, a depresiunilor de tasare (crovuri) în zona centrală

Dudeşti — Roşiori — Ciocile şi a terasei Dunării (terasa Călăraşi) în est. Această porţiune are o înclinare de la nord-vest spre sud-est. Altitudinile cele mai mari de pe teritoriul judeţului se întîlnesc în această zonă (51 m între Bumbăcari şi Zăvoaia) şi sînt date de nisipurile de dune care acoperă depozitele loessoide. Cea mai mare extindere a nisipurilor eoliene se întîlneşte în zona Jugureanu — Scărlăteşti — Pribeagu — Dudeşti — Zăvoaia — Însurăţei şi Lacu Rezii — Victoria.

În prezent, aceste nisipuri, dispuse sub formă de dune, sînt fixate, avînd şi un sol în fază incipientă de formare, fapt ce permite practicarea culturilor. Pe alocuri se conturează depresiuni alungite între aliniamentele de dune, care în perioadele ploioase sînt acoperite de ape (spaţiul dintre Jugureanu, Vultureni şi Pribeagu).

Prezenţa dunelor pe malul drept al Călmăţuiului, ca dealtfel şi pe cel al Ialomiţei şi chiar al Buzăului (dar în mai mică măsură), cît şi orientarea lor spre nord-est şi sud-vest sînt o dovadă elocventă a influenţei vînturilor dominante de nord şi nord-est. Aceste nisipuri au fost luate din lunca Călmăţuiului, deci de la o distanţă foarte mică.

Rolul vîntului în modificarea trăsăturilor iniţiale ale reliefului sînt foarte evidente în această zonă. Astfel, muchia cîmpului a fost estompată prin depunerea nisipurilor, pe unele porţiuni trecerea de la luncă la cîmpie făcîndu-se pe nesimţite. Nivelul superior al cîmpului a fost ondulat şi înălţat cu un strat neuniform care variază de la 0,5 — 1 m pînă la 10—15 m grosime. Acelaşi lucru s-a întîmplat şi cu podul terasei fluviatile din partea estică (49 m la Lacul Rezii unde sînt nisipuri eoliene şi 22—29 m în partea sudică, între localităţile Victoria şi Mihai Bravu, unde acestea lipsesc).

Între fîşia de nisipuri şi valea Strachina (Lata), mai exact în partea centrală a Bărăganului de mijloc, se găseşte o zonă în care procesele de tasare şi probabil în asociere cu deflaţia au dus la formarea a numeroase depresiuni numite frecvent *crovuri*. Multe dintre acestea sînt ocupate în cea mai mare parte a anului cu apă, formînd grupa lacurilor de stepă cu caracter salmastru sau sărat. Cele mai importante depresiuni şi lacuri în acelaşi timp sînt *Plaşcu*, *Chichineţu*, *Colţea*, *Tătaru*

şi *Unturos*. Asupra modului cum s-au format aceste depresiuni şi a principalelor lor caracteristici vom reveni la capitolul de hidrografie.

Bărăganul de nord (Cîmpia Brăilei). Este delimitat în sud de lunca Călmăţuiului, la vest, între Ulmu şi Făurei, de zona joasă de divagare presărată cu braţele părăsite ale Buzăului, în nord-vest şi nord de lunca Buzăului şi a Siretului, iar în est de lunca Dunării. Această unitate corespunde în proporţie de 80% terasei inferioare a Dunării, denumită în literatura geografică terasa Călăraşi (*Geografia văii Dunării româneşti*, 1969). Limita dintre terasa Călăraşi şi cîmpul propriu-zis se înscrie aproximativ pe aliniamentul localităţilor Ioneşti, Berleşti, Ianca şi Constantineşti, pe malul Buzăului. Această limită se pune în evidenţă printr-o creştere a înălţimilor spre vest cu circa 10 m. Înălţimea cea mai mare este dată şi aici de nisipurile spulberate din lunca Buzăului şi depuse sub formă de dune între Şuţeşti — Mihail Kogălniceanu şi Constantineşti (50 m). Trecerea de la Cîmpia Brăilei la lunca Călmăţuiului se face pe nesimţite, şi numai lipsa cursurilor părăsite marchează intrarea în cîmpie. Către luncile Dunării, Siretului şi Buzăului limita este mai clară, marcată de abrupturi care variază între 5 şi 15 m şi chiar mai mult în zona dunelor dintre Şuţeşti şi Constantineşti. Limita vestică este de asemenea evidentă prin cursul părăsit Buzoel ce leagă Buzăul cu Călmăţuiul între Cireşu şi Surdila-Găiseanca.

Altitudinea este mai mare în partea vestică (între 35 şi 40 m) şi mai mică în est (între 20 şi 25 m).

Relieful este relativ uniform, reprezentat prin cîmpuri netede, întinse, nedrenate superficial. Singurele accidente morfologice le formează depresiunile de tasare, care ating cea mai mare dezvoltare din toată Cîmpia Română, şi cîteva văi largi, fără scurgere.

Depresiunile sînt transformate în lacuri şi se întîlnesc în partea centrală a cîmpiei — între Ianca şi Comăneasca (Ianca, Plopu, Esna, Lutu Alb, Secu, Iazu etc.). În ceea ce priveşte văile, acestea, după părerile emise de G. Murgoci şi G. Vâlsan, ar fi sectoare de cursuri părăsite ale Dunării. Dintre

acestea, valea Iencii, cea mai mare, cu o direcţie sud — nord, împarte Cîmpia Brăilei în două părţi aproape egale. Valea Iencii sau Burduful Iencii are o lăţime exagerat de mare (uneori 2 km) în raport cu lungimea (30—40 km). Adîncimea ei este doar de 7—8 m şi are mai degrabă aspectul unui lac, deoarece datorită pantei mici a profilului longitudinal apa stagnează temporar, permiţînd dezvoltarea unei vegetaţii acvatice.

După părerea lui G. Vâlsan, în timpul acumulării depozitelor fluviatile la nivelul terasei Călăraşi, valea Iencii funcţiona ca un braţ al Dunării. Aceeaşi funcţie este atribuită şi vîlcelelor uscate — acoperite cu depozite loessoide — de forma unor arcuri de cerc care se deschid între Gropeni şi Brăila. Lacul Sărat, din apropierea Brăilei, este situat pe un astfel de braţ al Dunării sculptat în terasa inferioară.

Şi aici, ca şi în Cîmpia Călmăţuiului, nisipurile spulberate din lunca Buzăului şi a Siretului de către vînturile dominante de nord-est acoperă marginea nordică a cîmpiei de la Şuţeşti şi pînă la Baldovineşti, lîngă Brăila. Dunele de aici au o extindere mai mică faţă de cele de pe malul drept al Călmăţuiului.

După natura depozitelor constituente şi a formelor de relief minore, Cîmpia Brăilei se poate împărţi în cîteva compartimente, şi anume: Cîmpul Viziru, Cîmpul Movila Miresii, Cîmpul Mircea Vodă şi cîmpia ondulată Rîmnicelu — Romanu.

Cîmpul Viziru cuprinde spaţiul dintre valea Iencii în vest şi Dunărea în est, sub forma unei benzi de la lunca Călmăţuiului în sud (Cuza Vodă) şi pînă la cea a Siretului în nord (Baldovineşti). Este zona în care Cîmpia Brăilei are cele mai mici înălţimi (20—21 m în sud la Viziru şi 13—16 m în nord la Brăila), exceptînd muchia nordică de la contactul cu lunca Siretului unde dunele de nisip care se aştern peste depozitul loessoid au altitudini ceva mai ridicate (28 — 31 m).

În afară de cursurile părăsite la nivelul terasei dintre Gropeni şi Brăila, Cîmpul Viziru este neted, neafectat de procese de tasare evidente.

Cîmpul Movila Miresii, situat între valea Iencii în est şi contactul dintre nivelul de cîmpie propriu-zis şi terasa Călăraşi în vest, prezintă numeroase forme de relief negative, de tipul văilor largi şi puţin adînci şi al crovurilor.

În partea centrală a cîmpului se întîlneşte cea mai mare frecvenţă a crovurilor, adevărate depresiuni — Ianca, Plopu, Lutu Alb, Esna, Movila Miresii (Comâneasca), Secu etc. Aceste depresiuni au formă ovală sau alungită, prezintă versanţi convecşi cu înclinări mici (10—15°) şi un fund neted constituit din argile şi mîluri. Aceste depozite, impermeabilizînd fundul crovurilor, permit formarea lacurilor permanente sau temporare.

Cîmpul Mircea Vodă, situat în partea vestică, este porţiunea din Cîmpia Brăilei unde se găsesc înălţimi mai mari (35—40 m). Limita vestică este dată de zona joasă cu cursuri părăsite dintre Cireşu şi Făurei, iar mai spre nord de contactul cu lunca Buzăului care se face printr-un abrupt de 5—10 m. Suprafaţa cîmpului este netedă, fără depresiuni de tasare sau văi largi, cum este valea Iencii.

Cîmpia ondulată Rîmnicelu — Romanu este de fapt porţiunea nordică a celor trei cîmpuri, acoperită de nisipurile spulberate din lunca Buzăului şi a Siretului şi depuse sub formă de dune. Această zonă este întreruptă de gura largă a văii Iencii din dreptul localităţii Romanu. Nisipurile ating grosimi mari în raza localităţilor Şuţeşti şi Constantineşti, unde şi altitudinea este de 50 m. Aceste nisipuri sînt în cea mai mare parte fixate, pe ele dezvoltîndu-se culturi agricole.

Balta Brăilei[1]. Este partea de luncă cuprinsă între braţele principale ale Dunării (Măcin sau Dunărea Veche şi Cremenea),

---

[1] În ceea ce priveşte denumirea acestei regiuni, trebuie să subliniem faptul că, odată cu îndiguirea, desecarea şi scoaterea ei de sub inundaţii, mulţi tehnicieni şi în special ingineri agronomi şi hidroamelioratori folosesc termenul de *Insula mare a Brăilei*, pentru a arăta schimbarea survenită aici. Mai mult, ziariştii încearcă să aducă în relatările lor din presă şi radioteleviziune anumite argumente ştiinţifice care să justifice denumirea de *Insula mare a Brăilei.* Geografii, conservatori în menţinerea vechii denumiri — de Balta Brăilei —, au fost consideraţi ca neactuali, ca necunoscători ai transformărilor ce s-au produs în această regiune.

Geografii cunosc foarte bine toate schimbările ce au avut loc în această regiune, ca dealtfel în toată ţara, dar păstrarea vechii denumiri are o explicaţie ştiinţifică şi istorică.

În primul rînd, termenul de *insulă* atribuit acestei regiuni joase este impropriu. Se ştie că prin insulă se înţelege porţiunea de uscat înconjurată din toate părţile de apă (ocean, mare sau lac) şi unde suprafaţa acesteia din urmă este

2 — c. 704

începînd din avale de ostrovul Gîsca, din dreptul Hîrşovei şi pînă la Brăila. Această unitate de relief se încadrează între Podişul Dobrogean în est şi Cîmpia Brăilei în vest. În afară de cele trei braţe principale (Cremenea, Măcin şi Vîlciu), din Cremenea se bifurcă succesiv, de la sud la nord, alte braţe secundare (Mănuşoaia, Pasca, Calia, Arapu), închizînd ostroave mai mici (Vărsătura, Chiciu, Ostrovul Orbului, Ostrovul Lupului, Arapu etc.), care în ultimă instanţă se ataşează la *ostrovul mare, care este Balta Brăilei.*

La exteriorul braţelor principale lunca este fragmentată sub forma unor golfuri, datorită pintenilor Podişului Dobrogean şi ai Cîmpiei Brăilei, care vin în contact cu albia minoră a fluviului.

Între limitele menţionate, Balta Brăilei are 60 km lungime, 20 km lăţime şi o suprafaţă de circa 96 000 ha (numai spaţiul dintre braţele principale, Cremenea şi Măcin, fără lunca externă). Altitudinea acestei zone scade de la sud (12 m) spre nord (6 m), fiind cea mai joasă unitate de relief din judeţul Brăila.

---

incomparabil mai mare decît cea a insulei, ceea ce nu este cazul la Balta Brăilei. Pentru porţiunile de uscat în formare din cuprinsul unei albii de rîu este consacrat termenul de *ostrov.*

În al doilea rînd, termenul de Balta Brăilei constituie o denumire proprie care a intrat în limbă în decursul istoriei ca o creaţie a poporului român, aşa cum spunem Cîmpia Română, Depresiunea Transilvaniei, Depresiunea Maramureşului etc. Desigur că termenul de Balta Brăilei exprimă un anumit conţinut — o regiune joasă, presărată cu lacuri de luncă, cu gîrle şi braţe de rîu, cu suprafeţe joase mlăştinoase care erau inundate în perioada apelor mari. Dacă astăzi acest teritoriu a fost scos de sub influenţa regimului Dunării şi modul de utilizare s-a schimbat, aceasta nu înseamnă să-i schimbăm denumirea atribuită de localnici, înlocuind-o cu un termen impropriu ca sens ştiinţific şi care nici acesta nu conţine în semantica lui realitatea actuală (insula poate fi joasă, cu mlaştini, lacuri, poate fi înaltă etc.).

Dealtfel, denumirea de Balta Brăilei a fost consemnată şi pe hărţile *Atlasului geografic al Republicii Socialiste România* (care se tipăreşte în cadrul Academiei R. S. România), ca urmare a aprobării ei de către Comisia pentru păstrarea şi cultivarea limbii române. Denumirea de Balta Brăilei reprezintă o moştenire a tezaurului toponimic al României şi ea trebuie menţinută, scoţînd în evidenţă că aici am avut de-a face cu o regiune care era sub imperiul apei, iar astăzi, prin efortul poporului constructor al societăţii socialiste multilateral dezvoltate, este dirijată de el şi în folosul lui.

Înainte de îndiguire şi desecare, Balta Brăilei era un complex de lacuri, gîrle şi braţe părăsite, grinduri fluviatile în lungul braţelor principale şi al privalelor (fig. 2).

Datorită proceselor de aluvionare intensă, în partea inferioară, la bifurcaţia Dunării în braţele principale — Măcin, Cremenea şi Vîlciu —, Balta Brăilei prezintă cote mai ridicate, grindurile fluviatile sînt mai late şi bine consolidate, adevărate şesuri fluviatile, cu lăţimi de 3—4 km, iar depresiunile lacustre mult mai reduse. Aceste caractere morfografice au favorizat practicarea agriculturii pe o scară mai mare, chiar în condiţii naturale deosebite, şi dezvoltarea aşezărilor permanente — Măraşu, Nedeicu, Plopi, Măgureni, Cistia, Stoieneşti, Băndoiu, Ţăcău, Frecăţei, Agaua etc. În jumătatea nordică, grindurile fluviatile sînt mai înguste (pînă la 500 m), iar numărul braţelor părăsite şi al lacurilor mai mare. În perioada apelor mari de primăvară această zonă era inundată aproape în întregime. Doar aliniamentele de sălcii erau singurele semne distincte după care se puteau delimita braţele principale sau cele din interiorul bălţii în acea perioadă.

Spre deosebire de alte sectoare ale luncii Dunării (Balta Ialomiţei), aici martorii de eroziune, detaşaţi din nivelul teraselor dunărene, sînt aproape inexistenţi. Numai în partea nordestică, în dreptul localităţii Turcoaia, se găseşte popina Blasova cu 45 m înălţime, constituită din formaţiuni vechi identice cu cele ale Dobrogei de nord (formaţiunea de Carapelit — carbonifer inferior).

În interiorul Bălţii Brăilei se găseau numeroase privaluri, o adevărată reţea, asemenea nervurilor, între braţele principale şi zona axială mai joasă, cu numeroase depresiuni lacustre. Multe dintre privaluri făceau legătura între braţele principale şi zona centrală (Scoicuţa, Noroioasa, Armineasa, Tîlcov, Zatna, Berezoiasca) numai la cote ridicate ale apelor. Legătura dintre complexele lacustre şi Dunăre se făcea prin intermediul unor privaluri mai mari, adevărate artere hidrografice, care drenau apele interioare sau erau căi de pătrundere ale apelor de inundaţie (Băndoiu, Dimuleasa, Pantea, Veriga, Camniţa, Ozinca, Boul, Armanul, Săpata, Zătonul etc.). Detaşîndu-se prin di-

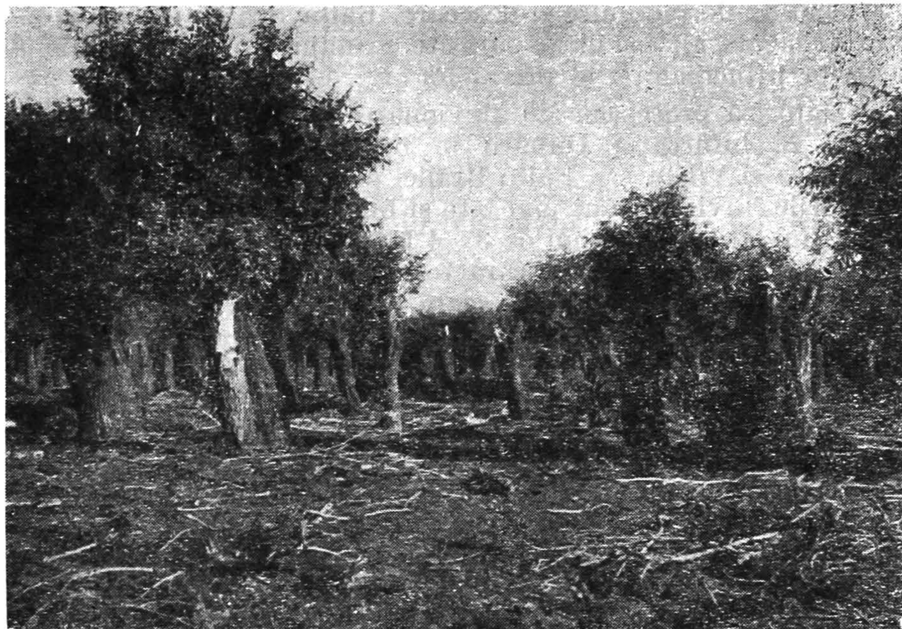

Fig. 2. — Pădure de sălcii pe grindul Dimuleasa — Balta Brăilei, august 1961 (foto P. Gâştescu).

mensiuni şi prin funcţia de colector principal al apelor din baltă, privalul Filipoiu putea fi asemuit, înainte de îndiguire, cu un braţ al Dunării.

Zona centrală a Bălţii Brăilei, cu lăţimi de 4—6 km, era ocupată de numeroase lacuri. După Delta Dunării, Balta Brăilei, în regim natural, avea înainte de îndiguire coeficientul lacustru cel mai mare (0,17). Numărul lacurilor din interiorul bălţii era de circa 200, totalizînd aproximativ 16 750 ha. Cele mai importante lacuri din Balta Brăilei au fost: Şerbanul (2 568 ha), Ulmul (1 000 ha), Lupoiul (900 ha), Zagna (575 ha), Lunguleţul (500 ha), Noroaele (375 ha), Dunărea Veche (375 ha), Rotundul ((325 ha) etc. Prin privalul Filipoiu care lega direct lacul Şerbanul cu braţul Măcin, apoi prin intermediul altor privaluri şi lacuri se putea ajunge pe calea apelor din portul Brăila pînă la Zagna, cel mai sudic lac din complex.

Din numărul mare de lacuri, în urma acţiunii de îndiguire şi desecare, au rămas astăzi doar Dunărea Veche şi Japşa Plopilor (Zăton), lacuri de braţ părăsit cu adîncimi de peste 5 m.

În acţiunea generală de îndiguire şi desecare, lunca Dunării a reprezentat obiectivul cel mai important. Prin particularităţile morfohidrografice, Balta Brăilei se înscria în suita regiunilor care trebuiau ameliorate. Anul 1964 poate fi considerat ca începutul unei etape noi în acţiunea de îndiguire şi recuperare a terenurilor din lunca Dunării. Dacă înainte de 1964 în Balta Brăilei exista numai o porţiune mică îndiguită (Stoieneşti — Frecăţei), după acest an frontul de lucrări s-a extins pe întreaga suprafaţă a bălţii. Balta propriu-zisă a Brăilei a fost îndiguită între 1964 şi 1970.

Digurile, în lungime de 151 km, au scos de sub inundaţii o suprafaţă de 72 382 ha. Diferenţa dintre suprafaţa îndiguită şi cea totală a bălţii (96 000 ha) este dată de numeroasele ostroave pe care le formează braţul Cremenea, cel mai mare fiind între Cremenea şi Vîlciu, şi de zona de siguranţă dintre braţele propriu-zise şi diguri. Această zonă, supusă inundaţiilor, este plantată de regulă cu plop.

Pentru evitarea excesului de umiditate determinat de prezenţa nivelului hidrostatic al apelor freatice aproape de suprafaţa terenului, în Balta Brăilei s-au construit canale de drenare prevăzute cu pompe în punctele terminale.

Scoaterea acestei suprafeţe de sub inundaţii este o acţiune necesară în etapa actuală, dar utilizarea unilaterală, numai în agricultură, impune o valorificare complexă a acestui teritoriu, prin folosirea zonelor mai joase ca bazine piscicole.

Lunca Siretului. În nord, o bună parte din teritoriul judeţului Brăila o formează lunca Siretului. Datorită abaterii albiei minore a Siretului către nord, la limita cu Cîmpia Covurluiului, lunca Siretului are o extindere mai mare pe partea dreaptă a rîului.

Între confluenţele Rîmnicului Sărat şi Buzăului cu Siretul, lunca are cea mai mare lăţime (25—30 km), depăşind chiar lunca Dunării, fapt datorat zonei de subsidenţă din cursul inferior al Siretului.

Subsidenţa se reflectă în această regiune prin convergenţa rîurilor (piaţa de adunare a apelor), aluvionarea intensă a albiilor, meandrarea puternică, abaterea Siretului spre nord şi rămînerea cursurilor părăsite pe partea dreaptă.

Lunca Siretului prezintă o înclinare din amunte spre avale şi dinspre contactul cu Cîmpia Brăilei spre albia Siretului. Altitudinea cea mai mică, în jur de 5—6 m, este în porţiunea de vărsare în Dunăre (Vădeni), ajungînd la 13—15 m către Măxineni — Olăneasca.

Limita sudică şi sud-vestică a luncii este dată de muchia Cîmpiei Brăilei şi de cea a Cîmpiei Rîmnicului, care se remarcă în relief prin denivelări de la 5—6 m pînă la 20 m, întreruptă de debuşarea văilor Buzăului şi Iencii sau estompată de nisipurile spulberate de vînturi şi depuse pe luncă şi cîmpie. Între Brăiliţa (cartier al Brăilei) şi localitatea Muchea, limita dintre luncă şi cîmpie este marcată de un povîrniş care atinge 20 m înălţime. De aici spre vest, şi în special la gura văii Iencii, povîrnişul este foarte mult estompat, reconstituindu-se doar din creşterea lentă a valorii curbelor de nivel. Pe o mică porţiune, povîrnişul se mai găseşte pe cîţiva kilomeri şi cu înălţimi mici (5—7 m) în dreptul localităţii Gemenele, la Movila Vierului.

Limita devine destul de clară în dreptul cîmpiei piemontane a Rîmnicului, unde o veche faleză lacustră sau marină, astăzi modelată subaerian, se impune în relief. Acest povîrniş constituie, între Grădiştea şi Custura, limita luncii Buzăului; de la ultima localitate, acesta are aproape o direcţie nordică, ajungînd în valea Rîmnicului Sărat la Ciorăşti. Denivelarea maximă atinge 20—22 m în dreptul localităţii Salcia Tudor. Aici, trecerea de la cîmpia înaltă a Rîmnicului la cea joasă, de subsidenţă, se face printr-un abrupt constituit din depozite loessoide, cu numeroase ogaşe, ravene şi procese de surpare.

Lunca Siretului în acest sector este constituită din depozite aluvionare fine (nisipuri şi argile cu un grad redus de permeabilitate), fapt ce permite stagnarea apelor din ploi şi precipitaţii. O astfel de zonă, favorabilă formării lacurilor de luncă, se găseşte între Măxineni şi Olăneasca, cu lacul Măxineni sau Balta lui Cană (Puturosul), cum este numit de localnici.

În prezent, ca urmare a acţiunii de îndiguire, lunca Siretului a fost scoasă de sub inundaţiile obişnuite şi suprafeţe mari au intrat în circuitul agricol. Cu toate acestea, în anul 1970, datorită apelor mari de pe Dunăre, apele Siretului au depăşit digurile, inundînd suprafeţe întinse şi localităţi din luncă.

Multe din privalurile luncii au intrat în reţeaua de canale pentru drenarea apelor în exces. Astfel, privalul Zagnei, prin intermediul unor canale artificiale, drenează toată porţiunea joasă dintre localităţile Latinu — Voineşti — Vameşu — Oancea.

Lunca Buzăului. În cadrul judeţului Brăila, această unitate se desfăşoară în partea nord-vestică, între localităţile Făurei, în amunte, şi Racoviţa, în avale. În acest sector, lunca Buzăului se suprapune pe zona de subsidenţă a Cîmpiei Române, care începe din lunca Argeşului la Titu şi se termină în cea a Siretului la Nămoloasa.

Sub aspectul evoluţiei traseului, Buzăul, în cursul său inferior, a constituit subiectul multor discuţii ştiinţifice. Acestea s-au referit în special la traseul pe care l-ar fi urmat Buzăul la ieşirea sa din zona subcarpatică. Astfel, G. Vâlsan (1971, pag. 284) presupune că Buzăul ar fi avut un traseu iniţial către Ialomiţa pe direcţia rîului Sărata, apoi pe cea a Călmăţuiului şi, în sfîrşit, cel actual, pe direcţia Făurei — Racoviţa — Voineşti.

În perimetrul judeţului Brăila, lunca şi albia minoră a Buzăului prezintă două arii de difluenţă. Prima este cea din apropierea localităţii Făurei, mai exact între Cilibia şi Făurei, unde Buzăul şi Călmăţuiul folosesc aceeaşi luncă joasă, iar între ele se găsesc numeroase cursuri părăsite care în perioada inundaţiilor sînt active, apele trecînd dintr-un rîu în altul (de regulă, din Buzău spre Călmăţui). Buzoelul dintre Surdila-Găiseanca şi Cireşu este artera de legătură cea mai importantă dintre Buzău şi Călmăţui. A doua arie de difluenţă este cea de la intrarea Buzăului în lunca Siretului, din avale de localitatea Racoviţa, marcată prin cîteva cursuri părăsite ale Buzăului, denumite de asemenea Buzoelul şi Buzoelul Mare. Aceste două

cursuri părăsite, împreună cu albia actuală a Buzăului indică o deplasare succesivă de la vest spre est a acestuia din urmă.

Între aceste două arii de difluență, lunca Buzăului, cu o lățime de 2—3 km, are aspectul unui „culoar" între cîmpia piemontană a Rîmnicului și Cîmpia Bărăganului de nord. În această porțiune, albia Buzăului se caracterizează printr-o mare mobilitate, schimbîndu-și traseul foarte frecvent. Nu este exclus ca această instabilitate a albiei să se datorească faptului că Buzăul s-a instalat recent pe acest traseu. În acest sector, pe partea stîngă, primește cîțiva afluenți : Valea Boului, Buzoelul și Boldul ; în apropierea confluențelor lor cu Buzăul sînt instalate limanele fluviatile Jirlău, Amara și Balta Albă. Profilul transversal foarte dezvoltat și evoluat al văilor și obîrșia larg deschisă către valea Rîmnicului Sărat au sugerat geografului G. Vâlsan ideea unor cursuri succesive ale Rîmnicului Sărat pe traseele acestora.

În acest context nu este exclus ca Buzăul, în sectorul analizat, să folosească vechi trasee ale Rîmnicului Sărat, fiind dirijate spre nord-est, către zona de subsidență din cursul inferior al Siretului.

Lunca actuală a Buzăului în sectorul amintit este delimitată în est de muchea Cîmpiei Brăilei care începe să se contureze în avale de Mircea Vodă avînd 3—4 m înălțime, ajungînd pînă la 15—18 m între localitățile Șuțești și Constantinești. În vest, limita este marcată tot de un povîrniș care uneori atinge 20 m, întrerupt de cuvetele lacustre largi ale limanelor fluviatile Jirlău, Amara și Balta Albă. Lunca este presărată cu numeroase cursuri părăsite ale Buzăului, dar pe alocuri și cu grădiști sau martori de eroziune detașați din nivelul cîmpului. Albia activă a Buzăului pendulează în luncă preluînd spontan (în urma inundațiilor) traseele cursurilor părăsite. Astfel, în 1969, an cînd pe rîul Buzău au avut loc mari inundații din zona muntoasă (Întorsura Buzăului) și pînă la vărsare în Siret, acesta și-a părăsit cursul din apropierea limanelor Jirlău, Cîineni și Amara, instalîndu-se în partea estică a luncii, între Dedulești și Ibrianu. În urma acestei deplasări spre est a Buzăului, limanele Jirlău și Amara, care primeau apă din rîu, pe canalele de legătură, au rămas izolate.

Nisipurile fluviatile din albiile părăsite şi de pe grindurile din luncă sînt spulberate de vînturile de nord-est şi chiar de vest şi depuse în zonele marginale. Tipică sub acest aspect este suprafaţa dintre limanele fluviatile Costeu şi Jirlău, din sudul localităţii Brădeanca, care se numeşte chiar Nisipurile.

Pendularea albiei Buzăului în cadrul luncii, mobilitatea depozitelor nisipoase sub acţiunea vîntului fac ca această unitate joasă de relief să fie folosită într-o proporţie redusă în agricultură.

Lunca Călmăţuiului. În raport cu bazinul hidrografic (820 km^2), cu lungimea (145 km) şi cu debitul mediu multianual la vărsare (1,4 m^3/s), lunca prin care curge Călmăţuiul şi formele fluviatile de eroziune şi acumulare sînt mult prea mari. Se poate uşor constata că lunca extrem de dezvoltată prin care curge Călmăţuiul nu este opera lui, ci a altui rîu, cu o capacitate de eroziune, transport şi aluvionare mult mai puternică.

În lunca acestuia, procesele fluviatile de albie sînt mult diminuate în prezent, în raport cu procesele de şiroire în suprafaţă (pe versanţi), de băltire a apelor, de deflaţie etc., care sînt predominante.

Lunca actuală a Călmăţuiului este considerată o veche vale a Buzăului. După părerea geografului G. Vâlsan (1971, pag. 289), Buzăul a curs pe valea actuală a Călmăţuiului după individualizarea terasei fluviatile de 6—7 m care constituie vatra oraşului Buzău şi care se desfăşoară sub forma unui evantai. Acest nivel de terasă, după G. Vâlsan, este de fapt conul de dejecţie al Buzăului, la ieşirea din zona subcarpatică. Pe suprafaţa acestui con de dejecţie se găsesc albia Buzăului, izvoarele Călmăţuiului şi ale afluentului acestuia — Negreasca. Începînd din raza localităţii Gălbinaşi, avem de-a face cu o luncă comună a Buzăului şi a Călmăţuiului, cu numeroase braţe părăsite, dintre care cele mai importante sînt Strîmbu şi Buzoelul. Această luncă comună, de incertitudine a apelor Buzăului şi Călmăţuiului, ţine pînă la cursul părăsit transversal al Buzoelului, care leagă cele două rîuri între Surdila-Găiseanca şi Cireşu.

Cunoscutul geolog G. Murgoci (1906—1907) a emis ipoteza prin care această regiune joasă — luncă comună — era o arie de difluență a Buzăului. Apele ce ieșeau din valea Buzăului se răsfirau în mai multe brațe puternice, cuprinzînd între ele mari suprafețe. Unul din brațe era Călmățuiul, altul ar fi fost Buzoelul cu Ianca și altul Buzăul actual. Din cauza afundării regiunii dintre Siret și zona de dealuri, brațul care curgea spre nord-est a cîștigat mereu în debit și importanță, de la o vreme brațul de est fiind obturat.

După părerea multor cercetători, Buzăul a curs numai prin valea Călmățuiului, iar schimbarea lui către nord-est s-a făcut integral datorită mișcărilor de subsidență din cursul inferior al Siretului.

După aspect, valea Călmățuiului nu poate fi decît opera unui rîu puternic, cu un debit mare de apă și acesta ar fi fost numai Buzăul, cu întreaga cantitate de apă, fără a fi împărțit simultan pe trei ramuri.

Configurația și dimensiunile văii Călmățuiului contrastează cu potențialul hidric actual al rîului. Astfel, lunca are în partea inferioară 5—7 km lățime, malul drept înalt, abrupt, cu numeroase golfuri în nivelul cîmpiei. Diferența de altitudine dintre nivelul luncii și al cîmpiei atinge uneori 25—30 m. Această diferență de altitudine a fost amplificată și de acțiunea eoliană prin depunerea nisipului spulberat din albia Călmățuiului.

În comparație cu malul drept, cel stîng este mai jos, ridicîndu-se doar cu 4—5 m și numai rareori cu 10 m (Lișcoteanca și Cuza Vodă) deasupra luncii.

Lunca Călmățuiului se deosebește de cele ale rîurilor din jur — ale Ialomiței, Buzăului, Siretului și chiar a Dunării. Particularitatea morfografică a luncii Călmățuiului constă în faptul că în profil longitudinal (de la vest la est) partea sudică este joasă și presărată cu numeroase popine, matori de eroziune detașați din nivelul cîmpiei, iar partea nordică cu numeroase

cursuri părăsite, însoţite de grinduri longitudinale, modelate eolian. În partea sudică, la contactul cu muchia înaltă a cîmpiei, constituită din depozite fine argilo-nisipoase, se formează lacuri temporare, unele chiar permanente.

Printre cursurile părăsite menţionăm, din amunte spre avale, Strîmbu, Buzoel, Batogu, Strîmbeanu şi Puturosu. În cadrul judeţului Brăila, braţele părăsite cele mai lungi sînt Batogu, Strîmbeanu şi Puturosu.

Popinele sînt foarte numeroase în lunca Călmăţuiului. Ele se găsesc şi pe malul stîng, cît şi pe cel drept. În partea sudică. şi în special între Cireşu şi Zăvoaia, doar pe 10 km lungime, se găsesc cele mai multe şi importante popine (Olea Mare, Olea Mică, Rusca Mare, Rusca Mică, Movila Popii, Balaban. Furnicelu, Căţeluşa, Popina Turcului, Lata etc.), detaşate, prin eroziunea fluviatilă, din Cîmpia Bărăganului de mijloc. Procesul înaintat de meandrare a cursului Buzăului în trecerea sa pe valea Călmăţuiului a lăsat în afară de popine şi numeroşi pinteni ai cîmpiei într-o fază avansată de strangulare. În această fază se găseşte pintenul dintre Lacul lui Traian (cel mai tipic golf-meandru) şi localitatea Însurăţei şi pintenul de lîngă satul Vultureni.

Datorită aspectelor morfografice şi litologice, lunca Călmăţuiului se poate împărţi în două fîşii longitudinale, îndeosebi între Ulmu şi Zăvoaia : fîşia nordică mai înaltă, ondulată, constituită din depozite nisipo-argiloase, cu braţe părăsite şi grinduri fluviatile, folosită mai mult în agricultură, şi fîşia sudică, mai joasă şi netedă, alcătuită din depozite argilo-nisipoase bogate în sulfaţi şi carbonaţi de natriu şi potasiu, cu caracter impermeabil, determinînd stagnarea apelor meteorice şi de inundaţie. Această parte sudică este folosită în păşunat şi numai popinele şi porţiunile acoperite cu dune sînt utilizate în agricultură.

De la Zăvoaia în avale, pînă la Cuza Vodă, lunca Călmăţuiului este delimitată de albia propriu-zisă în nord si de cursul părăsit Puturosu, în sud. În acest sector, lunca are un caracter inundabil, fiind constituită din depozite fine argilo-nisipoase.

La intrarea Călmăţuiului în lunca Dunării (între Cuza Vodă şi Spiru Haret) se găseşte un con de dejecţie care se ridică cu 2—3 m deasupra acesteia. Pe acest con de dejecţie se pun în evidenţă, în afară de albia actuală, patru cursuri părăsite ale Călmăţuiului.

Deşi lunca Călmăţuiului ocupă o suprafaţă importantă în cadrul judeţului Brăila, totuşi este într-o proporţie mică amenajată pentru utilizare raţională şi intensivă în agricultură.

Resursele subsolului. Sînt relativ sărace, ca urmare a constituţiei litologice a fundamentului Cîmpiei Brăilei şi a Cîmpiei Călmăţuiului de pe teritoriul judeţului Brăila.

Dintre rocile sedimentare constituente se folosesc *argilele* din depozitele cuaternare pentru fabricarea cărămizilor, ţiglelor, olanelor şi vaselor şi *nisipurile*, ca material de construcţie din numeroase cariere, dintre care ca mai importante menţionăm pe cele de la Brăila, Făurei şi Însurăţei.

În anii construcţiei socialismului, ca urmare a intensificării explorărilor geologice, pe teritoriul judeţului Brăila au fost descoperite şi date în exploatare zăcăminte de ţiţei şi gaze naturale. Exploatările de ţiţei sînt concentrate în partea vestică a judeţului, în jurul lacurilor Balta Albă şi Ciulniţa, în partea centrală, în jurul lacurilor Ianca şi Plopu, şi pe valea Călmăţuiului, în perimetrul localităţii Ulmu. Gazele naturale se exploatează, deocamdată, la Ulmu.

Destul de recent, în 1972, au fost puse în evidenţă importante resurse de ape minerale cu un debit de 250—280 m³/24 de ore în raza comunei Însurăţei, ape ce vor putea fi folosite în tratamentul balnear.

Deşi nu intră în categoria resurselor de subsol, totuşi menţionăm apele sărate şi nămolurile cu calităţi terapeutice din lacurile Sărat — Brăila, Cîineni, Movila Miresii, Batogu, Tătaru, Ianca şi Lacu lui Traian, folosite pe o scară restrînsă în prezent.

CLIMA

Teritoriul județului Brăila, ca dealtfel întregul spațiu al Cîmpiei Române orientale, se caracterizează printr-un climat temperat continental. Verile sînt călduroase și uscate datorită maselor de aer continentalizate sub influența valorilor mari ale radiației solare totale (125 kcal/cm²), precipitațiile reduse, cu caracter torențial și inegal repartizate; iernile sînt reci, fără un strat de zăpadă stabil și continuu, și influențate de anticiclonul siberian. Uniformitatea reliefului face ca trăsăturile de bază ale climei să fie foarte puțin modificate pe cuprinsul județului Brăila. Din această cauză, topoclimatele vor fi date de asociațiile vegetale mai conturate și de unitățile acvatice extinse și permanente.

Pentru cunoașterea caracteristicelor climatului s-au analizat valorile parametrilor de bază de la stațiile climatice Ion Sion, Făurei, Viziru și Brăila, de pe teritoriul județului Brăila, și, în mod excepțional, și de la stația Grivița, din județul Ialomița, situată la circa 5 km depărtare de limita sudică. Aceasta din urmă a fost luată în analiză deoarece valorile înregistrate reflectă condițiile climatice ale Bărăganului de mijloc (Cîmpia Călmățuiului), din care o bună parte intră, după cum s-a văzut, în perimetrul județului Brăila.

Perioada analizată este pentru regimul termic de 70 de ani (1896—1965), iar pentru precipitații de 55 de ani (1896—1915 și 1921—1955). Datele privind precipitațiile se referă la un număr mai mare de puncte. Astfel, pe lîngă datele de la stațiile climatice menționate (Viziru, Brăila și Grivița) s-au luat în considerație și cele provenite de la posturile pluviometrice Bărăganu, Surdila-Găiseanca, Ianca, Urleasca, Lișcoteanca, Berteștii de Jos și Stăncuța.

Valoarea ridicată a radiaţiei solare (125 kcal/cm²) este în strînsă legătură cu durata de strălucire a soarelui care, în Cîmpia Română, înregistrează un număr de 2 200 de ore an, fiind cu 200 de ore mai puţin decît pe litoralul Mării Negre. Perioada aprilie-septembrie totalizează circa 72% din numărul de ore (1 500 — 1 550), aceasta fiind o consecinţă a predominării timpului senin datorită maselor de aer continental de pe teritoriile Ucrainei, Asiei Mici şi Africii de nord.

Pentru a avea o imagine mai clară este suficient să amintim că din cele 365 de zile dintr-un an, doar 75 sînt fără soare.

Regimul temperaturii aerului, prin valorile medii lunare şi în special prin amplitudinea absolută, reflectă cel mai clar caracteristicile climatului temperat continental.

Temperatura medie anuală la toate staţiile climatice (cu excepţia celei din Brăila) variază între 10.3 şi 10.5° C. Numai în lungul Dunării temperatura este mai ridicată (Brăila 11.1°C).

Temperaturile medii lunare variază pe un ecart destul de mare, de la luna cea mai rece (ianuarie) la luna cea mai caldă (iulie). Se remarcă aceleaşi valori apropiate la toate staţiile climatice, exceptînd, şi de data aceasta, cea de la Brăila. Cauzele constau în rolul de moderator al apei, pe de o parte, şi în creşterea gradului de continentalism, pe de alta. Pentru luna ianuarie, temperaturile sînt între —2.1°C la Brăila şi —3.2°C la Griviţa. Celelalte luni reci (decembrie şi februarie) au valori apropiate de 0° (frecvent sub 0°). Luna cea mai caldă — iulie — se diferenţiază foarte puţin de luna august, temperaturile variind între 22.1°C la Ion Sion şi 23.1°C la Brăila.

Amplitudinea temperaturilor medii lunare variază între 24 şi 26°C.

Faţă de temperaturile medii lunare, cele extreme absolute sînt mult mai distanţate, în sens pozitiv şi negativ. Temperatura maximă absolută de + 44.5°C, omologată ca record pe ţară, s-a înregistrat la staţia Ion Sion la 10 august 1951. În acea perioadă partea sud-estică a ţării a fost sub influenţa unor mase de aer cald tropical, venite din nordul Italiei (Cîmpia Padului). În aceeaşi perioadă, la staţia Griviţa, din Cîmpia Călmăţuiului, s-au înregistrat 40.9°C, deci cu 3.6° mai puţin

decît maximul țării noastre și în același timp al județului Brăila. Temperaturile maxime înregistrate la celelalte stații climatice se situează în jurul a 40°C, deși s-au produs în perioade diferite.

Temperatura minimă absolută, la stațiile luate în analiză, este de —30.0°C, înregistrată la Grivița la 25 ianuarie 1942, sub influența maselor de aer arctic. La aceeași dată, la stația Ion Sion s-au înregistrat —29.0°C. Trebuie să menționăm că și temperatura minimă absolută din țară (—38.5°C) înregistrată la Bod (județul Brașov) a fost dată tot de aceleași mase de aer arctic care au pătruns și în depresiunile intracarpatice. Pentru celelalte stații climatice, temperaturile minime absolute au valori cuprinse între —25 și —29°C.

Amplitudinea maximă a temperaturilor extreme absolute pentru teritoriul județului Brăila este de 73.5°C (între valorile extreme de la stația Ion Sion), dar dacă luăm în considerație valoarea de —30.0°C de la stația Grivița, atunci amplitudinea maximă este de 74.5°C.

Atît temperatura maximă, cît și celelalte amplitudini de la stațiile Brăila, Făurei și Viziru, cu valori între 66 și 70° C, scot în evidență caracterul continental al climei temperate de pe teritoriul județului Brăila și chiar din țara noastră. Amplitudinea de 74.5°C este printre cele mai mari de pe teritoriul României (tabelul nr. 1).

O importanță deosebită pentru agricultură prezintă cunoașterea cîtorva caracteristici ale temperaturii, și anume datele medii de trecere a temperaturii aerului prin 0, 5, 15 și 20°C (așa-numitele praguri de temperatură), durata intervalului în zile cu temperaturi mai mari decît aceste praguri și sumele temperaturilor medii zilnice din intervalele respective.

Pragul de 0°C este important pentru începerea activităților agricole. În județul Brăila trecerea temperaturii medii zilnice peste 0° se face în general în a doua parte a lunii februarie (22.II pentru stațiile Ion Sion, Făurei, Viziru și Grivița și ceva mai devreme, 17.II, pentru Brăila), iar scăderea sub 0°C se produce în prima jumătate a lunii decembrie (între 12 și 17 decembrie). Intervalul cu temperaturi peste 0°C este cuprins între

Tabelul

Valorile caracteristice ale temperaturii

Denumirea Staţiei	Valori me							
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Ion Sion	−2.9	−1.2	4.5	10.4	16.3	19.8	22.1	22.1
Făurei	−3.0	−1.1	3.9	10.5	16.2	20.1	22.5	21.7
Viziru	−2.9	−0.9	4.0	10.5	16.2	20.1	22.5	21.9
Brăila	−2.1	−0.5	4.8	11.1	17.1	20.8	23.1	22.6
Griviţa	−3.2	−1.2	4.3	10.7	16.4	20.3	22.7	22.2

294 şi 302 zile, iar suma temperaturilor realizată totalizează 3 950—4 200°C.

Trecerea temperaturilor prin pragul de 5°C (primăvara) se face cu aproximativ o lună mai tîrziu (17—21.III.), iar toamna cu o lună mai devreme (15—18.XI.). Intervalul de zile între limitele menţionate este de 240—247; corespunzător cu această perioadă suma temperaturilor totalizează între 3 835 şi 4 069°C.

Trecerea temperaturii peste pragul de 10°C are loc în prima jumătate a lunii aprilie (10—13.III.), iar scăderea sub acest prag în ultima decadă a lunii octombrie (20—25.X.). În acest interval numărul zilelor este de 191—199, iar suma temperaturilor între 2 450 şi 3 710°C.

Intervalul cu temperaturi de peste 15°C se reduce la 140—151 de zile, se desfăşoară aproximativ între 4 şi 9 mai şi 26 septembrie şi 1 octombrie, însumînd 2 849—3 060°C.

În sfîrşit, intervalul cu temperaturi de peste 20°C corespunde aproximativ anotimpului de vară, începînd la 7 iunie la Brăila şi 16 iunie la Ion Sion şi terminîndu-se la 30 august la Făurei şi Viziru şi 6 septembrie la Brăila. Numărul zilelor este de 78—92, iar suma temperaturilor între 1 685 şi 2 048°C.

La aceste praguri termice considerăm că este util să mai analizăm două temperaturi caracteristice, şi anume numărul zilelor cu temperatură maximă ⩾ 25°C (zile de vară) şi ⩾ 30°C (zile tropicale). Ca urmare a predominării în această parte a

nr. 1

aerului pe perioada 1896–1965 (în 0°C)

dii lunare				Media anuală	Valori extreme			
					maxima		minima	
IX	X	XI	XII		val.	data	val.	data
17.2	11.3	4.9	−0,3	10.4	44.5	10.8.1951	−29.0	25.1.1942
17.0	10.9	4.8	−0,3	10.3	39.7	23.8.1958	−25.9	6.2.1954
17.2	11.2	5.2	0.1	10.5	39.6	16.8.1963	−28.6	18.1.1963
17.9	12.0	5.7	0.4	11.1	40.5	22.7.1943	−26.5	8.1.1947
17.6	11.5	5.0	−0,2	10.5	40.9	10.8.1951	−30,0	25.1.1942

țării a timpului senin și a invaziilor de aer cald tropical și continental, numărul zilelor cînd temperatura maximă atinge și depășește 25° C este destul de mare (111 la Ion Sion și Grivița și 112 la Brăila). Deși frecvența maximă a producerii acestor temperaturi este în lunile iulie și august (cu 25—28 de zile) totuși intervalul maxim se desfășoară din aprilie și pînă în octombrie.

Zilele tropicale (cînd temperatura maximă atinge și depășește 30°C) sînt în număr de 42 la Brăila, 47 la Ion Sion și 51 la Grivița.

Trebuie să remarcăm de data aceasta faptul că numărul zilelor tropicale este mai mic la Brăila față de interiorul Cîmpiei Brăilei și Cîmpiei Călmățuiului, fapt explicat prin rolul de moderator pe care îl joacă Dunărea asupra temperaturii aerului.

Strîns legat de regimul termic este fenomenul de *îngheț*. Data medie de apariție a primului îngheț (toamna) se situează în ultima decadă a lunii octombrie, iar ultimul îngheț (primăvara) se produce în prima jumătate a lunii aprilie. Între aceste limite intervalul de zile fără îngheț este de 194—209 zile. Față de datele medii, cazurile extreme de apariție a înghețului se situează cu circa o lună înainte și după intervalul mediu.

În ceea ce privește continuitatea acestui fenomen, subliniem faptul că din cele aproximativ 110 zile de îngheț, numai în 30—35 de zile temperatura aerului este sub 0°C noaptea și

ziua. În circa 80 de zile din cele 110 zile cu îngheț, temperatura aerului este negativă noaptea, producînd înghețul, și pozitivă ziua, producînd dezghețul.

Comparînd cele două perechi de valori — intervalul de zile cînd temperatura medie zilnică trece peste 0° (294—302 zile) și intervalul mediu de zile fără îngheț (194—209 zile) — constatăm o diferență de 100 de zile. Această diferență rezultă din faptul că înghețul poate apărea și după trecerea temperaturii medii zilnice peste 0°C, fără ca temperatura negativă înregistrată timp de cîteva ore din zi să atragă scăderea valorii medii zilnice sub 0°.

Un alt fapt care trebuie subliniat este acela că diferența de 100 de zile reflectă mult particularitățile climatului continental cu nuanță aridă.

Precipitațiile lichide și solide totalizate în cursul unui an sînt sub 500 mm, cu excepția stației Grivița, unde sînt peste această cifră. Ca și regimul termic, și cel al precipitațiilor reflectă caracterul continental al climei, în sensul că acestea cad

Tabelul

Valorile caracteristice ale precipitațiilor pe

Denumirea Stației	Cantități me								
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Bărăganu	31.9	23.5	34.3	37.2	49.5	71.0	55.9	45.1	46.1
Surdila-Găiseanca	24.9	21.5	29.2	34.8	45.2	62.4	49.0	40.0	36.1
Ianca	27.3	24.5	32.6	39.4	50.4	69.6	54.7	43.7	39.8
Urleasca	28.4	25.5	33.3	40.2	51.5	71.0	55.9	44.6	40.2
Lișcoteanca	25.8	21.1	30.5	34.4	43.9	62.4	49.4	40.0	37.0
Berteștii de Jos	25.7	20.1	27.6	31.2	41.5	57.3	45.0	36.3	33.6
Stăncuța	26.0	20.8	28.0	32.0	42.0	57.6	45.2	37.2	33.6
Viziru	26.8	22.9	34.2	40.0	48,8	72.7	58.5	45.4	45.4
Grivița	34.2	25.6	35.8	37.8	51.6	72.6	58.2	47.0	48.0
Brăila	30.3	24.6	26.1	37.4	49.6	63.2	46.4	39.7	25.1

în cantități variabile de la un an la altul și sînt repartizate inegal în timpul anului.

Datele privind precipitațiile pentru perioadele 1896—1915 și 1921—1955 provin de la un număr mai mare de stații pluviometrice, repartizate mai bine teritorial. Pentru a putea face o comparație cu valorile din ultimii ani, cantitățile medii anuale de pe perioada 1966—1970 de la stațiile Brăila, Viziru și Grivița s-au dat într-un tabel separat (tabelul nr. 2).

Teritorial, cantitatea medie multianuală a precipitațiilor prezintă unele variații. Astfel, la stația Grivița, valoarea medie depășește 500 mm (511.0 mm/an), ceea ce ne face să presupunem că această cantitate ar cădea în partea nordică a Bărăganului de mijloc, adică aceea care intră în județul Brăila. În Cîmpia Brăilei (Bărăganul de nord), precipitațiile variază între 400 și 490 mm/an. Cele mai mici cantități de precipitații (sub 400 mm/an) se înregistrează în Balta Brăilei (tabelul nr. 2).

Analizate lunar, se constată că lunile mai și iunie înregistrează constant cele mai mari valori, după care urmează iulie

nr. 2

perioada 1896—1915 și 1921—1955 (în mm)

dii lunare			Cantitatea medie anuală	Cantități extreme					
				Maxime		Minime		Maxima în 24 ore	
X	XI	XII		Cantitatea	Data	Cantitatea	Data	Cantitatea	Data
33.8	27.4	34.3	490.0	102.4	1912	131.6	1945	87.2	20.8.1922
31.4	25.4	30.1	430.0	952.9	1901	256.9	1927	265.9	1901 ?
35.1	28.8	34.1	480.0	962.6	1912	241.6	1945	90.2	7.1943
35.7	29.4	34.3	490.0	918.9	1901	213.2	1927	84.2	17.11.1904 ?
30.5	24.9	30.1	430.0	701.9	1901	218.6	1927	126.0	3.9.1910
27.7	21.3	27.7	395.0						
28.8	21.6	28.0	400.0						
34.2	24.9	34.2	488.0	712.8	1897	277.5	1948	117.7	13.9.1899
35.3	29.1	35.8	511.0	947.4	1938	249.5	1945	115.9	3.2.1953
33.5	33.6	30.5	440.0	726.9	1933	179.6	1951	110.7	8.6.1926

şi aprilie. Din cantitatea totală anuală de precipitaţii, în luna iunie cad circa 14—15%, iar în lunile mai şi iulie aproximativ 10%. Deci se poate vorbi de un maxim al precipitaţiilor în lunile mai-iunie, cînd cantitatea totală a acestora înregistrează circa 24%.

Dacă ne referim la semestrele cald (1 aprilie — 30 septembrie) şi rece (1 octombrie — 31 martie), se constată că circa 59—62% din cantitatea de precipitaţii cade în perioada caldă, atunci cînd este nevoie mai mare de apă pentru plantele de cultură. Astfel, la Brăila, din cei 440.0 mm/an, în semestrul cald cad 259.2 mm (59%); la Viziru din 488.0 mm/an cad 287.3 (61%) şi la Griviţa din 511.0 mm/an cad 323.2 (62%).

În majoritatea cazurilor, ploile din semestrul cald sînt de natură convectivă, ca rezultat a încălzirii puternice a uscatului, sau ploi frontale, cauzate de întîlnirea a două mase de aer cu particularităţi termice diferite. În ambele cazuri, ploile sînt repezi şi de scurtă durată, cu caracter de aversă, însoţite uneori de grindină. Numărul ploilor cu grindină este de 1—5 pe semestru şi produc importante pagube culturilor agricole.

Din cantitatea de precipitaţii care cade în semestrul rece, o bună parte este în stare solidă, sub formă de *zăpadă*. Se apreciază că în cadrul Cîmpiei Brăilei, cantitatea de apă rezultată din zăpadă este de circa 100 mm, reprezentînd 20—23% din totalul anual al precipitaţiilor.

În semestrul rece se produc ploi de lungă durată (noiembrie), permiţînd acumularea apei în sol. În luna decembrie şi uneori în ianuarie cad lapoviţă şi ninsoare.

Faţă de valorile medii anuale, cele mai mari şi cele mai mici cantităţi anuale prezintă abateri destul de mari (±100%). Astfel, valorile maxime înregistrate sînt 1 024.4 mm la Bărăganu (Cioara Doiceşti în 1912), 962.6 mm la Ianca (1912), 962.9 mm la Surdila-Găiseanca (1901), 918.9 mm la Urleasca (1901), 947.4 mm la Griviţa (1938), 712.8 mm la Viziru (1897) şi 726.9 mm la Brăila (1933). Dintre cantităţile anuale mai ridicate din perioada 1966—1970 menţionăm 691 mm la Brăila şi 664 mm la Viziru, ambele în 1966 (tabelul nr. 3).

Cele mai mici cantităţi medii anuale de precipitaţii înregistrate sînt: 131.6 mm la Bărăganu (Cioara Doiceşti în 1945),

Tabelul nr. 3

Precipitațiile anuale pentru perioada 1966–1970 și media pe perioadele 1896–1915 și 1921–1970 (în mm)

Denumirea stației	Media pe perioadele 1896–1915 și 1921–1965	Anii					Media pe perioadele 1896–1915 și 1921–1970
		1966	1967	1968	1969	1970	
Viziru	471.2	542	425	402	581	420	471.4
Brăila	437.9	691	479	473	657	445	445.8
Grivița	515.6	663	469	341	645	637	514.9

256.9 mm la Surdila-Găiseanca (1927), 241.6 mm la Ianca (1945), 213.2 mm la Urleasca (1927), 277.5 mm la Viziru (1948), 179.6 mm la Brăila (1951).

Din analiza datelor anuale, se poate preciza că anii 1897, 1901, 1910, 1912, 1913, 1932, 1933, 1966 și 1969 au fost ani ploioși, iar 1896, 1908, 1927, 1934, 1938, 1946, 1951 și 1968 ani secetoși, evident pentru partea nord-estică a Cîmpiei Române.

Un alt aspect al regimului precipitațiilor și care reflectă caracterul climatului, în cazul nostru temperat continental, este cantitatea maximă căzută în 24 de ore. Din analiza datelor rezultă că cea mai mare cantitate s-a înregistrat la Filiu-Lișcoteanca în 3 septembrie 1910, cînd au căzut 126 mm, adică aproape 30 % din valoarea medie multianuală. Cantități ridicate s-au mai înregistrat la Viziru în 13 septembrie 1899 (117.7 mm) și la Brăila în 8 iunie 1926 (110.7 mm). De asemenea, merită să fie menționată cantitatea maximă de 115.9 mm căzută în 24 de ore la stația Grivița, în 3 februarie 1953. După cum se constată, această extremă a rezultat nu în urma ploilor torențiale, ci din zăpada abundentă căzută la acea dată.

Stratul de zăpadă nu este continuu și de lungă durată ca în alte regiuni ale țării. Din observațiile făcute la stațiile climatice rezultă că stratul de zăpadă persistă, în medie, 40 de zile în cîmpie și 30 de zile în Balta Brăilei. Numărul zilelor cu ninsoare este între 15 și 20 în cîmpie și 10–15 în Balta Brăilei. Prima ninsoare are loc între 1 și 10 decembrie, iar ultima în a doua parte a lunii martie.

Grosimea medie decadică a stratului de zăpadă este destul de mică, sub 10 cm, iar grosimea maximă absolută decadică a fost de 82 cm în ultima decadă a lunii februarie (după datele de la staţia Brăila).

Datorită uniformităţii reliefului şi a vîntului puternic de nord-est şi nord, în timpul iernii zăpada este spulberată şi troienită în jurul aşezărilor sau a altor obstacole. Frecvent se poate observa în Cîmpia Brăilei, în timpul iernii, cîmpul complet dezgolit, iar în apropierea satelor troieni de cîte 2—3 m înălţime. Acest aspect climatic defavorizează mult culturile agricole de toamnă, nefiind protejate contra gerului.

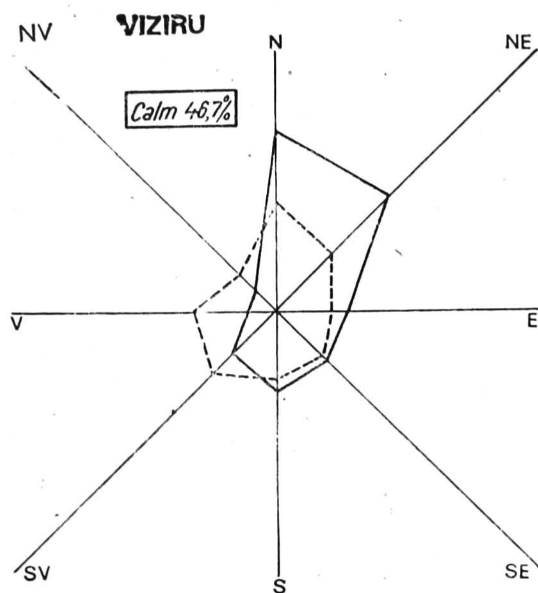
Iarna 1953—1954, şi în special luna februarie, a fost caracteristică sub acest aspect. Cantităţile enorme de zăpadă au fost îngrămădite în localităţi, acoperind pe alocuri casele pînă acoperiş.

Vîntul constituie un element climatic c o mare influenţă în condiţiile morfografice ale Cîmpiei Române orientale. Lipsa obstacolelor orografice şi forestiere face ca deplasarea maselor de aer să se facă cu uşurinţă, iar influenţele asupra culturilor, căilor de comunicaţie şi aşezărilor să fie mari.

Din analiza datelor de la staţiile Brăila şi Griviţa, pe perioada 1941—1955 se constată că frecvenţa cea mai mare o au vînturile de nord, după care urmează cele de nord-est şi vest. Astfel, la Brăila, vîntul de nord are o frecvenţă anuală de 21,3 %, cel de nord-est de 18,0 %, cel de sud de 16,7 % şi cel de sud-vest de 12,8 %. La Griviţa, roza vînturilor se modifică în sensul că vîntul de nord devine net predominant — 31,5 %, urmat de vîntul de vest cu 13,7 %. În ceea ce priveşte viteza medie, se constată aceeaşi ordine. La Brăila, viteza medie pe direcţia nord este de 3.1 m/s, iar pe cea de nord-est de 2.9 m/s. În zona de cîmpie, valorile medii ale vitezei vîntului sînt ceva mai mari decît cele menţionate la Brăila.

Numărul mediu anual al zilelor cu vînt tare (peste 11 m/s) este în zona de cîmpie de circa 70, iar în Balta Brăilei în jur de 10.

Vitezele maxime se înregistrează în timpul iernii, deci la vînturile de nord şi nord-est, cînd acestea pot depăşi 100 km/oră. În iarna anului 1954 (februarie) vîntul a atins 125 km/oră.

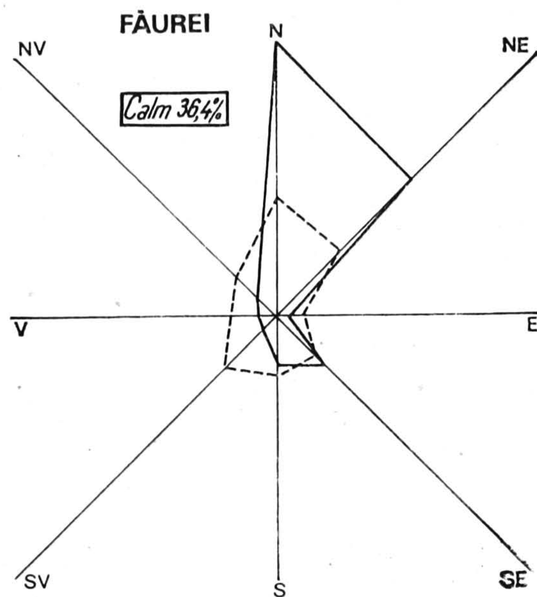

Fig. 5. — Frecvența și viteza vîntului pe direcții.

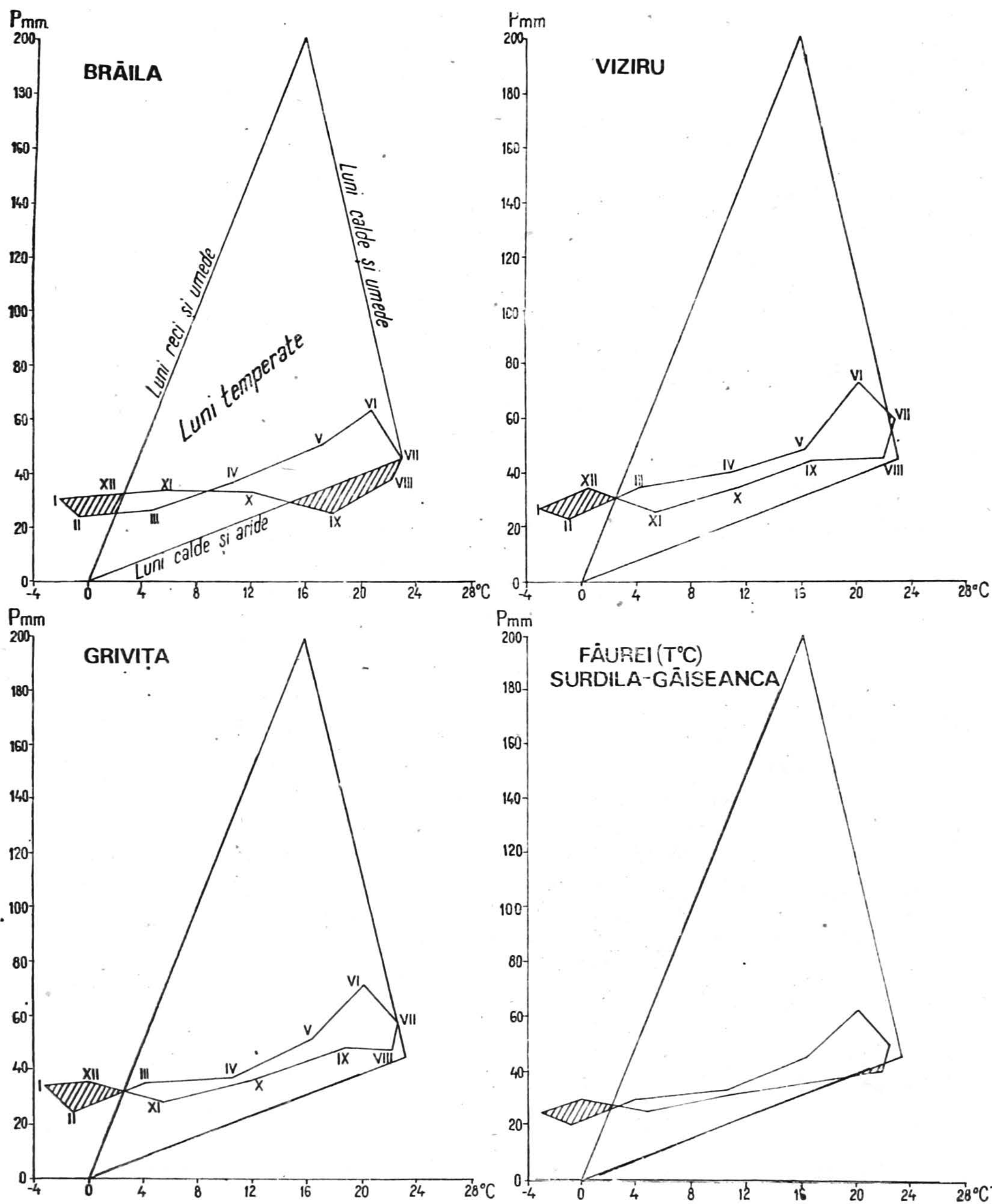

Fig. 4. — Climograma tip Péguy.

Vînturile cele mai cunoscute în Bărăganul de nord sînt Crivățul, un vînt rece și uscat, care bate în timpul iernii, determinat de anticiclonul siberian, cu o direcție nord, nord-est (pe teritoriul județului Brăila), și suhoveiul, vînt uscat și cald care bate vara din partea estică cu o frecvență mai mică (fig. 3).

Din analiza datelor principalilor parametri climatici s-a constatat o diferențiere netă a valorilor din regiunea de cîmpie și cea a bălții. Balta are temperaturi mai ponderate, cu o amplitudine zilnică și anuală mai mică, precipitații mai reduse, număr de zile cu ninsoare mai mic etc. Putem să spunem că Balta Brăilei are un climat mai moderat, continentalismul din cîmpie fiind mai estompat în această unitate joasă. La această situație a contribuit configurația reliefului — o zonă mai joasă delimitată de regiuni cu înălțimi mai mari —, prezența arterelor hidrografice majore ale Dunării, a apei freatice la mică adîncime, a vegetației forestiere de luncă extinsă etc.

Toate aceste diferențieri climatice permit conturarea a două topoclimate majore, cel al *cîmpiei* și cel al *bălții* (fig. 4).

HIDROGRAFIA

BR

Climatul temperat cu nuanțe semiaride, energia de relief redusă, dată de dezvoltarea mare a cîmpurilor nefragmentate, și permeabilitatea depozitelor loessoide și nisipoase sînt factori care au condus la lipsa unei rețele hidrografice autohtone. Din această cauză, în interiorul județului se pot delimita areale fără o scurgere superficială, numite *zone semiendoreice*.

Pe teritoriul județului Brăila se găsesc cîteva artere hidrografice de maximă importanță pentru țara noastră (Dunărea, Siret și Buzău) și alta mai mică (Călmățui), toate avînd caracter tranzitoriu (*rîuri alohtone*).

Lipsa scurgerii superficiale pe spațiile interfluviale cvasiorizontale și prezența depozitelor loessoide, pe grosimi de 10—30 m, au condus, prin procesul de tasare (sufoziune mecanică și chimică), la formarea depresiunilor denumite *crovuri* sau *padine*. În aceste crovuri s-au format lacuri care în mod curent au caracter temporar.

În subteran, teritoriul județului Brăila prezintă importante rezerve de apă freatice și de adîncime cu diferite direcții de drenare. Așadar, principalele categorii ale resurselor de apă sînt apele subterane, rîurile și lacurile.

Apele subterane. Sînt în strînsă legătură cu depozitele litologice în care sînt cantonate, cu sursele de alimentare și cu condițiile climatice ale teritoriului. După poziție, apele subterane se împart în: *ape freatice*, adică primul orizont de ape subterane cu nivel hidrostatic liber și variabil, care au ca suport stratul impermeabil din apropierea suprafeței terestre, și *ape de adîncime*, cantonate în depozite friabile dar intercalate între strate impermeabile, fapt ce face ca acestea să se mai numească și captive. Apele de adîncime pot fi sub forma mai multor orizonturi pînă la adîncimi de sute și mii de metri.

Apele freatice din județul Brăila se găsesc cantonate în depozitele loessoide și nisipurile eoliene de pe interfluvii și în aluviunile fluviatile din luncile largi ale rîurilor Dunărea, Siret, Buzău și Călmățui.

Adîncimea apelor freatice variază de la 0 m, în luncile joase, pînă la peste 20 m, pe cîmpurile acoperite cu nisipuri.

Apele freatice cu adîncimi între 0 și 2 m se găsesc în Balta Brăilei (zona centrală), în lunca externă a Dunării (între Stăncuța și Tichilești), în lunca Buzăului (între Făurei și Racovița) și în cea a Călmățuiului (între Ulmu și Zăvoaia). Pe

grindurile din lungul braţelor Dunării şi pe conurile de dejecţie ale Călmăţuiului şi Buzăului, apele freatice au adîncimi cuprinse între 2 şi 5 m. Aceleaşi adîncimi se înregistrează şi în crovurile din partea centrală a cîmpurilor (Ianca — Movila Miresii, Ciocile — Roşiori — Tătaru). Ape freatice cu adîncimea între 5 şi 10 m se întîlnesc în mod frecvent pe interfluvii, unde depozitele loessoide nu sînt afectate de procesele de tasare sau sînt acoperite cu nisipuri eoliene. Cea mai mare adîncime a apelor freatice (peste 10 m, ajungînd şi pînă la 25—30 m) se găseşte pe marginile interfluviilor care sînt acoperite cu un strat gros de nisipuri. Astfel de zone sînt cele dintre Brăila şi Siliştea, Rîmnicelu şi Şuţeşti, Ulmu şi Zăvoaia, Insurăţei şi Berteştii de Sus şi cele de la Tufeşti, Gropeni, Tichileşti.

Datorită variaţiei mari a cantităţii de precipitaţii în cursul anului — principala sursă de alimentare a apelor freatice de pe cîmpuri şi a nivelului apei din rîuri —, sursa de alimentare a apelor freatice din lunci, nivelul hidrostatic înregistrează variaţii de 1—2 m. Unele orizonturi locale de ape freatice sînt epuizate complet în timpul verii (secete prelungite), ca urmare a exploatării intense şi a pierderilor prin evaporaţie la suprafaţa solului.

Din punct de vedere hidrochimic, apele freatice se încadrează în tipul bicarbonat calcic şi sodic, în mai mică măsură, şi în sulfatate şi clorurate calcice şi sodice, în cea mai mare parte, cu mineralizări care depăşesc uneori 5 g/l. Apele freatice cu calităţi potabile normale (mineralizare $\leqslant$ 0,5 g/l şi duritate totală $\leqslant$ 20 grade germane) şi admisibile (mineralizare $\leqslant$ 1,0 g/l şi duritate totală $\leqslant$ 30 grade germane) se întîlnesc în Cîmpia Călmăţuiului, în jurul localităţilor Ciocile, Colţea, Tătaru, Bărăganu şi Mihai Bravu.

Apele freatice din lunca Călmăţuiului se încadrează în categoria apelor nepotabile de gradul I (mineralizare $\leqslant$ 3,0 g/l, clorură de natriu $\leqslant$ 0,5 g/l şi sulfat de natriu $\leqslant$ 0,2 g/1). Apele freatice cu un grad avansat de nepotabilitate (gradele II şi III) se întîlnesc în luncile Siretului şi Dunării, în zona

centrală a Bărăganului de nord, de la Făurei şi pînă la Chiscani. Aceste ape se caracterizează printr-o mineralizare în jurul a 5 g/l şi mai mare, tipul hidrochimic fiind sulfatat şi clorurat.

Apele freatice din lunca Dunării se încadrează în categoria apelor nepotabile de gradul I.

După cum se constată, apele freatice din judeţul Brăila nu constituie o sursă importantă pentru alimentarea cu apă a populaţiei, pentru industrie sau pentru irigaţii, atît sub aspectul variaţiei cantitative, în timpul anului, cît şi sub cel al gradului de potabilitate.

Apele de adîncime se găsesc cantonate în pietrişurile de Frăteşti (arealul Bălţii Brăila şi cursul inferior al Călmăţuiului) şi în depozitele nisipoase cu o granulaţie mijlocie şi fină de vîrstă cuaternară (Cîmpia Brăilei şi Cîmpia Călmăţuiului). În luncile Călmăţuiului şi Buzăului, la adîncimi de 20—50 m, se găsesc depozite argilo-nisipoase care reprezintă aluviuni vechi şi în care sînt cantonate ape de adîncime.

Apele de adîncime din depozitele cuaternare apar în 2—3 orizonturi pînă la adîncimea de 200 m. În pietrişurile de Frăteşti, apele de adîncime se găsesc între 20—50 m şi 50—100 m.

Din punct de vedere hidrochimic, apele de adîncime din depozitele nisipoase cu granulaţie fină sînt în general nepotabile, cu mineralizaţii între 3 şi 8 g/l. Cele din pietrişurile de Frăteşti prezintă calităţi potabile mai bune.

În cursul inferior al Buzăului se individualizează o zonă cu ape arteziene, care corespunde arealului de subsidenţă dintre Argeş şi Siretul inferior. Apele subterane din conurile de dejecţie subcarpatice şi din cîmpia piemontană migrează către sud-est şi, intrînd sub presiune în zona de subsidenţă, devin arteziene.

Apele de adîncime din perimetrul judeţului Brăila reprezintă o sursă mai importantă în alimentarea cu apă a centrelor

urbane şi în alimentarea cu apă a obiectivelor industriale în raport cu apele freatice.

Rîurile. Prin volumul care se scurge în cursul unui an, rîurile reprezintă resursele de apă cele mai importante ale judeţului Brăila. Arterele hidrografice sînt Dunărea, Siret, Buzău şi Călmăţui.

Dunărea, în cadrul judeţului, este reprezentată prin braţele principale—Cremenea şi Măcin (Dunărea Veche) — şi altele secundare—Vîlciu, Mănuşoaia, Pasca, Calia, Arapu — în arealul Bălţii Brăilei —şi prin Dunărea propriu-zisă din dreptul municipiului Brăila şi pînă la confluenţa cu Siretul.

Dunărea Veche sau braţul Măcin, care formează şi limita estică a judeţului, are 96 km lungime, un coeficient mare de meandrare (1,24) şi o lăţime medie de 250 m. Panta mică, ca urmare a gradului mare de meandrare, face ca acest braţ să transporte o cantitate mică de apă (13%) din debitul total de la Hîrşova (5 949 m³/s).

Braţul Cremenea, cel mai important, are o lungime mai mică (70 km), o pantă de scurgere mai mare şi o lăţime medie de 500 m. Dacă caracteristica braţului Măcin este gradul de meandrare, cea a braţului Cremenea este gradul de despletire (2,70).

Din braţul Măcin (numai la 2 km de la bifurcaţie) se desprinde braţul *Vîlciu* care se varsă apoi în Cremenea. Acesta are o lungime de 40 km, o lăţime ce variază între 100 şi 140 m şi transportă 20% din debitul de la Vadu Oii. Alte braţe cu lungimi mai mici sînt Mănuşoaia cu 9,3 km şi Pasca cu 17 km (fig. 5).

Braţul Cremenea împreună cu Vîlciu, prin cantitatea mare de apă (67%) şi de aluviuni, au un rol important în procesul de aluvionare a Bălţii Brăilei. Braţul Măcin, datorită adîncimilor mici şi a bancurilor submerse, este folosit pentru navigaţie numai în perioada apelor mari şi medii şi numai între Brăila şi Frecăţei. De obicei, navigaţia fluviatilă se efectuează pe braţul Cremenea şi Vîlciu.

Fig. 5. — Tacîre în malul drept al braţului Vîlciu, august 1961 (foto P. Gâştescu).

Deşi Dunărea în perimetrul judeţului Brăila se găseşte în partea sa terminală, în apropiere de vărsare, totuşi, datorită condiţiilor climatice temperat-continentale în cea mai mare parte a bazinului hidrografic, regimul hidric prezintă variaţii importante în cursul anului. Din analiza nivelurilor înregistrate la Hîrşova şi Brăila se constată că cele minime apar frecvent în lunile septembrie—noiembrie, totalizînd 72,5% din numărul de cazuri. Anii în care s-au înregistrat cele mai scăzute niveluri, din perioada observaţiilor, au fost 1921, 1947 şi 1954.

Nivelurile maxime se produc primăvara (aprilie—iunie), ca urmare a suprapunerii ploilor cu topirea zăpezilor. Creşterea nivelului are drept consecinţă inundarea zonelor joase de luncă. Balta Brăilei şi lunca externă erau zonele supuse frecvent inundaţiilor înainte de îndiguire. Astfel, la niveluri foarte ridicate

în întreaga Baltă a Brăilei se acumulau temporar 1 miliard metri cubi de apă. Din perioada de 40 de ani (1921—1960), care este analizată de obicei, în prezent, în 33 de ani (82% din cazuri) a fost depăşită cota de revărsare peste maluri (442 cm la staţia hidrometrică Brăila). Anii în care au avut loc inundaţii foarte mari sînt 1897, 1907, 1924, 1937, 1962 şi 1970.

Amplitudinea de variaţie a nivelurilor pe Dunăre în extremităţile Bălţii Brăila este de 754—803 cm, adică 803 cm la Hîrşova şi 754 cm la Brăila. Acestui ecart mare a nivelului îi corespunde şi o variaţie a debitului de apă. Astfel, în aceeaşi perioadă, debitul mediu multianual a fost de 5 949 m³/s la Hîrşova şi 5 989 m³/s la Brăila.

Debitul *maxim* la asigurarea de 1% a fost estimat pentru Hîrşova la 15 080 m³/s şi pentru Brăila la 14 620 m³/s. Debitul *minim* se înregistrează în două perioade (toamna şi iarna), cel de iarnă fiind mai scăzut faţă de cel din toamnă. La asigurarea de 99,9%, la staţiile hidrometrice Vadu Oii şi Brăila debitul minim a fost apreciat la 1 000 m³/s.

Acţiunea de îndiguire desfăşurată pe scară mare în lunca Dunării a avut drept consecinţă restrîngerea zonelor de debuşare a apelor în perioada debitelor maxime (perioadele de inundaţii) şi deci o accentuare a creşterii nivelurilor în secţiunea de scurgere la ape mari. Datorită acestui fapt, în sectorul brăilean al Dunării nivelurile sînt mult mai mari pentru aceleaşi debite înregistrate după îndiguire.

Un aspect care reflectă regimul climatic temperat continental şi care perturbează desfăşurarea navigaţiei în timpul iernii este cel al *fenomenelor de iarnă*. Durata podului de gheaţă este în medie 45—50 de zile (lunile ianuarie—februarie) între Hîrşova şi Brăila. În iarna anului 1953—1954, durata podului de gheaţă a atins 85 de zile la Hîrşova. Dacă la această perioadă se mai adaugă şi zilele dinaintea şi după formarea podului de gheaţă în care curg sloiuri, ne dăm seama că, în medie, trei luni pe an Dunărea este afectată de fenomenul de iarnă şi deci de suspendarea sau reducerea traficului fluviatil.

Siretul formează limita dintre judeţele Brăila şi Galaţi, între localitatea Corbu Vechi şi confluenţa cu Dunărea, pe 47,4 km lungime. În acest sector, pe partea dreaptă, la Voi-

neşti, Siretul primeşte Buzăul, iar pe partea stîngă cîteva pîraie de mică importanţă : Suhu, Lozova şi Mălina.

Datorită diferenţei mici (în m faţă de nivelul mării) a nivelului mediu, 10 m la Corbu Vechi şi 2 m la confluenţa cu Dunărea, panta profilului longitudinal este destul de mică, fapt ce determină o meandrare puternică a rîului în cadrul luncii şi o acţiune intensă de aluvionare (1,6 coeficient de meandrare).

Siretul prezintă un ecart mare de variaţie a debitului lichid, deşi se găseşte în cursul inferior, reflectînd climatul continental temperat al bazinului hidrografic.

Faţă de debitul mediu multianual (153 m³/s), analizat la staţia hidrometrică Lungoci, situată în amunte cu cîţiva kilometri, pe teritoriul judeţului Galaţi, debitul maxim este de 4 500 m³/s (asigurarea de 1%), iar cel minim de 26 m³/s (asigurarea de 95%). Dacă la debitul mediu de la staţia Lungoci se mai adaugă debitul mediu adus de Buzău (25,4 m³/s la staţia Săgeata — Baniţa) şi al altor afluenţi, ca Rîmnicul Sărat, Gerul, Suhul, Siretul la vărsare în Dunăre totalizează circa 210 m³/s, cel mai mare volum de apă transportat de către rîurile interioare din ţară.

Mineralizaţia apei redusă (375 mg/l) şi tipul hidrochimic (bicarbonatat şi clorurat-calcic) fac ca apa din Siret să fie folosită în bune condiţii în irigaţii. O parte din apele Siretului vor fi deviate, într-un viitor apropiat, în zona centrală a cîmpiei Bărăganului de nord şi de sud, prin realizarea canalului magistral Siret — Ialomiţa.

Datorită friabilităţii depozitelor din bazinul de recepţie al Siretului, turbiditatea apei este destul de ridicată — 3 500 g/m³, ceea ce reprezintă un debit mediu de aluviuni în suspensie de 665 kg/s, sau 21 000 000 tone/an. Dacă raportăm cele 21 mil. tone de aluviuni aduse de Siret la cantitatea totală de 67,5 mil. tone pe care o are Dunărea la vîrful deltei, constatăm că Siretul participă cu 29%. Această cantitate enormă de aluviuni provine în primul rînd din zonele subcarpatice de la curbură (Slănic, Rîmnic, Milcov, Putna), unde turbiditatea atinge cele mai mari valori din ţară (25 000 g/m³). Sînt uşor de dedus în astfel

de condiţii procesul intens de aluvionare în cursul inferior al Siretului şi extensiunea mare a luncii.

Buzăul, pe teritorul judeţului, se desfăşoară pe o lungime de 141 km, între Făurei şi confluenţa cu Siretul, la Voineşti. Dacă raportăm distanţa reală a albiei Buzăului (141km) la distanţa în linie dreaptă dintre cele două extremităţi (56 km) rezultă un coeficient de sinuozitate (meandrare) foarte mare $\left(\varphi = \frac{L}{l} = \frac{141}{56} = 2{,}5\right)$, mult mai ridicat decît cel al Siretului (1,6). Deşi coeficientul de sinuozitate este mare, totuşi panta profilului longitudinal nu este redusă, ci aproape dublă faţă de cea a Siretului. Compararea acestor elemente morfometrice de albie — coeficient de sinuozitate şi panta profilului longitudinal — permite explicarea instabilităţii Buzăului în cadrul luncii. Această mobilitate poate fi luată şi ca un argument în susţinerea ipotezei că Buzăul s-a instalat recent pe actualul traseu.

Buzăul transportă o cantitate redusă de apă la niveluri medii multianuale — 25,4 m³/s (valoare dată la staţia hidrometrică Baniţa, cu 10 km amunte de limita judeţului). Faţă de debitul mediu multianual, valorile extreme (maxime şi minime) sînt foarte distanţate. Astfel, debitul maxim la asigurarea de 1% este apreciat la 1 800 m³/s, iar cel minim de vară doar la 0,200 m³/s (valoare înregistrată în august 1965 la staţia hidrometrică Săgeata, ceva mai în amunte de Baniţa). Amplitudinea mare de variaţie a debitului conduce şi la o mobilitate mare a albiei minore, fapt remarcat prin schimbările recente ale cursului (între Deduleşti şi Ibrianu).

Cantitatea de aluviuni în suspensie este destul de ridicată, fapt ce conduce la aluvionarea rapidă a albiei. Astfel, la staţia hidrometrică Racoviţa, situată în perimetrul judeţului, turbiditatea medie anuală este estimată la 6 470 g/m³, reprezentînd un debit solid de 190 kg/s sau aproximativ 6 mil. tone/an aluviuni.

În comparaţie cu Siretul, Buzăul transportă, raportat la debitul lichid, o cantitate mult mai mare de aluviuni în cursul unui an. Aluviunile transportate de Buzău, faţă de cele ale Dunării şi Siretului, sînt constituite din fracţiuni cu o granulometrie mai mare (nisipuri fine şi medii).

Buzăul, în afară de mobilitatea albiei sub influenţa aluviunilor, mai prezintă o altă particularitate — aceea a pierderii unei cantităţi de apă, la niveluri mari, pe braţele părăsite dintre Gălbinaşi şi Făurei. O parte din aceste ape trec în Călmăţui prin Buzoel.

În prezent, apele din Buzău sînt folosite într-o proporţie redusă, am putea spune cu totul local, în irigaţii. Faţă de apele Dunării şi Siretului, cele ale Buzăului prezintă calităţi potabile mai reduse. Mineralizaţia mai ridicată (900—1 000 mg/l) şi tipul hidrochimic—clorurat sodic—datorită clorurii de natriu din zona subcarpatică adusă de Slănic şi Sărăţel, fac ca apele Buzăului să fie mai puţin utilizate în irigaţii.

Călmăţuiul pe teritoriul judeţului Brăila are aproximativ jumătate din lungimea totală (70 km din 145 km total) şi se desfăşoară între localităţile Jugureanu şi Gura Călmăţuiului. Reprezentînd un vechi traseu al Buzăului, Călmăţuiul nu are un bazin hidrografic prea dezvoltat (820 km²), acesta fiind reprezentat, de fapt, printr-o serie de cursuri laterale părăsite. În cadrul judeţului Brăila nu are nici un afluent. Albia Călmăţuiului, îngustă, este adîncită cu 2—3 m în aluviunile din luncă.

Din observaţiile hidrometrice efectuate la Cireşu, reiese că debitul mediu multianual este de 1,20 m³/s, iar la vărsare se apreciază la 1,4 m³/s. În raport cu debitul mediu, cel minim este destul de ridicat — 0,200 m³/s (asigurarea de 95%), şi aceasta datorită alimentării din pînza freatică. Debitul maxim calculat la asigurarea de 1% este de 50 m³/s, iar cel observat direct de 32,2 m³/s (în anul 1965). La ape mari, după cum am menţionat anterior, Călmăţuiul primeşte ape din Buzău prin Buzoel şi alte artere de legătură.

Panta mică de scurgere şi caracterul impermeabil al aluviunilor din lunca Călmăţuiului fac ca apele revărsate şi cele din ploi să stagneze o bună parte în porţiunile mai joase, depresionare, formînd lacuri.

Dacă turbiditatea apelor Călmăţuiului este redusă în comparaţie cu cea a Buzăului (575 g/m³), în schimb mineralizarea este ridicată (1,5 — 2 g/l), iar tipul hidrochimic sulfatat sodic. Atît mineralizarea, cît şi duritatea ridicată (31 grade germane) fac ca apa din Călmăţui să fie folosită destul de puţin în irigaţii.

Într-o perspectivă apropiată, Călmăţuiul poate deveni o arteră importantă în devierea apelor din Buzău şi Siret, în vederea extinderii irigaţiilor în lunca şi zona de cîmpie limitrofă.

Lacurile. Avînd în vedere condiţiile climatice semiaride şi lipsa unei reţele secundare autohtone, lacurile constituie singurele elemente hidrografice care se întîlnesc pe cîmpuri. Aceste lacuri sînt în strînsă legătură cu procesele de tasare în depozitele loessoide şi se numesc *lacuri de crov*.

În apropierea luncilor, în zona de confluenţă a văilor secundare cu rîurile principale, s-au format *limanele fluviatile*.

Pe podul teraselor fluviatile sau în luncile rîurilor pe cursurile părăsite s-au format *lacurile de meandru şi de braţ*, iar în lunca propriu-zisă se găsesc *lacurile de luncă*.

Lacurile de crov sînt cele mai numerose pe teritoriul judeţului. Sînt grupate în două zone distincte: prima, în Cîmpia Brăilei, cu lacurile Ianca, Plopu, Iazu—Movila Miresii, Secu—Movila Miresii, Lutu Alb, Esna şi valea Esnei; a doua, în Cîmpia Călmăţuiului cu lacurile Plaşcu, Colţea, Chichineţu, Tătaru şi Unturos (fig. 6, 7 şi 8).

Fig. 6. — **Iazu** — Movila Miresii (foto P. Gâştescu).

Fig. 7. — Lacul Tătaru — Cîmpia Călmățuiului (foto P. G â ș t e s c u).

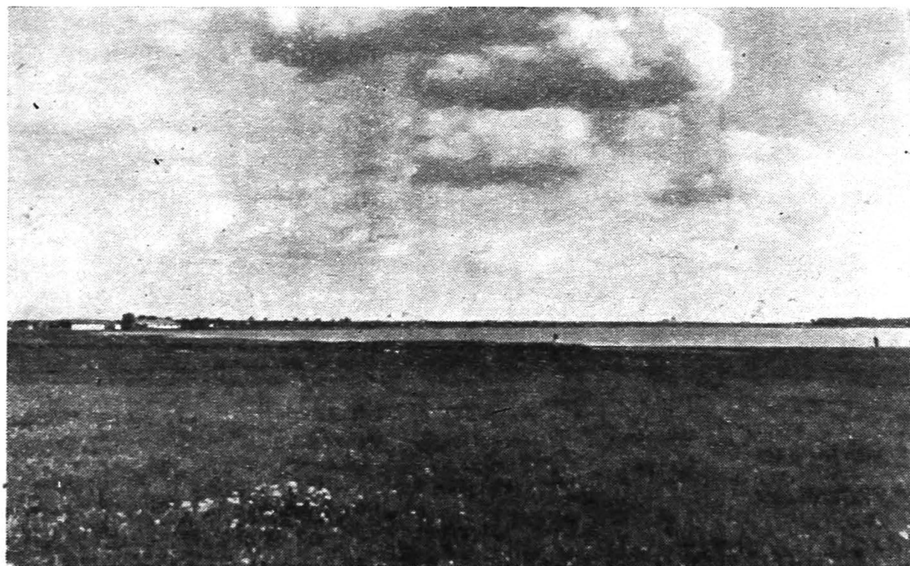

Fig. 8. — Lacul Chichinețu — Cîmpia Călmățuiului (foto P. G â ș t e s c u).

Forma acestor depresiuni este circulară, ovală sau neregulată, cu fundul plat, cu adîncimi obişnuite de 2,5 m şi maxime de 5—10 m (Ianca 9 m, Plopu 10 m, Iazu — Movila Miresii 11 m, Lutu Alb 11 m, Tătaru 12 m, Plaşcu 7 m, Chichineţu 8 m, Colţea 6 m). Suprafaţa depresiunilor de tip crov variază de la cîteva zeci de metrii pătraţi pînă la 8—10 km^2 (Ianca 3,32 km^2, Iazu — Movila Miresii 1,8 km^2, Plopu 1,80 km^2, Tătaru 3,28 km^2, Plaşcu 1,88 km^2).

Depresiunile lacustre din această categorie sînt formate pe depozite loessoide în condiţiile lipsei drenajului superficial al apelor meteorice şi în prezenţa drenajului vertical. Compoziţia chimică a depozitului loessoid ($CaCO_3$ între 12 şi 17%) şi porozitatea mare (58—62%) fac ca prin infiltrarea apei şi levigare (sufoziune chimică şi mecanică) să se formeze depresiuni de tasare (crovuri).

Cunoscutul geograf G. Vâlsan şi geologul Em. Protopopescu-Pache au emis ipoteza că la formarea acestor depresiuni a contribuit şi deflaţia (acţiunea mecanică a vîntului).

Caracteristicile hidrografice ale acestor depresiuni — bazin de recepţie redus, lipsa unei alimentări subterane şi a scurgerii superficiale, evaporaţie puternică — fac ca lacurile să aibă un caracter temporar şi să constituie zone de concentrare a sărurilor minerale. Datorită acestor particularităţi, lacurile sînt salmastre şi sărate, atingînd în perioadele cu apă puţină concentraţii foarte ridicate.

În privinţa originii sărurilor din lacuri, ipotezele emise se pot grupa în trei categorii, şi anume :

— Prima constă în aceea că sărurile ar proveni din zona masivelor salifere carpatice, fiind transportate prin intermediul apelor subterane care apar în depresiunile lacurilor sub forma izvoarelor sărate ascensionale (Gr. Ştefănescu şi C. Istrate). Geologul L. Mrazec combate această ipoteză prin existenţa faliilor în zona subcarpatică şi deci imposibilitatea continuităţii traseului apelor subterane. De asemenea, din punct de vedere chimic, multe lacuri sînt sulfatate, în timp ce apele din salifer sînt clorurate.

— A doua ipoteză, emisă de T. Porucic şi P. Poni, constă în aceea că depresiunile şi sărurile din apa lacurilor provin

din vechea mare sarmatică care a persistat pînă la începutul cuaternarului (pleistocen). P. Poni s-a bazat pe asemănarea particularităţilor hidrochimice ale lacului Ianca şi ale Mării Negre. Geograful C. Brătescu explica tot în acest mod provenienţa sărurilor, argumentînd paleogeografic continuitatea acestor depresiuni din cuaternar şi pînă astăzi, izolarea lor datorîndu-se mişcărilor de ridicare epirogenetică.

—În a treia ipoteză, emisă de G. Murgoci şi susţinută de P. Petrescu, E. Liteanu şi P. Gâştescu, se arată că sărurile din aceste lacuri provin din apele freatice şi subterane ajunse la suprafaţa solului prin evaporaţie şi antrenarea lor ulterioară în cuvetele lacustre, prin spălare superficială de către apele din ploi şi din topirea zăpezilor.

Dintre lacurile menţionate în prima zonă (Cîmpia Brăilei), salinitatea cea mai mare o are lacul Iazu — Movila Miresii, al cărui nămol cu calităţi terapeutice (438 000 tone rezervă) se foloseşte pentru băi pe scară locală. În acest lac salinitatea a fost de 49,9 g/l (în noiembrie 1972, P. Gâştescu), 137,9g/l (în vara anului 1933, P. Petrescu) şi 300,1 g/l (în vara anului 1960). După Iazu — Movila Miresii, alt lac cu o salinitate constant mai ridicată este Ianca (65,5 g/l în 1900, după E. Edeleanu, 34,4 g/l în 1933, după P. Petrescu, 233,7 g/l în 1960, după I. Pandele şi 37,7 g/l în 1971 după P. Gâştescu). Tipul hidrochimic la lacurile din această zonă este clorurat sodic pur.

În a doua zonă (Cîmpia Călmăţuiului), lacurile au o salinitate mai redusă. Din analizele efectuate de P. Petrescu în 1933 şi de P. Gâştescu în 1971 rezultă că acestea nu depăşesc 15 g/l (Plaşcu 8,5 g/l, Chichineţu 9,0 g/l, şi Tătaru 12,5 g/l, după P. Petrescu; Plaşcu 7,9 g/l, Chichineţu 6,9 g/l şi Tătaru 9,3 g/l, după P. Gâştescu). În schimb, tipul hidrochimic sulfatat sodic este net diferit de cel al lacurilor din Cîmpia Brăilei. Lacul Tătaru, cel mai mare în suprafaţă (3,28 km²), este folosit de către populaţia locală pentru băi de nămol şi apă.

Datorită faptului că aceste lacuri au un regim hidric temporar (secînd în perioadele secetoase de vară), nu sînt folosite nici în tratamentul balnear şi nici ca bazine piscicole sau pentru

irigaţii. Asigurarea unui volum de apă mare şi constant şi a unei primeniri periodice ar fi calea cea mai indicată de valorificare în condiţiile climatice semiaride ale judeţului Brăila, ca acumulări de apă dulce pentru irigaţii şi crescătorii piscicole. Dealtfel au şi început a fi amenajate lacurile Lutu Alb (350 ha) şi Seaca (100 ha).

Limanele fluviatile sînt reprezentate prin suita lacurilor din cursul inferior al Buzăului — Costeiu, Jirlău, Cîineni, Amara, Balta Albă şi Ciulniţa. Deşi dintre lacurile menţionate în cadrul judeţului Brăila intră numai Jirlău, Cîineni şi Ciulniţa, vom face cîteva consideraţii genetice asupra întregului grup.

Depresiunile lacustre şi bazinele hidrografice ale acestora se înscriu în întregime pe cîmpia piemontană a Rîmnicului Sărat, acoperită cu depozite loessoide care au grosimi între 10 şi 20 m. Cuvetele lacurilor şi afluenţii principali (Valea Boului care se varsă în Jirlău, valea Buzoel în Amara şi valea Boldul în Balta Albă) sînt foarte mult lărgite şi adîncite. Bazinele hidrografice şi cuvetele lacustre ale lacurilor Costeiu, Cîineni şi Ciulniţa sînt sculptate superficial în orizontul loessoid.

Dezvoltarea mare a văilor menţionate (Boului, Buzoelul şi Boldul a determinat pe G. Murgoci, A. Pană şi G. Vâlsan să le considere nişte vechi terase ale rîului Rîmnicul Sărat, în retragerea sa de la sud-vest către nord-est, ca urmare a mişcărilor de subsidenţă din zona Siretului inferior.

Instalarea ulterioară în părţile terminale ale acestor văi a lacurilor de tip liman şi abraziunea lacustră desfăşurată îndeosebi pe malurile sud-sud-vestice, sub influenţa vînturilor de nord şi nord-est, au condus la lărgirea exagerat de mare a acestor depresiuni lacustre (3—4 km) şi la existenţa unor faleze lacustre de 10—20 m înălţime.

Condiţiile hidrografice diferite ale lacurilor (bazine de recepţie, legătura cu Buzăul, alimentarea subterană) fac ca particularităţile hidrochimice să difere foarte mult de la un lac la altul. Astfel, în lacurile Jirlău şi Ciulniţa, care au un bazin de recepţie mai mare în raport cu suprafaţa lacului şi o alimentare subterană mai bogată, mineralizarea apei este mai mică, spre deosebire de lacurile Costeiu, Cîineni, Balta Albă şi Amara, predispuse salinizării.

Lacul Jirlău are circa 962 ha suprafață și un bazin hidrografic de 390 km² și primește prin afluentul principal — Valea Boului 29 l/s, din izvoarele subterane circa 18 l/s, iar din precipitațiile care cad pe suprafața lacului 34 l/s. În aceste condiții medii de alimentare, lacul manifestă o tendință de secare, fapt pentru care s-a făcut un canal de legătură cu Buzăul, prevăzut cu stăvilar, din care să se aducă apă dulce.

Rambleul căii ferate Urziceni — Făurei — Tecuci a separat lacul în două compartimente, acestea comunicînd între ele pe sub un pod de circa 20 m lungime. Prin această separare, cele două compartimente au evoluat diferit — cel din avale fiind invadat de vegetație acvatică (stuf, papură și rogoz) în întregime.

Din numeroasele analize chimice efectuate, se constată că mineralizația nu a depășit 6—7 g/l. Tipul hidrochimic este clorurat sodic, dar în perioadele sau anii cu aport mare de ape continentale acesta trece în bicarbonatat sodic.

Lacul Jirlău a fost amenajat în scopuri piscicole începînd din anul 1960, cînd s-a construit și canalul de legătură cu rîul Buzău. În compartimentul dintre calea ferată și Buzău s-au construit cîteva bazine pentru iernarea și reproducerea peștelui.

Lacul Cîineni, prin particularitățile hidrochimice, este folosit pe scară largă în balneoterapie. Are o suprafață de 96 ha și un bazin hidrografic de 14,65 km². Datorită lipsei unui aport superficial permanent din bazinul de recepție și a unei legături cu rîul Buzău, lacul Cîineni a urmat un proces de intensă salinizare în raport cu celelalte limane fluviatile din cursul inferior al Buzăului. Concentrația în săruri a atins și 46,6 g/l după G. Pitulescu (în 1960), iar tipul hidrochimic este constant clorurat sodic. Datorită înălțimii mici a grindului fluviatil care desparte lacul de rîul Buzău, apele de inundație ale acestuia au pătruns în lac în cîteva rînduri (1962, 1967, 1968 și 1969), reducînd concentrația în săruri pînă la 2 g/l, fapt ce a permis dezvoltarea faunei piscicole de apă dulce.

În urma inundațiilor din 1969, Buzăul și-a schimbat cursul între Dedulești și Ibrianu, depărtîndu-se astfel cu 4 km de lacul Cîineni.

Depărtarea Buzăului și construirea unui dig cu înălțime de 2 m între vechea albie a rîului și lac au condus la revenirea

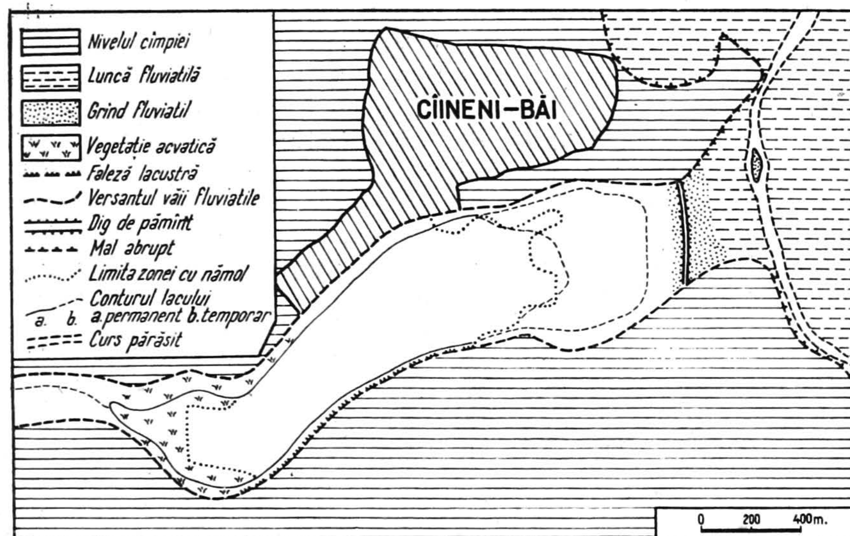

Fig. 9. — Lacul Cîineni (schiţă morfobatimetrică).

procesului de salinizare a apei. O analiză chimică efectuată de noi în iulie 1970 indică deja un grad de mineralizare de 9,3 g/l.

Rezerva de nămol din lac apreciabilă (234 693 tone) şi calităţile lui balneoterapeutice au determinat construirea unor stabilimente de băi încă de acum 60 de ani. Staţiunea Cîineni-Băi funcţionează numai în sezonul cald, dar prin construirea unor băi calde s-ar putea folosi nămolul şi apa din lac şi în anotimpul rece (fig. 9).

L a c u l C i u l n i ţ a are o suprafaţă de 69 ha şi un bazin hidrografic de 30,5 km². Forma cuvetei lacustre (îngustă şi alungită) şi raportul dintre suprafaţa lacului şi cea a bazinului de recepţie (0,03) sînt caracteristice pentru tipul genetic al limanelor fluviatile. Mineralizarea apei redusă, aportul superficial şi cel subteran de apă dulce au făcut ca acest lac să fie transformat în prezent în crescătorie piscicolă.

Lacurile de meandru şi de braţ părăsit se găsesc îndeosebi în lunca Dunării (Balta Brăilei — Dunărea Veche şi Japşa

Plopilor), pe terasa Călmăţuiului (Batogu) şi pe terasa Călăraşi în apropiere de Brăila (Lacu Sărat).

L a c u S ă r a t — B r ă i l a se găseşte într-un vechi curs părăsit al Dunării la nivelul terasei fluviatile, care a fost acoperit cu depozite loessoide. Depresiunea lacustră propriu-zisă, deşi se găseşte pe un fost curs al Dunării, este totuşi rezultatul proceselor de tasare în loess. Lacul este complet izolat de Dunăre şi lipsit de afluenţi, fapt ce a determinat ca în depresiune să se acumuleze săruri minerale, iar apa provenită din ploi şi din izvoare subterane să se salinizeze puternic.

Lacu Sărat Brăila este separat de şoseaua dintre localitatea Lacu Sărat şi staţiunea balneoclimaterică cu acelaşi nume în două compartimente. Suprafaţa totală este de 172 ha, la niveluri medii ale apei, deoarece în perioadele de secetă se reduce mult. În timpul perioadelor secetoase rămîne un ochi restrîns de apă lîngă stabilimentul băilor (fig. 10).

În urma numeroaselor analize efectuate asupra apei lacului (începînd de la sfîrşitul secolului al XIX-lea şi pînă astăzi) se constată că tipul hidrochimic a rămas constant — sulfatat sodic cu trecere spre clorurat sodic, deşi gradul de mineralizare a variat în limite largi (50—220 g/l). Salinitatea cea mai frecvent întîlnită la Lacu Sărat este în jurul a 80 g/l.

Caracteristicile fizico-chimice şi biotice ale apei au condus la formarea nămolului de şlic mineralizat, mai abundent în compartimentul nordic. Rezerva importantă de nămol şi calităţile apei sărate au atras dezvoltarea unei importante staţiuni balneare. În prezent aici se fac băi calde şi reci pentru boli cronice inflamatorii şi funcţionale, ginecologice, boli ortopedice, boli de piele şi tulburări endocrine. Alături de Techirghiol, Amara-Slobozia, Lacu Sărat se înscrie printre cele mai importante obiective balneoterapeutice a căror faimă a depăşit graniţele ţării.

L a c u S ă r a t — B a t o g u se găseşte lîngă localitatea cu acelaşi nume, ocupînd un vechi curs al Călmăţuiului pe terasa acestuia. Extremităţile acestui lac au fost puternic aluvionate, încît astăzi este izolat complet.

Abraziunea lacustră, activă pe ţărmul sudic, a creat o faleză lacustră de 3—4 m în depozitul loessoid.

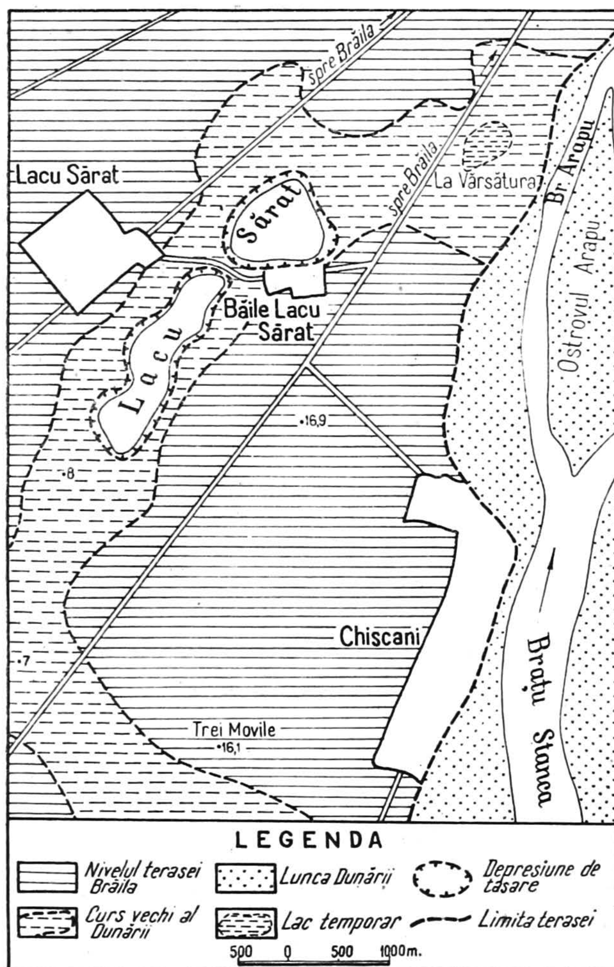

Fig. 10. — Lacu Sărat — Brăila (schiță morfologică).

Cu toată izolarea, apele mari ale Buzăului din 1940 au ajuns prin Buzoel și brațul părăsit Batogu în lac, acoperind cu aluviuni nămolul cu calități terapeutice. Adîncimea lacului variază mult, în funcție de caracterul, mai ploios sau secetos,

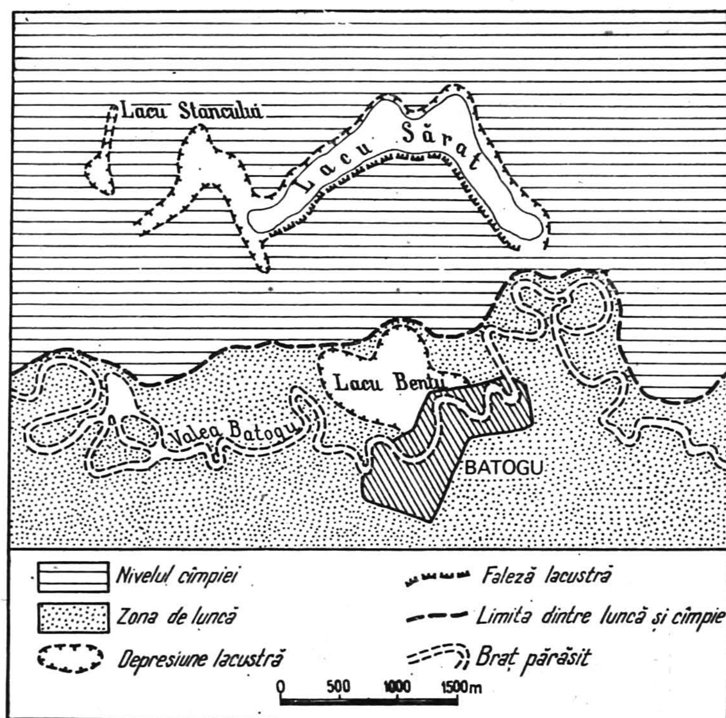

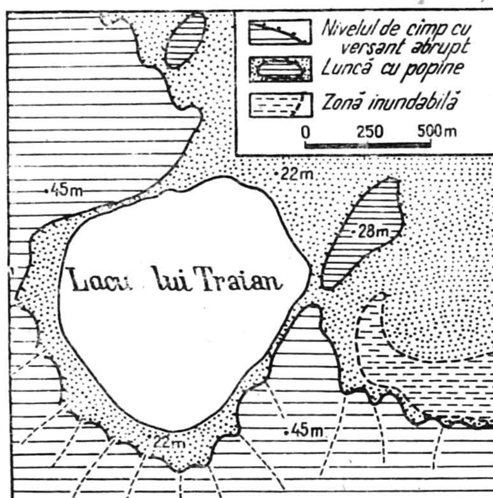

Fig. 11. — Lacu Sărat — Batogu (schiță morfologică).

al anului. În urma unor investigații făcute de noi, aceasta era de 30—40 cm în 1957 și de 2,5 m în 1971. Corespunzător variației volumului, oscilează și salinitatea (59,0 g/l în 1957 și 15,9 g/l în 1971, după P. Gâștescu, 1971). Lacul, deși conține nămol cu calități terapeutice bune, totuși este folosit pe o scară redusă, și numai de către populația locală (fig. 11).

Lacurile de luncă au fost extinse în Balta Brăilei, lunca externă a Dunării și în cea a Siretului, dar prin îndiguirea acestor zone inundabile ele au fost desecate.

În lunca Siretului a mai rămas un singur lac — Măxineni — cu o suprafață de 541 ha, care va fi amenajat corespunzător în vederea obținerii unor producții ridicate de pește.

Fig. 12. — Lacu lui Traian (schiță morfologică).

În lunca Călmățuiului, unde acțiunea de recuperare a terenurilor pentru agricultură este încă în urmă, lacurile de luncă cu caracter temporar sînt foarte multe. Majoritatea suprafețelor joase din lunca din apropierea versantului Cîmpiei Călmățuiului sînt acoperite cu apă în timpul primăverii sau în anii ploioși. În urma unor cercetări întreprinse în 1970, s-au identificat lacurile B a l a b a n (12,5 ha), lîngă Dudescu, și F l e a ș c a (34,5 ha), lîngă Vulturești. Ca lacuri permanente și rămase în regim natural menționăm L a c u l u i T r a i a n (81 ha), cu apă salmastră (11,8 g/l), și B ă t r î n a (62,5 ha), izolat de lunca Călmățuiului prin dune de nisip. Printre lacurile amenajate în scopuri piscicole amintim pe cel de la J u g u r e a n u (25 ha) (fig. 12).

Din această succintă trecere în revistă a principalelor lacuri se poate constata că pe teritoriul județului Brăila sînt multe posibilități de amenajare diferențiată (balneoterapeutic, piscicol, de irigație și agrement) a unor depresiuni lacustre lăsate în regim natural în prezent.

SOLURILE, VEGETAȚIA, FAUNA

Solurile. Prezența pe suprafețe întinse foarte slab înclinate sau orizontale a depozitelor loessoide, lipsite în cea mai mare parte de un drenaj superficial, condițiile climatice semiaride, cu o umiditate deficitară, și existența asociațiilor vegetale ierboase de stepă au determinat formarea *solurilor cernoziomice* în diferite faze de evoluție, pe cea mai mare parte a teritoriului județului Brăila. Pe fondul general al cernoziomurilor, în condițiile unor stagnări de ape, ca urmare a ridicării nivelului hidrostatic, s-au format *lăcoviști*, iar în acele depresiuni de tasare sau lunci unde evaporația apei este puternică au apărut *solonceacurile* și *solonețurile*.

În afara spațiilor interfluviale, în luncile rîurilor, ca urmare a procesului de aluvionare recentă și actuală, se găsesc solurile *azonale* de tipul *solurilor aluviale gleizate*, *lăcoviștilor aluviale* și *aluviunilor gleizate* (fig. 13).

Cernoziomurile ocupă 70 — 75% din suprafața județului și cuprind o gamă foarte variată—*cernoziomuri castanii* și *ciocolatii*, *cernoziomuri carbonatice*, *cernoziomuri levigate argiloase compacte*, *cernoziomuri levigate nisipoase*, *cernoziomuri aluviale* etc.

Profilul de sol al cernoziomurilor este bine dezvoltat, reflectînd o evoluție îndelungată. Orizonturile cele mai conturate sînt A, A/C, C și D. În orizontul superior A, cu o textură ușor lutoasă se găsesc urmele activității biologice (galerii de rozătoare, canale de rîme, cuiburi de insecte, crotovine). Toate orizonturile sînt afînate, ceea ce le conferă un grad mare de porozitate (53%) și deci infiltrația pe verticală. Conținutul în humus, acumulat îndeosebi în orizontul A, variază între 2,8 și 5,7%, iar carbonatul de calciu ajunge în orizontul C pînă la 14—23%.

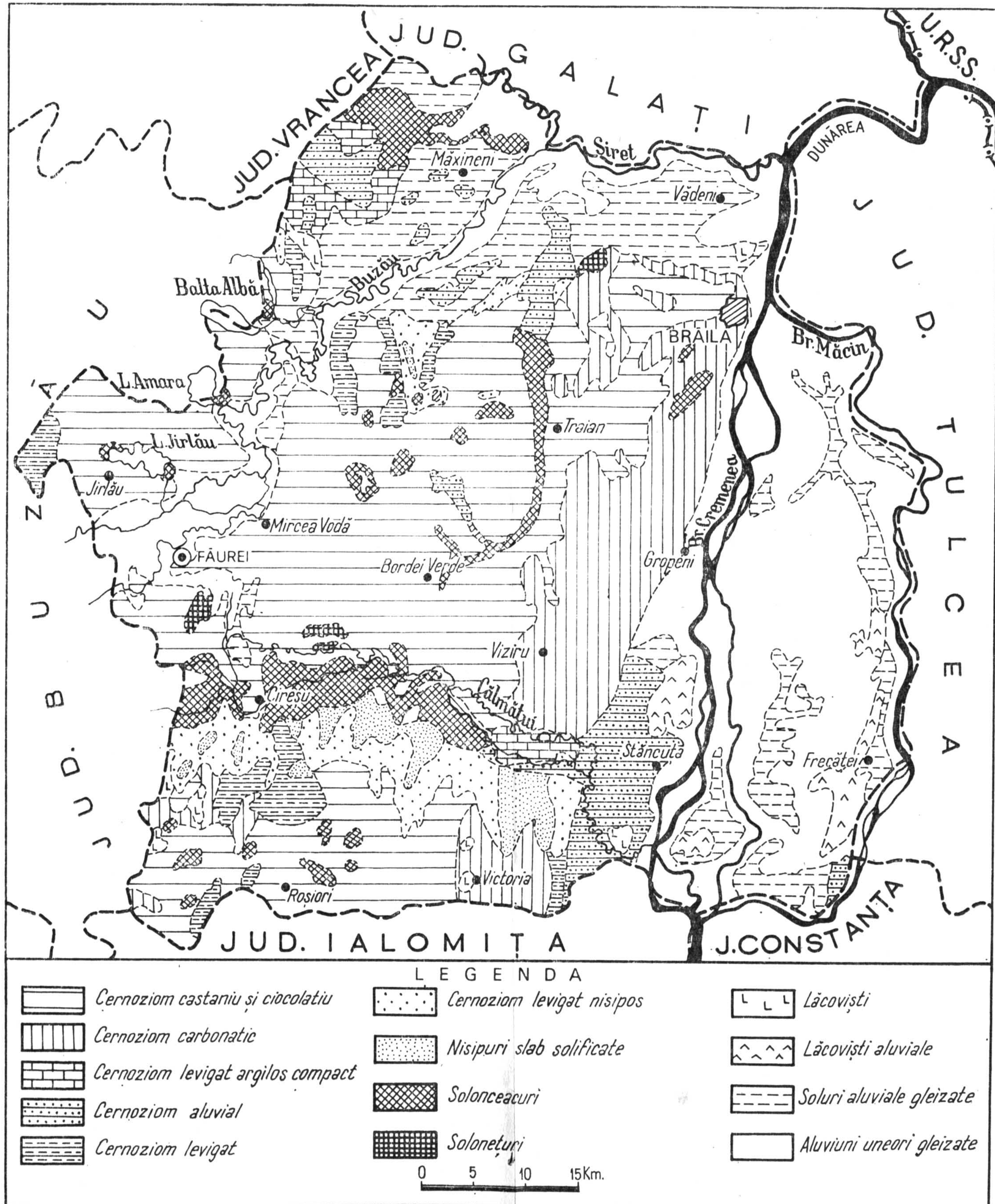

Fig. 13. — Schița principalelor tipuri de soluri.

Cernoziomurile au un potențial de fertilitate ridicat, fapt ce determină folosirea lor la numeroase culturi, dintre care grîul și porumbul ocupă procentul cel mai mare.

Pentru creșterea fertilității acestor soluri este necesară aplicarea îngrășămintelor azotoase și fosfatice. Cernoziomurile castanii și cele carbonatice, extinse pe mari suprafețe în cadrul județului, reclamă astfel de amendamente.

În afară de îngrășăminte, datorită deficitului de umiditate din Cîmpia Română, aceste soluri trebuie irigate în lunile iunie—iulie și august. În cazul celei de-a doua recolte (furaje de toamnă), irigarea trebuie să se facă și în luna septembrie.

Dintre cernoziomurile menționate, mai răspîndite sînt cele castanii și ciocolatii, carbonatice și levigate. Acestea au profilul de sol mai conturat, fertilitatea mai mare și sînt răspîndite în toată Cîmpia Brăilei și în Cîmpia Călmățuiului — partea centrală.

În zona nisipurilor de pe malul drept al Călmățuiului se găsesc cernoziomurile levigate nisipoase și nisipurile slab solificate, reflectînd un proces incipient de pedogeneză, ca urmare a fixării recente a nisipurilor de dune. Fertilitatea acestor soluri este mai scăzută, datorită cantităților reduse de substanțe nutritive și a capacității mici de reținere a apei. Aplicarea îngrășămintelor minerale (azot, fosfor și potasiu), a celor organice și a irigațiilor duce la asigurarea unei productivități ridicate. Culturile care se practică pe aceste soluri sînt porumbul, tutunul, pepenii, vița de vie și, în mai mică măsură, grîul.

Solurile aluviale și aluviunile sînt răspîndite în lunca Dunării (inclusiv Balta Brăilei), a Siretului și a Buzăului. Solurile aluviale se caracterizează printr-un stadiu incipient de solificare care are loc pe cele mai recente depozite fluviatile depuse în timpul revărsărilor. În lunca Dunării, solurile aluviale ocupă grindurile longitudinale care sînt ieșite de sub influența inundațiilor anuale.

Datorită stadiului incipient de solificare, profilul acestor soluri este reprezentat printr-un orizont superior de 20—35 cm grosime unde se acumulează humusul care atinge 5—6 %.

Fertilitatea solurilor aluviale este ridicată datorită conținutului bogat de substanțe nutritive, texturei și regimului

hidric sub influenţa apelor freatice din luncă. Pe aceste soluri se cultivă în bune condiţii porumbul, floarea-soarelui, sfecla de zahăr, legumele şi zarzavaturile.

În timp ce solurile aluviale nisipoase (cum sînt cele din lunca Buzăului) nu sînt atît de favorabile culturilor, lăcoviştile aluviale (întîlnite în Balta Brăilei), datorită rezervelor importante de humus (432—634 t/ha) şi azot (30 t/ha), sînt destul de productive.

Pentru folosirea în condiţii optime a solurilor aluviale, cea mai mare parte a luncilor din judeţul Brăila a fost scoasă de sub influenţa inundaţiilor prin îndiguire. De asemenea, pentru menţinerea fertilităţii ridicate, este necesar ca pe aceste soluri să se aplice îngrăşăminte organice şi minerale cu fosfor şi azot.

Gleizarea solurilor aluviale din Balta Brăilei şi lunca Siretului duce la reducerea drenajului pe verticală a apei şi la stagnarea ei la suprafaţă în perioadele cu exces de umiditate. Pentru evitarea stagnării apei şi a înmlăştinirii zonelor joase din luncă, s-a construit o reţea de canale de drenaje.

Solurile halomorfe, cunoscute sub denumirea populară de sărături, reprezentate prin solonceacuri şi soloneţuri, sînt răspîndite insular în judeţul Brăila, îndeosebi în arealul crovurilor, către care se produce o spălare superficială, convergentă şi deci o acumulare de săruri de la suprafaţa solurilor.

Tot în aceste depresiuni de tip crov, datorită drenajului subteran al apelor freatice redus, procesul de evaporare a apelor aduse la suprafaţă prin capilaritate este intensificat. Prin evaporarea apei, sărurile conţinute rămîn sub forma de eflorescenţe la suprafaţă, contribuind la sărăturarea solurilor.

S o l o n c e a c u r i l e sînt cele mai răspîndite soluri halomorfe în judeţul Brăila. Se găsesc pe suprafeţe mari în lunca Călmăţuiului între Ulmu şi Însurăţei, apoi în toate depresiunile de tip crov, mai exact în jurul lacurilor sărate şi salmastre, în valea Iencii şi în lunca Siretului între Gulianca şi Măxineni.

Solonceacurile se caracterizează printr-un proces de salinizare de lungă durată, ceea ce a dus la acumularea unui procent ridicat de săruri (1—1,5%) care uneori formează o crustă albă la suprafaţă. Sărurile acumulate sînt uşor solubile şi aparţin

natriului, în primul rînd, apoi calciului şi magneziului (cloruri, sulfaţi, carbonaţi).

Din cauza conţinutului ridicat în săruri, solonceacurile sînt folosite doar ca pajişti şi acestea de slabă calitate. Pentru redarea lor agriculturii este necesară realizarea unui drenaj al apelor freatice, pentru coborîrea nivelului hidrostatic, pe de o parte, şi spălarea sărurilor uşor solubile din orizontul superior al solului, pe de altă parte.

Soloneţurile sînt mult mai restrînse în comparaţie cu solonceacurile (în jurul lacului Batogu, al localităţilor Surdila-Greci şi Romanu). Acestea se caracterizează prin prezenţa în orizontul superior a unei cantităţi reduse de săruri uşor solubile, dar cu un conţinut bogat (17—20%) de ioni de natriu schimbabili, fapt ce conferă o reacţie puternic alcalină.

Soloneţurile reprezintă un stadiu de desalinizare a solonceacurilor. Deşi fertilitatea este scăzută, ele totuşi sînt mai mult folosite pentru păşuni şi uneori în agricultură, în comparaţie cu solonceacurile.

Solurile halomorfe din arealul judeţului Brăila sînt rezultatul condiţiilor fizico-geografice — de stepă aridă — din Cîmpia Română orientală.

Vegetaţia şi fauna. Se grupează în două mari areale biogeografice : *arealul de stepă*, reprezentat prin spaţiiile interfluviale (Cîmpia Călmăţuiului şi Cîmpia Brăilei), şi *arealul de luncă*, bine reprezentat prin luncile Dunării, Siretului şi Buzăului. Prin particularităţile bioclimatice, cele două mari areale corespund de fapt asociaţiilor vegetale şi faunistice *zonale* (stepa) şi *azonale* (lunca).

Stepa, în adevăratul înţeles al cuvîntului, a fost înlocuită în proporţie de 90—95% cu plante de cultură.

Vegetaţia de stepă naturală se mai găseşte în prezent pe versanţii depresiunilor de tasare, în spaţiile dintre parcelele agricole, pe marginile drumurilor, în zonele necultivate temporar. Asociaţiile vegetale de bază erau cele de pajişti xerofile presărate din loc în loc cu tufărişuri constituite din arbuşti de stepă.

5 — c. 704

Pajiştile sînt formate din graminee, cu colilia (*Stipa joannis*, *Stipa pulcherrima*, *Stipa lessingiana*, *Stipa stenophyla*), negara (*Stipa capillata*), păiuşurile stepice (*Festuca valesiaca*, *Festuca sulcata*, *Festuca pseudovina*), pirul crestat (*Agropyrum cristatum*), din compozite, cu mături (*Centaurea*) şi pelin (*Artemisia*), din leguminoase, cu specii de lucernă (*Medicago*), cosaci (*Astragalus*), măzăriche (*Vicia*), molotru (*Trigonella*), din labiate, cu jaleş (*Salvia*), cimbrişor (*Thymus*), şovîrliţă (*Plomis*), din ranunculacee, cu dediţei (*Pulsatilla*) şi ruscuţe (*Adonis*), din liliacee, cu specii de ceapă (*Allium*) şi ceapa ciorii (*Muscarii*), din iridacee, cu stînjenei (Iris) etc.

Tufişurile sînt reprezentate prin porumbar (*Prunus spinosa*), migdalul pitic (*Amygdalus nana*), vişin pitic (*Cerasus fruticosa*), specii de măceş (*Rosa*) etc.

În spaţiile interfluviale se mai găsesc *asociaţiile de nisip* (psamofile), pe dunele semifixate şi fixate din Cîmpia Călmăţuiului, şi *asociaţiile de sărătură* (halofile) în depresiunile de tasare. Vegetaţia de nisip este reprezentată prin ciulei (*Ceratocarpus arenarius*), romaniţa de cîmp (*Anthemis ruthenica*), laptele cîinelui (*Euphorbia gerardiana*), salcia de nisip (*Salix rosmarinifolia*).

Vegetaţia de sărătură răspîndită pe solonceacuri şi soloneţuri este constituită din sărăcică (*Salsola soda*), brîncă (*Salicornia herbacea*), *Bassia hirsuta*, toate aceste dispunîndu-se în benzi concentrice în culori de la verde plin către roşu-grena în jurul lacurilor sărate şi salmastre.

Fauna de stepă este destul de săracă, în comparaţie cu cea a pădurilor. Dintre mamifere, rozătoarele ocupă un loc important, fiind reprezentate prin : popîndău (*Citellus citellus*) care este dăunător pentru agricultură, hîrciogul (*Cricetus cricetus*) la fel de dăunător, şoarecele de cîmp (*Microtus arvalis*), căţelul pămîntului sau orbetele (*Spalax leucodon*), şoarecele de stepă (*Sicista subtilis*), şobolanul de cîmp (*Apodemus agrarius*), iepurele de cîmp (*Lepus europaeus*).

Deşi au un areal mai mare de răspîndire, apar şi în această zonă unele carnivore, ca : lupul (*Canis lupus*), vulpea (*Vulpes vulpes*), viezurele (*Meles meles*) etc.

Păsările proprii zonei de stepă de asemenea sînt puține. De un interes deosebit cinegetic este dropia sedentară (*Otis tarda*), monument al naturii, dar care a dispărut din Bărăganul central și nordic (deci și din județul Brăila).

O altă pasăre declarată monument al naturii, înrudită cu dropia, este spîrcaciul (*Otis tetrax*), o specie migratoare, care după unii cercetători nici n-ar mai cloci în stepele noastre.

Printre alte specii de păsări amintim pasărea ogorului (*Burhinus oedicnemus*), prepelița sau pitpalacul (*Coturnix coturnix*), pasăre migratoare, potîrnichea (*Perdix perdix*), sedentară, graurul (*Sturnus vulgaris*), care trăiește în colonii, ciocîrlia de Bărăgan (*Melanocorypha calandra*), fîsa de cîmp (*Anthus campestris*), prigoria multicoloră (*Merops apiaster*), dumbrăveanca (*Coracias garrulus*). Se întîlnesc temporar și cîteva specii de păsări răpitoare : heretele alb (*Circus macrourus*), șorecarul mare (*Buteo rufinus*), acvila sudică (*Aquila rapax orientalis*), șorecarul încălțat (*Buteo lagopus*).

Reptilele sînt reprezentate prin cîteva specii de șopîrle (*Lacerta taurica, Lacerta agilis chersonensis*), șerpi (*Coluber jugularis caspius*) etc.

Și insectele sînt restrînse ca familii — ortoptere cu lăcuste, cosași, greieri și călugărițe, coleoptere cu scarabeu (*Scarabeu affinis*), miriapode cu cîrcîiacul (*Scolopendra cingulata*) etc.

Lunca din punct de vedere floristic și faunistic este mult mai bogată.

Datorită umidității mari a solului, aici se dezvoltă o vegetație arborescentă de esență moale și ierboasă cu adaptări la condițiile ecologice. În condiții naturale, în luncă se dezvoltă sălciile, răchitele (*Salix alba, S. fragilis, S. triandra, S. cinerea*), plopul (*Populus alba, P. nigra, P. canes-canes*). În urma desecării zonelor inundabile (Balta Brăilei, lunca Siretului), au fost defrișate pădurile de sălcii și răchite care formau desișuri greu de pătruns (descrise foarte frumos de M. Sadoveanu în „Țara de dincolo de neguri" și în „Împărăția apelor"). În prezent, în luncile menționate se întîlnesc frecvent plantațiile de plop negru canadian care, pe lîngă lemnul folosit în industria celulozei, au și rol de protecție a digurilor împotriva inundațiilor.

Flora ierboasă de luncă se dispune în benzi longitudinale sau concentrice, în cazul depresiunilor lacustre, în funcţie de gradul de umiditate: rogozul (*Carex gracilis*, *C. acutiformis*, *C. riparia*), stînjenelul de baltă (*Iris pseudocarus*), limbariţa (*Alisma plantago*), dentiţa (*Bidens tripartita*), joianul (*Oenanthe acvatica*), laptele cîinelui (*Euphorbia palustris*) etc.

Flora acvatică propriu-zisă reprezentată prin macrofite a fost mult redusă prin dispariţia lacurilor. Macrofitele sînt dispuse de la ţărmul lacului spre centru, astfel: stuful (*Phragmites communis*), papura (*Typha angustifolia*), fixate de fund, nufărul galben (*Nuphar luteum*), nufărul alb (*Nymphaea alba*), ciulini (*Trapa natans*), iarba broaştei (*Hydrocharis morsus ranae*), lintiţa (*Lemna minor*, *L. trisulca*), broscariţa (*Potamogeton natans*), specii plutitoare, şi brădiş (*Myriophyllum verticillatum*, *M. spicatum*), pasă (*Potamogeton crispus*), moţ (*Potamogeton perfoliatus*, *Ceratophyllum submersum*), otrăţel (*Utricularia vulgaris*), sîrmuliţă (*Vallisneria spiralis*), characee, toate submerse, alcătuind adevărate pajişti.

Fauna se grupează şi ea în specii care preferă umiditatea dar sînt tericole şi specii pur acvatice.

În zăvoaiele de luncă, în plantaţiile de plopi se pot întîlni lupi, vulpi, mistreţi şi iepuri, iar la malurile rîurilor îşi duc viaţa vidra (*Lutra lutra*) şi nurca (*Lutreola lutreola*).

Păsările sînt şi acum bine reprezentate, deşi prin desecarea lacurilor din Balta Brăilei acestea au pierdut biotopuri deosebit de valoroase. Majoritatea speciilor de păsări sînt migratoare. Cele mai frecvent întîlnite (şi pe lacurile din cîmpie) sînt raţele şi gîştele sălbatice. Dintre acestea menţionăm raţa mare (*Anas platyrinchos*), raţa cîrîitoare (*Anas querquedula*), gîsca de vară (*Anser anser*), gîrliţa (*Anser albifrans*), o gîscă sălbatică mică care se adună în octombrie pentru plecare în cîrduri mari. Se întîlnesc, de asemenea, multe specii de stîrci: stîrcul cenuşiu (*Ardea cinerea*), stîrcul roşu (*Ardea purpurea*), stîrcul galben (*Ardeola ralloides*), stîrcul de noapte (*Nycticarax nycticarax*), stîrcul lopătar (*Platalea leucorodia*).

Alte specii de păsări acvatice menţionăm: corcodelul (*Podiceps cristatus*) şi lişiţa (*Fulica atra*) care populează toate apele stătătoare (indiferent că sînt dulci, salmastre sau sărate), ţigă-

nușul (*Plegadis falcinellus*), nagîțul (*Vanellus vanellus*), fluierarul (*Tringa totanus*), sitarul de mal (*Limosa limosa*), găinușa de baltă (*Galinula chloropus*), cîrsteiul de baltă (*Rallus aquaticus*), pițigoiul de stuf (*Panutus biarmicus*), o pasăre cîntătoare etc.

Prin desecarea majorității lacurilor de luncă s-a redus mult potențialul faunei acvatice propriu-zise.

Exceptînd cele cîteva lacuri cu apă dulce sau ușor salmastre, în județul Brăila putem vorbi numai de o faună acvatică reofilă, de ape curgătoare. Dintre apele curgătoare, Dunărea prezintă cea mai mare importanță în privința faunei acvatice.

În albia Dunării se întîlnește un zooplancton constituit din rotiferi, cladoceri, copepode, protozoare, un bentos format din celenterate, viermi polichеți și oligocheți, moluște (lamelibranhiate și gasteropode), briozoare, izopode, gamarizi, misidacei, hidrocarieni, odonate, tricoptere, diptere etc.

Ihtiofauna importantă din punct de vedere economic este reprezentată prin : pești migratori anadromi, care vin din mare pe Dunăre numai pentru reproducere — nisetrul (*Acipenser güldenstaedti*), păstruga (*Acipenser stellatus*), morunul (*Huso huso*), păstrăvul de mare (*Salmo trutta labrax*), scrumbiile (*Alosa pontica* și *Alosa caspia nordmanii*), gingirica (*Clupeonella cultriventris*) ; pești reofili proprii apelor curgătoare — cleanul (*Leuciscus cephalus*), mreana (*Barbus barbus*), scobarul (*Chondrostoma nasus*), fusarul (*Aspro streber*), morunașul (*Vimba vimba*), cosacul (*Abramis sapa*) etc. ; pești semimigratori, în sensul că pătrund din Dunăre în lacurile de luncă primăvara, reîntorcîndu-se toamna — văduvița (*Leuciscus idus*) și somnul (*Silurus glanis*) care se reproduc în Dunăre, crapul (*Cyprinus carpio*), batca (*Blicca bjoerkna*), plătica (*Abramis brama*), babușca (*Rutilus rutilus carpathorossicus*), avatul (*Aspius aspius*), sabița (*Pelecus cultratus*), șalăul (*Stizostedion lucioperca*), care se reproduc în lacurile de luncă. În afară de categoriile menționate, mai întîlnim pești care trăiesc și se reproduc în ambele biotopuri (rîuri sau lacuri) — știuca (*Esox lucius*), obletul (*Alburnus alburnus*), boarca (*Rhodeus sericeus amarus*), ghiborțul (*Acerina cernua*).

Dintre speciile de peşti menţionaţi, crapul se găseşte în mari cantităţi, fapt pentru care se foloseşte pe scară mare în economia piscicolă.

Fauna de interes cinegetic (vînătoresc) este redusă în judeţul Brăila, datorită biotopului stepic şi îndeosebi introducerii în circuitul agricol atît a zonelor de ierburi din cîmpie, cît şi a luncilor inundabile. Dintre animalele cele mai răspîndite căutate de vînători sînt iepurii, în număr de circa 40 000, urmaţi de potîrnichi, căpriori, vulpi, fazani, dihori şi bizami. Iepurii se găsesc în egală măsură pe cîmpie şi în luncă, căpriorii în schimb sînt legaţi mai mult de păduri — mai exact de plantaţiile de salcîmi şi plopi. Porcii mistreţi aproape că au dispărut odată cu defrişarea pădurilor de sălcii din lunca Dunării. Tot în fauna de interes vînătoresc trebuie să menţionăm raţele şi gîştele sălbatice, corcodeii şi lişiţele care populează majoritatea lacurilor din judeţul Brăila.

POPULAŢIA ŞI AŞEZĂRILE

Teritoriul actualului judeţ Brăila a fost populat încă din timpuri străvechi, poate chiar din paleolitic, deoarece toate condiţiile de vieţuire erau asigurate pentru acea perioadă: terenuri bune pentru păşunatul animalelor, zone acvatice pentru pescuit, căi de transport lesnicioase, în primul rînd Dunărea, ca şi locuri de ascunzişuri în vremuri de bejenie, în pădurile şi stufărişurile din zona de luncă şi baltă.

Din epoca neolitică însă, ca urmare a lucrărilor arheologice efectuate de cercetătorii Muzeului arheologic din Brăila şi a descoperirilor făcute în ultimele decenii, se află numeroase dovezi materiale de locuire pe aceste meleaguri. Aşa sînt aşe-

zările neolitice din cartierul Brăilița al municipiului Brăila, de pe teritoriile comunei Siliștea (fost Nazâru), satului Baldovinești (comuna Vădeni), comunei Rîmnicelu etc., urme ce aparțin așa-numitei culturi Boian, din epoca neolitică mijlocie, și care constau din vase de pămînt ars, din numeroase fragmente de ceramică și de os. S-au descoperit de asemenea vase din timpul civilizației Gumelnița, ca și alte obiecte care demonstrează că locuitorii de aici se ocupau cu agricultura, vînătoarea, pescuitul, aveau preocupări artistice etc.

În diferite părți ale județului s-au descoperit totodată diverse obiecte caracteristice epocilor ulterioare, a bronzului, a fierului, ca și perioadelor următoare, constatîndu-se astfel o continuitate neîntreruptă de locuire a acestor meleaguri de către o populație autohtonă. Rezultatele unor săpături arheologice demonstrează prezența populației dacice sau getice pe acest teritoriu, cu un nivel ridicat de dezvoltare și cu intense legături de schimb cu lumea greacă. Numeroase dovezi de locuire permanentă au fost găsite, de asemenea, din perioada daco-romană, ca și din aceea a migrațiunii popoarelor, o serie de izvoare bizantine remarcînd bogăția în grîne, vite, pește, miere și ceară a acestor ținuturi. Avînd în vedere bogățiile din cadrul unui teritoriu mai extins al țării noastre și poziția Brăilei la Dunărea navigabilă, sînt evidențiate de asemenea, în aceleași izvoare, intensele schimburi comerciale efectuate pe aici cu bizantinii, această așezare începînd să capete o dezvoltare tot mai mare. Prezența populației autohtone pe aceste meleaguri este atestată arheologic pentru secolele IX—X prin săpăturile de la Chiscani, apoi pentru secolele X—XI prin cele de la Baldovinești, iar pentru secolul al XIII-lea prin obiectele descoperite chiar în vatra de astăzi a orașului Brăila.

Începînd cu secolul al XIV-lea, evoluția populației și a economiei acestui ținut poate fi urmărită și prin intermediul a diferite documente scrise, remarcîndu-se mai ales noul avînt luat de orașul Brăila după alegerea sa ca reședință de județ, ca urmare sporind numărul meșteșugarilor și negustorilor, al funcționarilor, al populației în general. Astfel, potrivit cunoștințelor actuale, prima mențiune scrisă despre Brăila, de exem-

plu, datează de pe la 1350 şi se află în descrierea geografică spaniolă *Libro del conoscimento*, în care această denumire apare însă într-o formă modificată, alterată, şi anume Drinago, pe care specialiştii au asimilat-o cu Brillago, cum apare denumirea oraşului Brăila în alte documente medievale. Într-un alt document datat la 20 ianuarie 1368 şi care reprezintă un tratat de comerţ obţinut de negustorii braşoveni, în care se precizează că aceştia vor plăti vamă doar pentru mărfurile importate, nu şi pentru cele exportate prin Brăila (*per. . . viam Braylam*), se face menţiunea precisă şi directă a numelui Brăilei (C. C. Giurescu, 1968).

În secolele XV—XVII, existenţa pe teritoriul judeţului, mai ales în regiunile din apropierea Dunării, ca şi pe anumite artere de legătură cu fluviul şi în special cu portul Brăila, a unor aşezări şi deci a unei populaţii autohtone numeroase este dovedită într-o serie de documente ale vremii. În ele se citează mai multe aşezări, numiri de bălţi şi gîrle, ceea ce evidenţiază o însemnată concentrare a populaţiei în această zonă, potenţialul economic al Bălţii Brăilei, datorită mai ales pescuitului, ca şi intensa activitate a portului Brăila, stimulînd viaţa economică a acestora. Ca exemple menţionăm satele Căscioarele (Brăiliţa, azi cartier al municipiului Brăila), Tufeşti etc. (*Documente... B., veacul XVI*, vol. I, pag. 173; vol. II, pag. 43, 249; vol. IV, pag. 116).

Populaţia Brăilei propriu-zise, pe lîngă cea autohtonă constituită din români, cuprindea şi numeroşi străini. Aşa erau grecii, care se situau pe primul loc, ca şi mai înainte; apoi, după ocuparea Brăilei de către turci, populaţia oraşului a devenit şi mai amestecată, nu numai datorită populaţiei turceşti stabilită aici, ci şi a unui mare număr de alţi străini ai Levantului, veniţi la Brăila atraşi de intensa sa activitate comercială, ca schelă şi port de seamă la Dunăre.

Începînd din anul 1540, cînd Brăila cade sub ocupaţia turcească, acest oraş ca şi o bună parte a teritoriului actualului judeţ a trăit o viaţă de cetate, schelă şi raia turcească. De remarcat că raiaua deţinea mai bine de jumătate din teritoriul actual al judeţului şi pe lîngă populaţia băştinaşă se întîlnea populaţie turcească, dovedită de numeroasele denumiri de sate, movile,

bălţi etc. turceşti, atestate de diferite surse cartografice. Această subjugare şi exploatare turcească a Brăilei şi a zonei sale înconjurătoare a durat aproape 300 de ani, pînă în anul 1829. Totuşi, activitatea sa economică, mai ales cea comercială, s-a intensificat foarte mult. Astfel, un document din 1569 califică marele port de la Dunăre drept „schela Munteniei şi Moldovei" (Şt. Meteş, 1921, pag. 13—14), corăbiile pornind de aici încărcate cu grîu şi orz, cu carne sărată sau pastramă, cu seu, cerviş şi unt, cu miere şi ceară, cu sare, cu peşte sărat şi afumat pentru „Istambul".

În secolul al XVIII-lea apar sate ca Gropeni, Tichileşti, Chiscani etc. (P. P. Panitescu, 1930, pag. 108), remarcîndu-se totodată o extindere a populaţiei înspre vest, în interiorul Bărăganului, aceasta datorită evenimentelor politice care au avut loc, şi anume încheierea păcii de la Passarowitz, 1718, şi de la Adrianopol, 1829, ca şi celor economice, în urma cărora are loc o intensificare a transporturilor pe Dunăre, ca şi o pătrundere masivă a arăturilor în stepa mănoasă a Bărăganului, cultivîndu-se mai ales cereale. Indiciile date de unele hărţi privind existenţa odăilor, cîşlelor, tîrlelor, ca şi a unor toponime „Ungureni" din regiunea Bărăganului în general, apoi informaţiile documentare despre numărul oilor care treceau Dunărea în Dobrogea pe la Brăila — Măcin şi pe la Vadu Oii (G. Vâlsan, 1928, pag. 42) reprezintă dovezi grăitoare ale aportului imigrărilor şi transhumanţei transilvănene la sporirea numărului locuitorilor şi la dezvoltarea aşezărilor omeneşti din această regiune. Spre aceeaşi zonă de stepă a Bărăganului au fost atrase în acelaşi timp şi alte grupe mari de populaţie din Subcarpaţii Prahovei şi ai Buzăului, urmare a deşţelenirilor masive ce au avut loc în această zonă stepică. O parte dintre locuitorii veniţi din ariile mai dens populate ale Subcarpaţilor au format majoritatea satelor noi din cuprinsul Bălţii Brăilei, atît de pe Dunărea Veche, ca Frecăţei, Stoieneşti, Strîmba etc., cît şi de pe braţul Vîlciului, ca Mărașu, Ţăcău, Băndoiu ş.a. Se observă de asemenea o dezvoltare extensivă a agriculturii în zona de stepă, arăturile şi culturile de cereale luînd locul păşunilor şi fîneţelor de altădată, populaţia aşezărilor acestui teritoriu diversificîndu-şi şi mai mult preocupările şi ocupaţiile

productive. Totodată, intensificarea continuă a activității economice a acestui teritoriu, în special a orașului și portului Brăila, situație favorabilă creată mai ales după eliberarea de sub turci a acestuia (1829), și liberalizarea comerțului pe Dunăre au condiționat întărirea procesului de populare a acestui teritoriu. La Brăila, pe lîngă afluxul populației rurale românești, vin și se stabilesc numeroși străini, mai ales greci (negustori), bulgari, turci (rămași după retragere), albanezi, armeni, italieni etc., proces comun orașelor porturi. Cu timpul însă, o bună parte a acestora a fost asimilată, topindu-se în marea masă a populației autohtone.

În perioada capitalistă de dezvoltare, acest proces de populare se intensifică necontenit, nucleul principal de concentrare a populației fiind tot orașul Brăila, unde, pe lîngă activitatea portuară, apar și se dezvoltă o serie de unități industriale cu specific diferit.

Formarea și creșterea necontenită a clasei muncitoare, a proletariatului, exploatarea sa nemiloasă de către clasele dominante au dus la apariția mișcării muncitorești revoluționare, legată mai ales de activitatea portului Brăila. Astfel, în anul 1868 a avut loc greva muncitorilor de la silozurile de cereale din port, aceasta fiind una din primele manifestări de luptă ale clasei muncitoare din România. Valul mișcărilor se intensifică mai ales în ultimul deceniu al secolului al XIX-lea și culminează cu greva generală a muncitorilor din Brăila din iunie 1910, la care au participat peste 10 000 de muncitori din oraș. Muncitorii brăileni au participat de asemenea activ la greva generală din 1920, precum și la numeroasele acțiuni organizate în perioada dictaturii fasciste împotriva războiului și pentru obținerea unor revendicări economice și politice.

În perioada de după război și mai ales în anii construcției socialiste a început o fază cu totul nouă în procesul de îndesire a populației județului Brăila, de reconstruire și modernizare a orașelor și satelor sale, de ridicare continuă a nivelului de trai al tuturor oamenilor muncii, urmare firească a procesului înnoitor general al întregii noastre țări.

Evoluţia, densitatea şi structura populaţiei

Însemnatele transformări economice care au avut loc începînd din a doua jumătate a secolului al XIX-lea şi prima parte a secolului al XX-lea, legate de valorificarea intensivă a terenurilor agricole din zona Bărăganului, a bogăţiilor Bălţii Brăilei, dar mai ales de dezvoltarea portuară şi industrială a oraşului Brăila, au condiţionat o creştere necontenită a numărului locuitorilor judeţului. Astfel, recensămîntul populaţiei din 29 decembrie 1930 indică un număr de circa 237 550 de locuitori, ceea ce depăşeşte de cîteva ori cifrele orientative ale anului 1835, cînd oraşul Brăila, de exemplu, număra doar aproximativ 7 000 de locuitori.

Recensămintele ulterioare ne indică o creştere continuă a numărului locuitorilor judeţului, ritmurile fiind însă mult diferite de la o perioadă la alta. La 25 ianuarie 1948, judeţul Brăila număra 271 250 de locuitori, într-o perioadă de 18 ani înregistrîndu-se o creştere de 33 700 de locuitori, adică de numai 1 870 de locuitori anual. Trebuie să avem însă în vedere faptul că acest interval de timp cuprinde şi perioada celui de al doilea război mondial, cînd pierderile au fost mari, perturbîndu-se evoluţia normală a populaţiei. De remarcat, de asemenea, preponderenţa continuă a populaţiei masculine faţă de cea feminină, trăsătură specifică pentru puţine dintre judeţele ţării.

În anii construcţiei socialiste, datorită dezvoltării continue a economiei judeţului, a tuturor ramurilor sale, a culturii, a îmbunătăţirii condiţiilor materiale ale oamenilor muncii etc., indicii demografici ai judeţului Brăila, ca şi ai întregii ţări, s-au îmbunătăţit mult; a crescut sporul natural, dar mai ales cel migratoriu al populaţiei, sporind astfel numărul total al locuitorilor săi.

Ca urmare, la recensămîntul populaţiei din februarie 1956, acest judeţ număra aproape 297 300 de locuitori, înregistrîndu-se în decurs de 8 ani o creştere cu peste 26 000 de locuitori, ceea ce reprezintă o mărire anuală de peste 3 250 de locuitori.

În perioada următoare, populaţia a crescut şi mai mult, recensămîntul din 1966 înregistrînd aproape 340 000 de locuitori, cu circa 42 700 mai mult decît la recensămîntul anterior, creş-

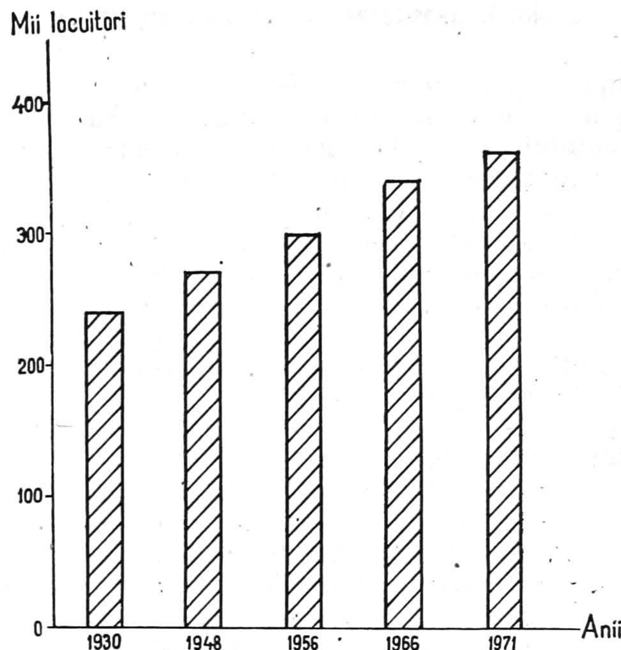

Fig. 14. — Evoluția populației.

terea anuală în cei 10 ani dintre recensăminte fiind de aproape 4 300 de locuitori. La 1 iulie 1971 în județul Brăila se numărau aproape 365 000 de locuitori. Aceasta înseamnează o creștere, în cei 4 ani de la ultimul recensămînt, cu aproape 6 500 de locuitori anual (fig. 14).

În prezent, populația județului reprezintă 1,8% din totalul pe țară, înregistrîndu-se o creștere generală cu peste 90 200 de locuitori sau cu aproape 131% în comparație cu nivelul anului 1948. Această creștere a fost determinată mai ales de dezvoltarea industrială a municipiului Brăila, care a necesitat numeroase brațe de muncă. Se menține în continuare o oarecare predominanță a populației masculine față de cea feminină, urmare a cerințelor ramurilor și subramurilor industriei grele ce s-au dezvoltat în cadrul acestui județ.

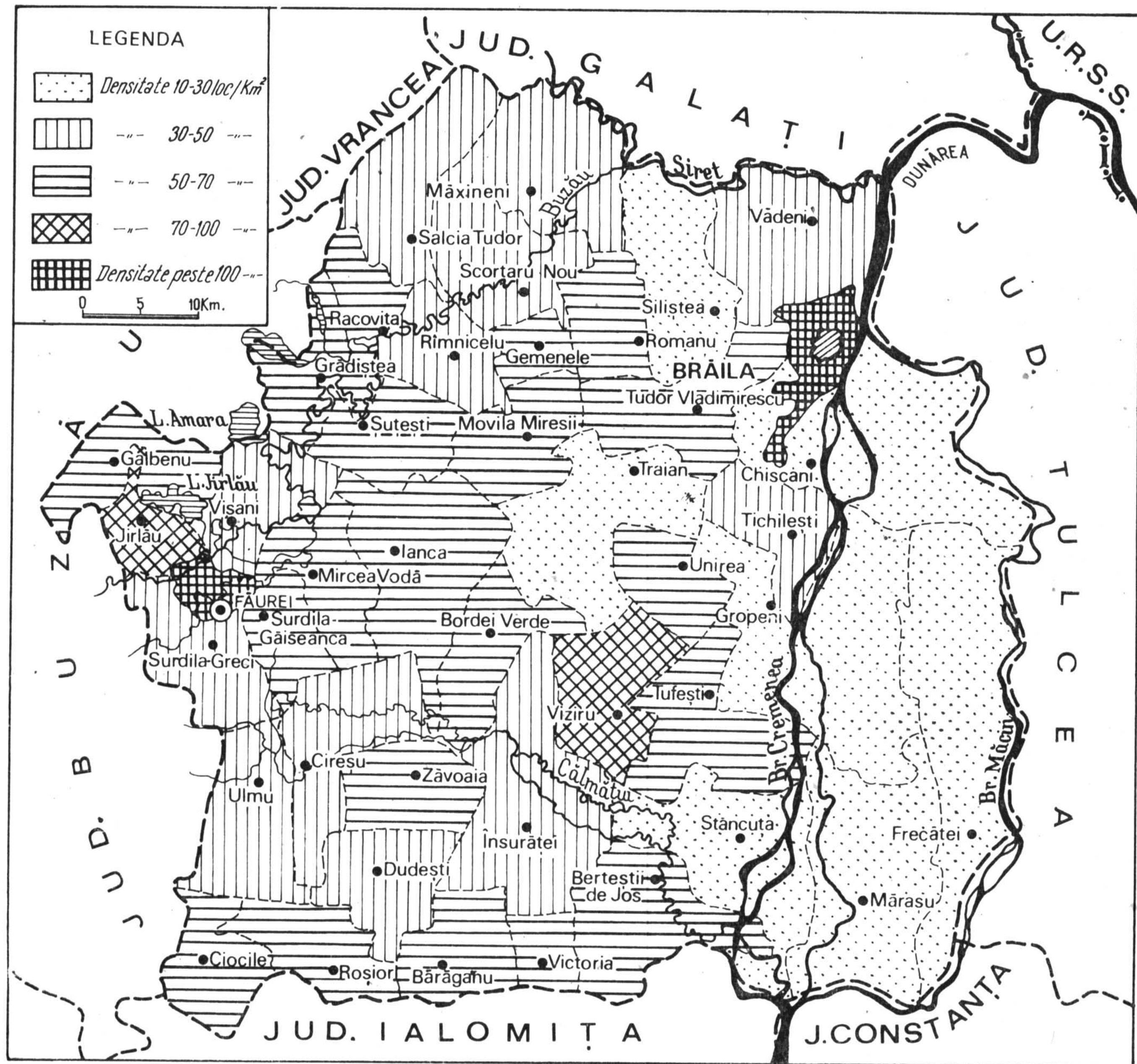

Fig. 15. — Harta densității populației.

Densitatea populaţiei. Potrivit datelor statistice la nivelul anului 1971, densitatea medie a populaţiei judeţului Brăila este de 77,2 loc. /km², ceea ce este sub media pe ţară (85,3 loc./km²). Aceasta se datoreşte extinderii considerabile a suprafeţelor sale agricole şi a lipsei unui mai mare număr de oraşe, nuclee de polarizare a populaţiei. Astfel, municipiul Brăila (fără comuna suburbană Chiscani) avea la aceeaşi dată o densitate medie de 3 673 loc./km², iar aceea a oraşului Făurei se ridica la aproape 200 loc./km², urmare a caracterului său predominant agricol.

Densitatea populaţiei rurale este relativ mică, doar jumătate din totalul comunelor judeţului avînd o densitate medie ce depăşeşte 50 loc./km². Acestea sînt concentrate în parte vestică (Jirlău 85,8, Racoviţa 68, Grădiştea 66,6, Şuţeşti 63,7, Galbenu 60 etc.), în cea sud-vestică (Ciocile 65,3, Victoria 67,4, Roşiori 62,0, Bărăganul 58,4), precum şi în partea centrală (Viziru 74,7, Unirea 60,0, Movila Miresii 61,0 etc.).

Cele mai scăzute densităţi le întîlnim în lunca, şi în special în Balta Brăilei, unde acestea rareori depăşesc 30 loc/km² (Frecăţei 12,3, Gropeni 15,8, Stăncuţa 20,2, Chiscani 22,5, Mărașu 26,6, Vădeni 35 etc.).

În general însă, sînt puţine comunele care depăşesc densitatea medie a judeţului, datorită întinselor lor suprafeţe agricole, utilizate în special pentru cultivarea plantelor (fig. 15).

În ceea ce priveşte sporul natural al populaţiei, remarcăm faptul că acesta era în 1970 egal cu indicele mediu pe ţară, adică de 11,6‰, fiind mai mic însă decît în toate judeţele înconjurătoare. El a sporit în comparaţie cu situaţia antebelică, dovadă a ridicării nivelului material şi cultural al populaţiei, a creşterii natalităţii şi reducerii mortalităţii generale şi infantile. În anul 1970 natalitatea era de 20,1 ‰, fiind aproape egală cu indicele pe ţară (21,1 ‰), iar mortalitatea de 8,5, ‰ adică sub media pe ţară (9,5‰).

Structura populaţiei. Modificările intervenite în anii construcţiei socialiste în acest domeniu reflectă schimbările social-economice şi politice care au avut loc în această perioadă de timp. Astfel, în anul 1970, populaţia urbană reprezenta 45,5%,

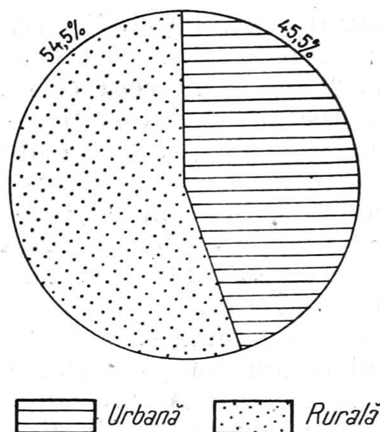

Fig. 16. — Structura pe medii a populaţiei.

faţă de numai aproximativ 40% în anul 1965, restul constituindu-l populaţia rurală, ocupată, în special, în agricultură. Aproape 4/5 din populaţia urbană a judeţului este concentrată în municipiul Brăila, restul aflîndu-se în vestul judeţului, în noul oraş Făurei, vechi centru feroviar şi industrial în devenire. Indicele populaţiei urbane al acestei unităţi administrativ-teritoriale este superior cu peste 5% mediei pe ţară, judeţul Brăila situîndu-se pe locul al 8-lea printre unităţile similare ale ţării (fig. 16).

În privinţa componenţei naţionale, populaţia judeţului Brăila este foarte omogenă, marea majoritate a locuitorilor săi fiind români. Astfel, potrivit datelor ultimului recensămînt al populaţiei, 98,8% erau români, iar restul alte naţionalităţi : greci, lipoveni, bulgari, turci etc.

Majoritatea populaţiei judeţului Brăila, după cum reiese din analiza datelor statistice, este cuprinsă între 15 şi 60 de ani, aceasta reprezentînd aproximativ două treimi din total.

Profundele transformări social-economice care au avut loc în anii construcţiei socialiste în judeţul Brăila, ca şi în întreaga ţară, au dus la creşterea numărului salariaţilor şi mai ales al muncitorilor. În decurs de numai cinci ani, numărul salariaţilor a crescut de la 84 600 în 1965, la 95 000 în 1970, iar cel al muncitorilor de la 64 900 în 1965 la 75 600 în 1970, cuprinşi în dife-

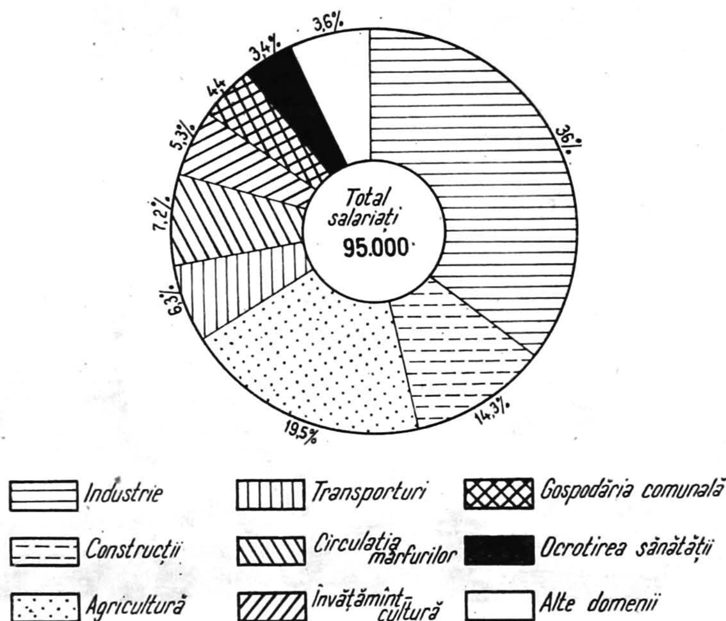

Fig. 17. — Structura salariaţilor pe ramuri ale economiei.

ritele ramuri economice. Astfel, 36% din totalul salariaţilor sînt ocupaţi în industrie, 14,3% în construcţii, 19,5% în agricultură, 6,3% în transporturi şi telecomunicaţii, 7,2% în circulaţia mărfurilor, 5,3% în învăţămînt, cultură şi artă, 3,4% în ocrotirea sănătăţii etc. (fig. 17).

Ca repartiţie teritorială a salariaţilor industriali remarcăm concentrarea acestora mai ales în municipiul Brăila, unde se află aproape o treime din total, fiind ocupaţi în diferitele unităţi din domeniul industriei metalurgiei feroase, construcţiilor de maşini, chimică, celuloză şi hîrtie, alimentară etc., ramuri cu largi perspective de dezvoltare şi în viitor, ceea ce va necesita noi forţe de muncă, mai ales cu înaltă calificare, avînd în vedere dezvoltarea continuă a economiei. S-a schimbat astfel şi structura populaţiei ocupate, observîndu-se o deplasare a forţei de muncă din agricultură spre industrie şi celelalte ramuri neagricole.

Fig. 18. — Vedere a noilor construcţii moderne de pe str. Galaţi (foto C.P.C.S.).

Aspecte social-culturale. În anii construcţiei socialiste au avut loc însemnate schimbări şi în ridicarea nivelului social-cultural al populaţiei judeţului Brăila, reflectate atît în construirea de noi locuinţe moderne şi în schimbarea aspectului edilitar al satelor şi oraşelor sale, cît şi prin creşterea volumului de mărfuri desfăcute către populaţie, a dezvoltării reţelei de învăţămînt şi cultură, optimizarea asistenţei sociale etc. Astfel, în perioada 1965—1970 au fost alocate pentru învăţămînt, cultură şi artă, ştiinţă şi ocrotirea sănătăţii fonduri ce totalizează aproape 120,7 milioane lei, fără a socoti contribuţiile personale ale populaţiei la extinderea şi modernizarea continuă a reţelei social-culturale din cadrul judeţului.

Numai în anul 1970 au fost date în folosinţă în judeţul Brăila 3 365 de locuinţe care însumau 107 000 m² suprafaţă locuibilă (fig. 18 şi 19). A crescut de asemenea ponderea locuinţelor construite din fonduri proprii ale populaţiei, moder-

Fig. 19. — Brăila — noi construcții de locuințe în cartierul Hipodrom (foto C.P.C.S.).

nizarea construcțiilor pătrunzînd tot mai mult și în mediul rural.

S-a extins foarte mult procesul de electrificare a așezărilor rurale, care cuprindea în anul 1970 un număr de 127 de sate, față de cele 83 existente în 1965, din totalul de 142. Dintre acestea, în perioada ultimului cincinal (1966—1970) au fost electrificate 44 de sate, dintre care două în anul 1970.

Datorită politicii partidului și statului nostru de culturalizare a maselor, o largă dezvoltare au luat învățămîntul și cultura. Ca urmare, în prezent unul din 4—5 locuitori ai județului învață în școli de cultură generală, profesionale, speciale și licee. În județul Brăila în 1970 erau 191 de școli generale, 10 licee de cultură generală, 10 școli profesionale, 4 licee de specialitate și 7 școli de învățămînt tehnic de specializare postliceală și de maiștri, care cuprindeau, toate laolaltă, circa 70 000

Fig. 20. — Brăila — vedere generală a clubului „Progresul" (foto C.P.C.S).

de elevi. În același an, numărul cadrelor didactice pe județ ajunsese la 2 856, majoritatea (2 312) activînd în școli de cultură generală. Numai în perioada 1966—1970 au luat ființă 4 licee de specialitate cu 2 200 de elevi și s-au construit 3 școli de cultură generală.

În anul școlar 1970—1971 erau de asemenea în județul Brăila 150 de grădinițe cu un număr de 6 755 de copii și 265 de educatoare, unități localizate în orașele și în principalele comune ale județului.

O mare amploare a luat-o și activitatea culturală în toate localitățile județului, aici existînd în 1970 două case de cultură (în municipiul Brăila, orașul Făurei) și 77 cămine culturale; numărul bibliotecilor publice a crescut la 128, cu un fond de 698 000 de volume, iar al cinematografelor la 96, filmele prezentate fiind vizionate în același an de peste 3 534 000 de spectatori (fig. 20). Rolul cel mai important de culturalizare a maselor îl joacă municipiul Brăila, cu Teatrul de Stat, Teatrul de păpuși și marionete, care dau spectacole și în numeroase comune ale județului, cu numeroasele sale

cinematografe, casa de cultură, două muzee, unul de artă iar al doilea de istorie şi entografie. S-a dezvoltat an de an reţeaua de radio şi radioficare, care totaliza în 1970 un număr de 51 225 de abonamente, din care circa 41 750 erau la radio. De asemenea, abonamentele la televiziune se ridicau în acelaşi an la cifra de 34 732.

Însemnate succese s-au obţinut în anii construcţiei socialiste şi în domeniul ocrotirii sănătăţii publice, grija faţă de om fiind o permanentă preocupare a statului nostru. Astfel, în anul 1970 în judeţul Brăila se numărau 2 368 de paturi de asistenţă medicală (faţă de numai 2 146 în 1965), revenind 6,6 paturi la mia de locuitori. În judeţ sînt 12 spitale, un sanatoriu T.B.C. în comuna Bărăganul, 32 de case de naşteri cu 180 de paturi, dispensare, policlinici, staţionare de circumscripţie pentru copii, cabinete stomatologice în mediul rural etc. Numărul cadrelor medico-sanitare era în 1970 de 3 222 de salariaţi, cu 431 mai mulţi decît în 1965. De subliniat că numărul medicilor a crescut la 418 în 1970, faţă de 316, cît era cu cinci ani în urmă, din care 94 se aflau la sate. La un medic reveneau astfel 865 de locuitori.

Importantele realizări din domeniul ocrotirii sănătăţii au dus la scăderea considerabilă a morbidităţii generale a populaţiei şi la ridicarea longevităţii acesteia.

Aprovizionarea populaţiei judeţului cu diferite produse este facilitată de existenţa unei însemnate reţele de desfacere, care totaliza în 1970 aproape 1 100 de unităţi, faţă de numai 960 în anul 1965. Vînzările de mărfuri cu amănuntul prin comerţul socialist au crescut în aceeaşi perioadă de timp cu aproape 135%, în mod egal atît pentru mărfurile alimentare, cît şi pentru cele nealimentare (131%).

Aşezările

La începutul anului 1971, populaţia judeţului Brăila era grupată în două oraşe, dintre care un municipiu, 41 de comune, din care 2 suburbane, şi 142 de sate, remarcîndu-se o relativă

concentrare a acesteia în aşezări mari, diferenţiate, ca mărime, astfel :

— pînă la 3 000 de locuitori	—	4 comune
— între 3 000 şi 4 000 de locuitori	—	8 comune
— între 4 000 şi 5 000 de locuitori	—	17 comune
— între 5 000 şi 6 000 de locuitori	—	9 comune
— între 6 000 şi 8 000 de locuitori	—	2 comune
— peste 8 000 locuitori	—	1 comună

Se observă deci o predominare a comunelor de mărime medie şi un număr redus al comunelor mici. Numărul mic de comune şi sate comparativ cu celelalte judeţe ale patriei, la o populaţie destul de numeroasă, demonstrează un grad mai ridicat de concentrare a populaţiei, terenurile agricole deosebit de fertile fiind utilizate mai intens.

Majoritatea satelor le întîlnim în lungul văilor Buzăului, Călmăţuiului, Dunării, apoi în lungul arterelor de circulaţie ce brăzdează judeţul pe direcţiile Brăila — Rîmnicu Sărat, Brăila — Buzău, Brăila — Slobozia etc. În Balta Brăilei, localizarea satelor a fost cel mai mult influenţată de relief şi de apă, pentru a se feri de inundaţii acestea instalîndu-se pe grindurile de braţ, ca de exemplu : Frecăţei, Măraşu, Băndoiu, Ţăcău etc. Acestea din urmă sînt în majoritate sate mici (sub 600 de locuitori) şi au o formă alungită, determinată de configuraţia grindurilor.

În regiunile interioare însă, în Cîmpia Brăilei şi în cea a Călmăţuiului, întîlnim aşezări mai mari, dezvoltate după un plan geometric bine stabilit, cu case durabile, aspectuoase, acoperite cu ţiglă sau tablă, ca de exemplu Viziru, Ţibăneşti, Tufeşti etc. Unele dintre ele, ca urmare a acţiunii de sistematizare şi de dezvoltare a unor unităţi industriale bazate pe utilizarea materiilor prime de provenienţă locală, capătă tot mai mult aspectul şi structura oraşelor, avînd loc, aşadar, procesul de urbanizare a satelor, exemplul cel mai evident oferindu-l comuna Însurăţei.

Situată în partea central-sudică a judeţului, la contactul dintre Cîmpia Călmăţuiului şi lunca rîului cu acelaşi nume, comuna Însurăţei este compusă din 4 sate — Însurăţei, care este şi reşedinţă, Lacu Rezii, Măru Roşu şi Valea Călmăţuiului

şi numără aproximativ 8 000 de locuitori. Comuna are două puternice cooperative agricole de producţie, cu numeroase şi diferite secţii anexă. Astfel, prin valorificarea unor întinse terenuri nisipoase, în trecut neproductive, prin plantaţii de pomi fructiferi şi viţă de vie a devenit necesar şi s-a construit un centru modern de vinificaţie şi o distilerie de spirt, care prelucrează reziduurile centrului de vinificaţie. Există de asemenea un joagăr pentru cherestea şi ateliere de tîmplărie, care aduc însemnate venituri suplimentare comunei. Se prevede totodată construirea unui centru de achiziţionare şi îngrăşare a vitelor, a unei mori sistematice, a unei baze de transporturi auto, a sediului staţiunii de maşini agricole etc., concentrate pe o adevărată platformă industrială.

O lucrare foarte importantă o constituie alimentarea cu apă potabilă a comunei, care se termină în anul 1973. În comună există aproximativ 500 de meseriaşi, ceea ce uşurează acţiunea de realizare a unităţilor amintite. Ca urmare, s-a schimbat structura socială a populaţiei comunei, s-a schimbat şi psihologia sa, creîndu-se astfel premisele unui proces de urbanizare.

O tendinţă similară şi mai pronunţată se observă la comunele Viziru, cu peste 8 000 de locuitori, şi Ianca, cu peste 10 000 de locuitori.

În general însă, aspectul satelor judeţului Brăila s-a schimbat foarte mult, comparativ cu situaţia dinainte de război, urmare a numeroaselor construcţii noi realizate în cadrul acestora.

Ca funcţii economice, aşezările rurale ale judeţului Brăila au un caracter predominant cerealier, iar cele din lunca Siretului şi din zona preorăşănească a Brăilei se remarcă şi ca centre legumicole (Vădeni, Baldovineşti, Latinu, Lacu Sărat, Chiscani etc.).

Aşezările urbane. Sînt reprezentate prin municipiul Brăila şi oraşul Făurei, care însumează o populaţie de peste 157 800 de locuitor, iar împreună cu aceea a comunelor lor suburbane, respectiv Chiscani şi Surdila-Greci, 167 340 de locuitori, adică aproape 46% din populaţia totală a judeţului.

Municipiul Brăila, cel mai vechi şi mai mare centru urban al judeţului, este aşezat în partea sa nord-estică, pe malul stîng al Dunării, aşezare ce nu reprezintă rezultatul unei întîmplări, ci este legată de poziţia şi de configuraţia favorabilă a reliefului. Într-adevăr, numai aici Cîmpia Bărăganului înaintează întocmai ca un pinten pînă la malul fluviului, dominîndu-l. Astfel, dacă zona portului acestui oraş se află la numai aproximativ 7,5 m deasupra nivelului mării, oraşul propriu-zis este la 25 m, fiind ferit de orice viituri mari ale fluviului şi deci numai acest promontoriu relativ înalt putea servi înaintaşilor drept loc de aşezare ferită de inundaţii.

În acest loc a luat fiinţă, aşadar, aşezarea care avea să devină ,,poarta spre lume'' a unei ţări întregi (C. C. Giurescu, 1968, pag. 16) şi important centru comercial. Ca urmare a intensificării activităţii economice, se măreşte numărul locuitorilor săi, iar vechiul sat se transformă în tîrg, în aşezare cu caracter urban, transformare la care a contribuit în mare măsură portul. Potrivit părerii lui C. C. Giurescu, această transformare a avut loc mult ,,înainte de întemeierea Ţării Româneşti, adică înainte de anul 1300''; deci ,,Brăila este, ca tîrg şi port, *mai veche decît statul Ţării Româneşti*'' (C. C. Giurescu 1968, pag. 36, 38). După aceasta, Brăila ia un mare avînt economic şi cunoaşte o puternică înflorire.

Cu toate că în mod indirect numele de Brăila apare documentar ceva mai înainte, totuşi prima menţiune directă şi precisă apare într-un document datat la 20 ianuarie 1368, acest oraş, sărbătorindu-şi deci nu demult 600 de ani de existenţă documentară. Este vorba despre actul referitor la privilegiul acordat negustorilor braşoveni de către Vlaicu Vodă, domnul Ţării Româneşti, prin care se precizează că aceştia puteau să-şi desfacă mărfurile pe drumul Braşovului pînă la Brăila.

Brăila era, aşadar, capătul drumului comercial din Transilvania şi al drumului dinspre Moldova. Înainte de a fi cunoscut ca schelă de cereale, Brăila se evidenţia ca centru pescăresc, transformîndu-se rapid în unul comercial cu profil variat, în care se făcea ,,un comerţ mai mare, decît în toate oraşele ţării'', realizîndu-se mari venituri, după cum remarca cronicarul grec Laonic Chalcocondil, în secolul al XV-lea.

Importanța economică și așezarea favorabilă a orașului au reprezentat motive care au dus la ocuparea de către turci a Brăilei, mai întîi la 1418, iar apoi la 1540, de astădată pentru o perioadă de aproape trei secole, an cînd începe, potrivit unui document din 30 octombrie 1540, și construirea unei cetăți de zid (*arcem muro*), rezultînd că înainte n-a existat o asemenea cetate (N. Iorga, *Studii și documente*, vol. XXIII, pag. 46).

Documentele vremii menționează că cetatea Brăilei, cu cele cinci incinte ale sale, din care trei prevăzute cu bastioane, avea un aspect falnic, impunător, era bine apărată și aprovizionată și greu de cucerit.

Odată cu ocuparea orașului de către turci, activitatea sa economică nu descrește, portul Brăila devenind atît centrul de aprovizionare al întregului sistem militar otoman de la Dunărea de jos, cît mai ales al Constantinopolului, al capitalei imperiului, veniturile vamale revenind de asemenea sultanului și dregătorilor săi. Ei n-au schimbat numele orașului, adăugîndu-i doar prefixul „i", sub denumirea de Ibrail apărînd în numeroase documente din acea perioadă.

După construirea cetății Brăilei a fost înființată, la 1542, și „raiaua" acesteia, care cuprinde un însemnat teritoriu înconjurător, administrat de autoritățile militare turcești, cu mai multe sate care aprovizionau cetatea și ai căror locuitori erau obligați totodată să presteze și o serie de munci pentru raia.

De remarcat că raiaua Brăilei era cea mai întinsă din cele trei înființate pe teritoriul Țării Românești, fiind mai mare decît raiaua Giurgiului și mult mai mare decît aceea a Turnului, cuprinzînd 55 de sate și siliști.

Activitatea economică a Brăilei a continuat să se dezvolte în perioadele următoare, cetatea și orașul fiind însă supuse unor grele încercări și distrugeri, în 1574 de către Ion Vodă Viteazul, în 1595 și 1596 de către Mihai Viteazul, care-l bătuse pe Sinan Pașa și care a ținut Brăila sub stăpînirea sa pînă la finele domniei (1601). După moartea lui Mihai, turcii au revenit în Brăila, orașul continuînd în secolul al XVII-lea să joace rolul ce-l avusese anterior ; este prădat și ars din nou la 1659 de către Mihnea al III-lea cu oștile sale, refăcîndu-se însă repede și după acest val, Brăila rămînînd mai departe sub ocupația turcească.

Foarte mult a avut de suferit orașul și populația Brăilei în timpul războaielor ruso-turce, cînd cetatea și regiunile înconjurătoare au fost teatrul unor lupte. La 1829 însă, prin tratatul de la Adrianopol, raiaua turcească a fost în sfîrșit desființată și cetatea dărîmată, dispărînd astfel acea fortăreață care timp de aproape 300 de ani ținuse sub amenințarea ei atît Țara Românească, cît și Moldova. După 1829, factorul care a contribuit în cel mai înalt grad la dezvoltarea Brăilei a fost libertatea comerțului pe Dunăre și mare, ceea ce se prevedea de fapt în unul din articolele tratatului de la Adrianopol. Această libertate a făcut ca mărfurile Brăilei, mai ales grînele, produsele animaliere, sarea, peștele etc. să poată fi vîndute oricui și cît mai avantajos. O dovadă concludentă a dezvoltării sale economice, ca și a întregii țări dealtfel, o constituie creșterea numărului vaselor intrate în portul Brăila, și anume de la 111 în 1831 (Hurmuzaki, 1913, pag. 271) la 449 în 1837, deci de peste patru ori, apoi la 845 în 1843 și la 1 383 în 1847.

Totodată, pe baza unui plan de sistematizare întocmit între 1831 și 1835, străzile Brăilei devin radiale și concentrice la malul Dunării, modul de organizare a orașului fiind cel prevăzut de către Regulamentul Organic. Studiile pentru construirea cheiurilor portului au început în anul 1836, iar posibilitățile de extindere a orașului, apărute după pacea de la Adrianopol, au făcut ca acesta să se întindă la 1839 pînă dincolo de fostul șanț al cetății.

Orașul Brăila, care avea numeroși negustori și meseriași, a întîmpinat și îmbrățișat cu căldură cauza revoluției din 1848, pentru că măsurile de ordin economic preconizate de revoluționari, măsuri care urmăreau dezvoltarea industriei și a comerțului etc., erau factori pozitivi pentru acest oraș.

Orașul a fost din nou ocupat de trupele turco-ruse în perioada 1848—1851, avînd apoi iar de suferit în timpul războiului Crimeei, mai ales în primăvara anului 1854, cînd au avut loc atacuri și contraatacuri pe linia Dunării.

Totuși, în acest răstimp activitatea economică a orașului Brăila cunoaște un ritm intens de dezvoltare, exportul de grîne fiind în creștere, urmare a extinderii continue a suprafețelor cultivate cu cereale atît în Bărăgan, cît și în celelalte zone de

cîmpie. Numărul vaselor ce intră în port creşte de asemenea, ajungînd în 1859 la cifra de 1 489 (*Istoria României*, 1964, vol. IV, pag. 210).

Concomitent cu dezvoltarea exportului, încep să apară şi unităţi industriale mici, apoi tot mai mari, legate de specificul cerealier al portului. Astfel, la 1850 este înfiinţată o mică fabrică de paste făinoase, de către italianul Barabino, iar la 1863 a intrat în funcţiune o fabrică de macaroane (*Istoria României*, 1964, vol. IV, pag. 191); în anul 1859 apar întreprinderile Gherbolini şi Borghetti, mult mai mari, care dispuneau în 1866 de cinci mori de făină cu anexele corespunzătoare (instalaţii complete de cernut făina, o curăţătorie, spălătorie şi uscătorie de grîu, brutărie mecanică pentru biscuiţi etc.). La 1864 ia fiinţă de asemenea şantierul pentru reparaţii navale „Brăila" (M. Trufaşu, *Consideraţiuni asupra industriei Brăilei*, în Analele Brăilei, nr. 1, 1929, pag. 38.).

Începînd din anul 1855 oraşul Brăila a fost legat printr-o linie telegrafică cu Bucureştiul, iar din 1859 se înfiinţează mai multe societăţi de asigurare, cu un capital considerabil, ceea ce dovedeşte avîntul luat de comerţul acestui oraş, mai ales în privinţa grînelor. La 1898, în Brăila se aflau şapte mori cu aburi, apoi o fabrică de ciment înfiinţată la 1888, una de bere din 1872 şi una de spirt, o fabrică de cărămizi, cu o producţie de circa 12 milioane bucăţi pe an, ca şi numeroase unităţi mai mici: de săpun şi lumînări, de teracotă, cherestea, frînghii, de tăbăcărie, de var, macaroane, dulciuri, porţelan etc. În anul 1904 ia fiinţă „Rizeria română" — unitate pentru decorticarea orezului, iar în 1907 întreprinderea metalurgică „Izbînda".

Totodată, oraşul continuă să fie un important centru pescăresc în vederea aprovizionării populaţiei cu peşte.

Ca urmare a dezvoltării sale industriale, în preajma primului război mondial Brăila avea un mare număr de muncitori, care încep să acţioneze tot mai organizat în apărarea drepturilor lor. Războiul însă provoacă însemnate pagube materiale şi o stagnare a dezvoltării sale economice.

În perioada dintre cele două războaie mondiale se observă o scădere în exportul tradiţional de cereale al Brăilei, înregis-

trîndu-se însă o intensificare a activității industriale. Astfel, în 1931 se înființează „Întreprinderile metalurgice dunărene”, apoi ia ființă, în același an, Societatea franco-română de material de drum de fier, iar la finele anului 1932 apare „Industria sîrmei”, ca o filială a unității centrale din Cîmpia Turzii. În mai 1940 își începe activitatea șantierul naval „România” S.A.R., pentru construirea și repararea de vase plutitoare pentru rîuri, fluvii și mare. Se mai remarcă fabrica de cuie „Haritopol”, ca și numeroase șantiere și ateliere mecanice mai mici, apoi ateliere pentru țesut covoare etc.

În comparație cu situația din trecut, se observă deci o dezvoltare industrială a orașului, care se va amplifica mereu în anii construcției socialiste, cînd Brăila se transformă într-unul din principalele centre industriale ale României, cunoscînd o dezvoltare intensă și multilaterală : industrială, comercială, culturală, urbană etc. Numeroasele sale școli de cultură generală și licee, biblioteci, casa de cultură, Teatrul de Stat, cel de păpuși, cinematografe, spitale, policlinici, dispensare etc. toate contribuie din plin la ridicarea nivelului cultural și social, la bunăstarea materială, spirituală și de sănătate a populației (fig. 21).

Brăila a cunoscut în decursul timpurilor o puternică evoluție demografică, rezultat firesc al continuei și puternicei sale dezvoltări economice. Astfel, de la circa 7 000 de locuitori în 1835 și 14 000 cît număra orașul în anul 1843, se ajunge la 15 787 în anul unirii Principatelor Române, 1859, și la 65 711 în 1912 (*Brăila. Mic îndreptar turistic*, pag. 8).

Din datele recensămîntului din anul 1930 reiese că aici erau 68 347 de locuitori, iar în anul 1937 peste 68 700. În această ultimă perioadă (1912—1937), care cuprinde și primul război mondial, creșterea numărului locuitorilor este foarte mică, de numai circa 3 000 de oameni în 25 de ani, urmarea unui spor natural foarte redus, ca și a lipsei unui aflux mai însemnat de noi elemente din mediul rural înconjurător, datorită reducerii activității portului și, ca urmare, a întregii vieți economice a orașului.

În anii construcției socialiste, datorită înființării de noi unități industriale și modernizării celor existente, datorită dez-

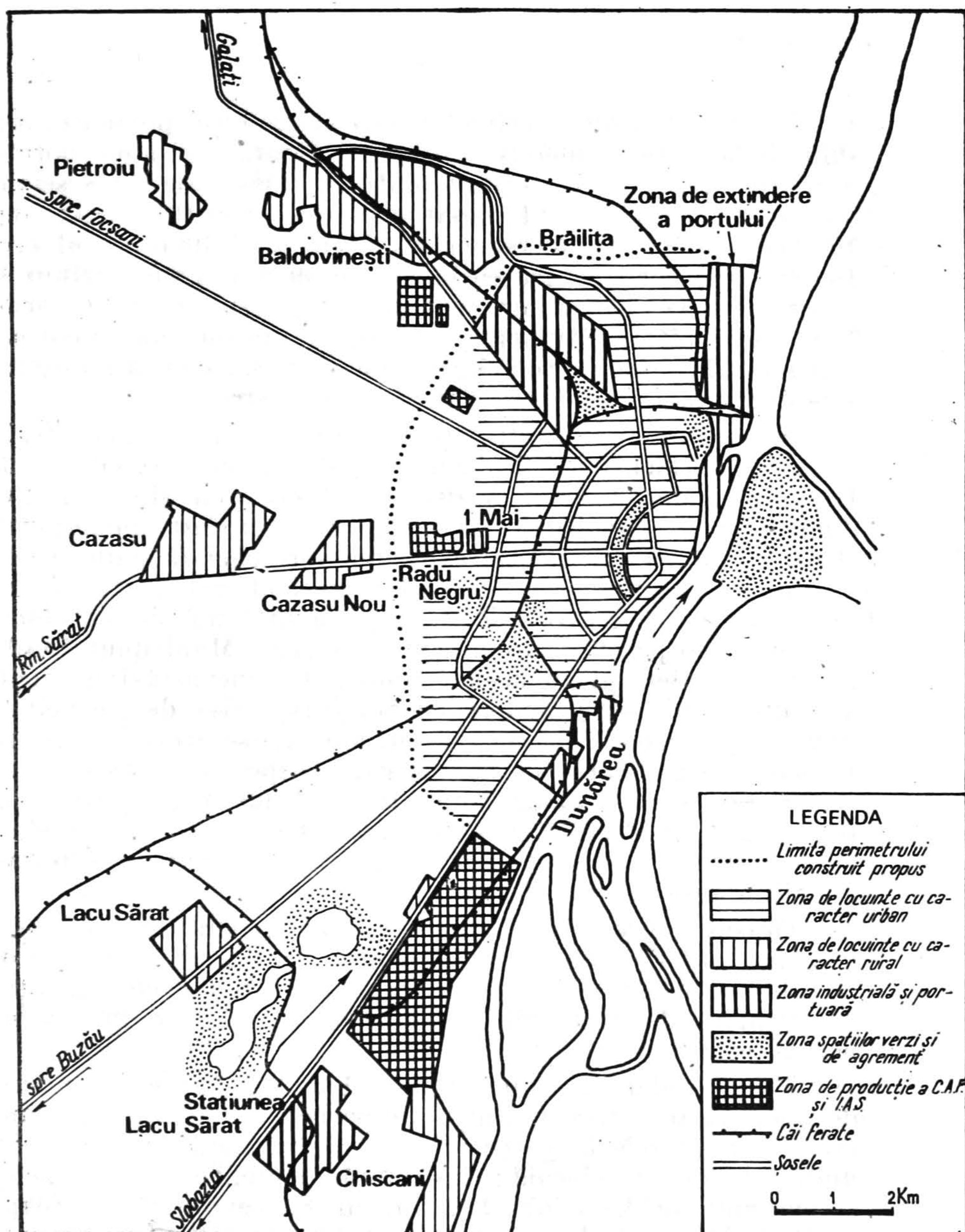

Fig. 21. — Brăila schița zonelor funcționale.

voltării şi organizării activităţii sale economice, populaţia oraşului Brăila creşte mereu, creştere datorată mai ales sporului migratoriu. Astfel, la recensămîntul din ianuarie 1948 se numărau la Brăila 95 514 locuitori, la cel din 1956 erau deja 102 500, iar la ultimul recensămînt din anul 1966 oraşul avea 138 802 locuitori, pentru ca la 1 iulie 1970 acest municipiu să înregistreze 151 650 şi împreună cu comuna suburbană Chiscani 158 213 locuitori. Municipiul Brăila a devenit un important şi principal centru de polarizare a populaţiei, datorită puternicei sale dezvoltări economice şi mai ales industriale.

S-a schimbat totodată aspectul său edilitar, fiind construite numeroase blocuri noi de locuinţe, întregi cartiere, cum sînt : Hipodrom, Marna, Obor, Viziru I şi II etc., cît şi case individuale, mai ales în cartierele periferice. Au fost modernizate străzi, s-a amenajat faleza, coborîrea spre chei făcîndu-se pe o scară monumentală, s-a dezvoltat şi modernizat transportul în comun, prin crearea de numeroase linii noi de autobuze, s-a amenajat parcul „Monument'' etc., etc. Municipiul Brăila, reşedinţa judeţului cu acelaşi nume, dispune astăzi de toate atributele unui oraş modern cu noi perspective de dezvoltare în viitor. El dispune de asemenea de numeroase atracţii turistice, valorificate pe scară tot mai largă, în special în ultimii ani.

Făurei este al doilea oraş al judeţului Brăila, situat în partea de vest a acestuia, transformat şi declarat oraş odată cu realizarea îmbunătăţirii organizării administrativ-teritoriale a ţării în anul 1968.

Oraşul Făurei dispune de o aşezare geografică favorabilă în plină zonă de cîmpie a Bărăganului, cu culturi intensive de cereale şi la intersecţia unor însemnate căi de comunicaţie. El dispune de mari silozuri pentru cereale şi în special pentru grîu.

Este, aşadar, un important nod de căi ferate şi rutiere, de însemnătate naţională, de unde pornesc linii ferate în cinci direcţii, iar şosele în patru, dispunînd totodată de unele mici unităţi de industrie locală : alimentară, de prelucrare a metalelor şi lemnului etc. La 1 iulie 1971 oraşul Făurei număra aproape 6 500 de locuitori, din care aproape 3 000 se aflau în comuna suburbană Surdila-Greci.

În orașul Făurei aproximativ 70% din populația sa activă este ocupată în sfere de activitate neagricole, deși este situat într-o zonă agricolă tradițională.

În anii construcției socialiste, acestui oraș i se deschid noi perspective de dezvoltare, pe linia construirii de unități specifice valorificării produselor agricole, în care zona înconjurătoare este foarte bogată.

Au început și se desfășoară, de asemenea, însemnate construcții edilitare, ca și alte lucrări caracteristice și necesare procesului de echipare urbană a acestui nou oraș al județului.

ECONOMIA JUDEȚULUI

Județul Brăila reprezintă o unitate administrativ-teritorială cu o economie complexă și dinamică, jucînd un rol mereu crescînd în construirea societății socialiste multilateral dezvoltate în Republica Socialistă România.

În trecut, acest județ se remarca în special prin producția sa agricolă, cultivarea plantelor și creșterea animalelor găsind aici condiții naturale deosebit de favorabile.

În domeniul industriei, ramurile alimentară și textilă dețineau cea mai mare pondere, cele ale industriei grele fiind reprezentate doar prin unități relativ mici și cu o dotare tehnică necorespunzătoare.

Acest județ se evidenția însă prin marea însemnătate a portului Brăila, situat la Dunărea fluvio-maritimă, pe aici intrînd sau ieșind mari cantități de diferite produse, încă din timpuri străvechi.

În anul 1938 se remarca încă vechea specializare a acestui port, și anume de export a cerealelor, apoi a lemnului brut și

prelucrat şi a produselor alimentare. La import predominau metalele necesare laminoarelor şi altor unităţi din oraş, apoi cărbunii şi, paradoxal, produsele făinoase şi seminţele de calitate superioară.

Datorită Bălţii Brăilei, lacurilor sale, cît şi Dunării, judeţul Brăila se evidenţia, de asemenea, ca furnizor de mari cantităţi de peşte, apoi de animale şi produse animaliere.

Profilul economic al judeţului s-a schimbat foarte mult în anii construcţiei socialiste, în contextul general al dezvoltării întregii noastre economii naţionale, potenţialul său economic atingînd adevărata sa valoare. Pe lîngă dezvoltarea multilaterală şi intensivă a agriculturii socialiste a judeţului şi a redării circuitului agricol a unor însemnate suprafeţe, mai ales în Balta Brăilei, un puternic avînt, în anii construcţiei socialiste, a cunoscut industria, ramuri ca metalurgia feroasă, construcţiile de maşini, chimia, prelucrarea lemnului etc. devenind preponderente în cadrul judeţului Brăila. Gama produselor industriale a fost completată cu importante produse noi, iar nivelul tehnic al unităţilor industriale s-a ridicat foarte mult. Producţia globală industrială a judeţului a crescut de peste 3,4 ori în perioada 1960—1970, iar pe ramuri de peste 1,5 ori la metalurgia feroasă, de aproape 3 ori la construcţiile de maşini, de aproape 3,5 ori (în comparaţie cu 1965) la industria chimică, de aproape 3 ori la exploatarea şi prelucrarea lemnului, de 28 de ori la industria celulozei şi hîrtiei, de 2,4 şi, respectiv, aproape 1,9 ori la textile şi confecţii, de peste 2,2 ori la industria alimentară etc.

În cadrul economiei naţionale a României, judeţul Brăila se remarca în anul 1970 printr-o pondere în producţia globală industrială de 2,1 %, iar în cea agricolă de 4,0%, situîndu-se, respectiv, pe locurile 17 şi 6 printre judeţele patriei. Totodată, acest judeţ ocupă locul 4 printre unităţile similare ale ţării în producţia de laminate finite pline şi de hîrtie, apoi locul 7 în producţia de oţel şi ciment, locul 9 în producţia de carne, 10 în cea de brînzeturi etc.

În domeniul producţiei agricole, el se situează pe locul al treilea în producţia de porumb, floarea-soarelui, ricin, pe locul al patrulea în cea de porumb pentru însilozare, al cincilea în

cea de tutun, al şaselea în cea de plante medicinale, pe locul şapte în producţia de grîu etc., ceea ce demonstrează importanţa sa deosebită în domeniul agriculturii pe ţară.

Judeţul Brăila se remarcă de asemenea în ceea ce priveşte creşterea animalelor, ocupînd locul cinci pe ţară ca număr de porcine şi locul şase după numărul ovinelor, în special cu lînă fină şi semifină.

O mare amploare a luat de asemenea în anii construcţiei socialiste dezvoltarea transporturilor, prin modernizarea şi extinderea portului Brăila, ca şi a reţelei feroviare şi rutiere, ceea ce facilitează mult legăturile sale economice şi de producţie.

Industria

Caracterizare generală. Industria reprezintă o ramură principală, mereu ascendentă a economiei judeţului Brăila, care a cunoscut în anii construcţiei socialiste o amplă dezvoltare, atît prin reconstruirea, extinderea şi modernizarea unităţilor existente, cît mai ales prin construirea unor noi şi moderne unităţi şi combinate industriale, din diferite domenii de activitate : chimică, de prelucrare a lemnului, a celulozei şi hîrtiei, confecţiilor, alimentară etc. Ca urmare, acest judeţ avea în anul 1970 o pondere de 2,1% în producţia globală industrială a ţării, valoarea acesteia crescînd în perioada 1960—1970 de peste 3,4 ori. În anii ultimului plan cincinal, ritmul mediu anual de creştere a producţiei globale industriale a judeţului Brăila a fost de 12,5%, fiind mai mare decît media pe ţară (11,9%).

Dezvoltarea intensivă a industriei judeţului Brăila a fost condiţionată şi de investiţiile masive făcute în diversele sale ramuri, dar mai ales în industria celulozei şi hîrtiei, chimică, construcţiilor de maşini şi alimentară, investiţii ce au reprezentat peste 46% din totalul acestora pe judeţ în perioada 1965—1970. Astfel, au fost construite importante unităţi, cum sînt Combinatul de fibre artificiale şi Combinatul de celuloză şi hîrtie de la Chiscani — Brăila, Complexul pentru industrializarea

lemnului, Fabrica de confecții, Întreprinderea de colectare și industrializare a laptelui etc. din Brăila, Fabrica de conserve de legume și fructe „Vădeni" etc., fiind totodată mult extinsă și reprofilată uzina „Progresul", extinse și modernizate „Laminorul", Șantierul naval etc. Aceste principale unități furnizează aproximativ 2/3 din producția globală industrială a județului.

La începutul anului 1971, în județul Brăila se numărau în total 26 de întreprinderi industriale, din care 17 de subordonare republicană, 3 de subordonare locală și 6 cooperatiste, toate laolaltă avînd un număr mediu scriptic de 34 235 de salariați, din care 29 804 erau muncitori.

În comparație cu anul 1960 se înregistrează o creștere a numărului mediu scriptic al salariaților cu 15 510, iar al muncitorilor cu 13 124, adică cu aproape 58% și, respectiv, cu 56 %.

În privința grupării întreprinderilor din industria republicană, remarcăm că acestea sînt în general unități mari, șapte dintre ele depășind 1 000 de muncitori fiecare. Acestea se grupează în felul următor:

Între	200 și 500	de muncitori	9 unități
„	501 și 1 000	„	1 unitate
„	1 001 și 2 000	„	2 unități
„	2 001 și 3 000	„	2 unități
„	3 001 și 5 000	„	2 unități
peste	5 000	„	1 unitate
		Total:	17 unități

Ca structură a producției globale industriale după forma de proprietate și subordonare a întreprinderilor la începutul anului 1971, industria socialistă deținea 99,9 %, din care cea republicană avea o pondere de 90,2%, cea locală 5,5%, iar cea cooperatistă 4,2 %, în timp ce atelierele meșteșugarilor necooperativizați dețineau doar 0,1%.

În anii construcției socialiste a avut loc o schimbare însemnată a structurii industriei, dezvoltîndu-se în special ramurile industriei grele (metalurgia feroasă, construcții de mașini, chimică, de prelucrare a lemnului etc.), comparativ cu orien-

tarea principală din perioada antebelică spre industria alimentară și ușoară, mai ales.

În anul 1970, comparativ cu anul 1965, structura producției globale, industriale pe ramuri se prezintă în felul următor[1] :

Tabelul nr. 4

Ramurile	Ponderea în producția globală a județului (%)		Ponderea în producția globală industrială a țării (%)	
	1965	1970	1965	1970
Total industrie	100,0	100,0	2,1	2,1
Industria combustibilului	0,2	2,3	—	0,9
Industria metalurgiei feroase	15,6	11,0	3,9	2,8
Industria construcțiilor de mașini și de prelucrare a metalelor	27,3	23,8	2,7	2,0
Industria chimică	6,7	12,9	2,1	2,7
Industria materialelor de construcții	1,4	1,2	0,9	0,8
Industria exploatării și prelucrării lemnului	6,9	4,5	1,8	1,5
Industria de celuloză și hîrtie	7,4	11,8	12,5	18,2
Industria textilă	0,7	0,6	0,2	0,2
Industria confecțiilor	6,2	4,5	3,0	2,2
Industria pielăriei, blănăriei și încălțămintei	0,8	0,4	0,7	0,4
Industria alimentară	25,6	21,6	2,4	2,6
Alte ramuri	1,2	5,4	—	—

Din acest tabel reiese în mod clar că în cadrul județului Brăila se remarcă mai ales industria construcțiilor de mașini și de prelucrare a metalelor, metalurgia feroasă, industria chimică, a celulozei și hîrtiei și industria alimentară, care dețineau împreună în anul 1970 peste 81% din producția globală industrială.

---

[1] După *Anuarul statistic al Republicii Socialiste România*, 1971, București.

Industria energiei electrice. Este o ramură ce s-a dezvoltat mult în anii construcţiei socialiste, puterea instalată a grupurilor electrogene din cadrul judeţului Brăila crescînd de la 27,9 mii kW în anul 1960 la peste 112 000 kW la începutul anului 1971. Concomitent, a crescut, în aceeaşi perioadă, producţia de energie electrică, de la 75,6 mil. kW h, la 609,2 mil. kWh, ceea ce-l situează pe locul al 12-lea printre judeţele ţării. Unităţile producătoare de energie electrică sînt concentrate în municipiul Brăila şi conectate la sistemul energetic naţional printr-o linie de 400 kV.

Importanţa şi puterea instalată a judeţului Brăila se vor mări în anii actualului cincinal, ca urmare a realizării uneia dintre cele mai mari termocentrale din ţară, de peste 1 950 MW, şi a cărei construcţie a început deja în zona oraşului Brăila. Ea va funcţiona pe bază de gaze naturale şi păcură şi va contribui la o mai bună asigurare cu curent electric a regiunii de sud-est a ţării. Termocentrala va intra parţial în funcţiune în anul 1973.

Industria metalurgiei feroase. Este reprezentată prin întreprinderea ,,Laminorul'' din Brăila, unitate ce a luat fiinţă în ianuarie 1959, prin comasarea a două unităţi existente încă în perioada antebelică, şi anume Întreprinderile metalurgice dunărene (I.M.D.) înfiinţate în 1920 şi întreprinderea ,,Industria sîrmei'' care a intrat în producţie în 1930, fiind o filială a uzinei similare de la Cîmpia Turzii. De remarcat că ambele uzine au fost acaparate în 1933 de consorţiul Titan — Nădrag — Călan.

În anii construcţiei socialiste aceste uzine au fost modernizate şi reutilate. Acest proces s-a intensificat şi mai mult după unificarea lor, iar din 1967 au început noi lucrări de extindere a uzinei ,,Laminorul'', de specializare şi automatizare a producţiei. S-au construit noi hale de circa 9 000 m², depozite pentru materii prime ca şi pentru produse finite, o staţie de compresoare şi de încărcare a acidului sulfuric, anexe social-edilitare etc. În cadrul noilor hale se laminează oţeluri aliate, pentru producerea de arcuri de vagoane şi de rulmenţi. Producţia de bază a acestei ramuri industriale o constituie sîrma trefilată, fier-beton cu diferite profiluri, cuie, lanţuri comerciale, şuruburi şi piuliţe, nituri, plasă din sîrmă, oţeluri slab aliate, furci pentru agricultură etc.

În anul 1970, această ramură industrială avea o pondere de 2,8% în producția globală respectivă pe țară și 11% față de total județ, furnizînd 4,3% din producția totală de laminate finite pline a țării, precum și o oarecare cantitate de oțel (circa 34 000 tone) mai ales la uzina „Progresul".

În același an ea dispunea de un număr mediu scriptic de 2 431 de salariați, sau 7% din totalul pe județ, din care 2 179 erau muncitori.

În comparație cu anul 1960, dinamica producției globale a acestei ramuri industriale a fost de 151%.

Produsele finite obținute în cadrul întreprinderilor de aici sînt utilizate atît în județ, cît și în alte regiuni ale țării, materia primă necesară fiind adusă mai ales de la Galați, apoi de la Hunedoara, Reșița, Oțelu Roșu etc.

În perspectivă se prevede modernizarea și mecanizarea, în continuare, a procesului tehnologic în vederea obținerii unei producții sporite.

Industria construcțiilor de mașini și de prelucrare a metalelor. Aceasta este o ramură principală în cadrul județului Brăila, ea deținînd aproape 24% din totalul producției sale globale industriale și 2% din aceea a ramurii respective pe țară. Apărută încă în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și reprezentată prin șantierul pentru reparații navale „Brăila" (1864), iar din prima jumătate a secolului al XX-lea prin Atelierele de material de drum de fier (1931) și șantierul naval „România" S.A.R. înființat în 1940, toate la Brăila, ca unități mai de seamă, ca și prin Depourile de reparat și întreținut locomotive de la Brăila și Făurei, și alte mici ateliere de diverse reparații, această ramură a cunoscut în anii construcției socialiste o foarte mare dezvoltare și un intens proces de modernizare a producției. În anul 1970 această ramură dădea o producție globală industrială de circa 3 ori mai mare decît în anul 1960, județul Brăila realizînd în același an circa 2/3 din producția globală totală pe țară a acestei ramuri realizată în 1938.

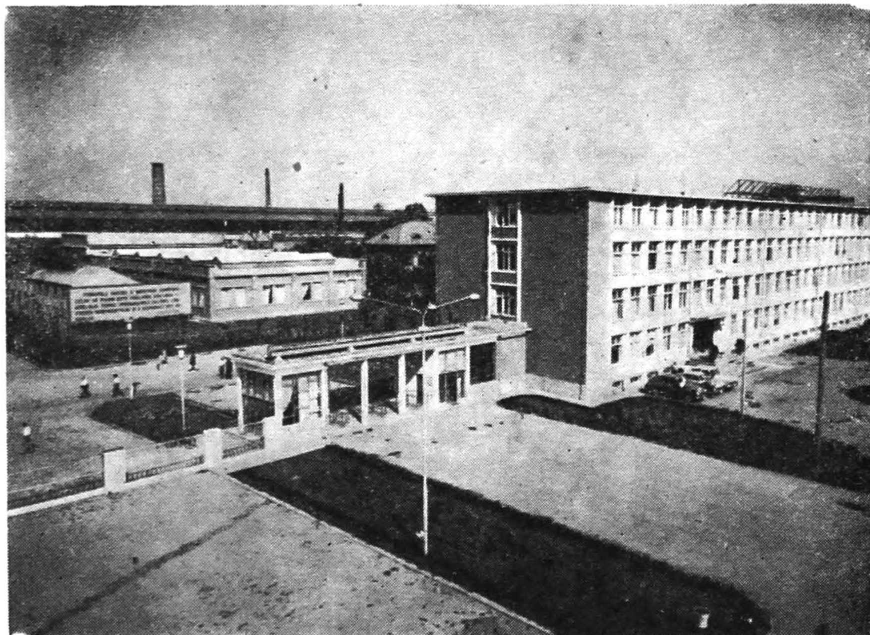
Industria construcțiilor de mașini deținea aproape 1/3 din totalul numărului mediu scriptic al salariaților și ceva mai

mult de 1/3 din acela al muncitorilor, ceea ce evidențiază și mai mult rolul și importanța acestei ramuri industriale în economia județului.

Această ramură industrială este reprezentată astăzi prin șantierul naval „Brăila" și uzina „Progresul" tot din Brăila, ca cele mai importante și mai mari, apoi prin unitățile de întreținere și reparații de locomotive din Brăila și Făurei, ca și prin micile ateliere de reparații din cadrul industriei locale.

Șantierul naval este situat în amunte de portul Brăila și reprezintă o întreprindere modernă mult extinsă în comparație cu situația din trecut, construindu-se noi bazine și cale, iar instalațiile avînd posibilitatea de a ridica capacități de pînă la 20 000 tone. Ca urmare a extinderii, modernizării și dotării sale tehnice, au putut fi asimilate în producție noi tipuri de nave cu tonaj sporit, fabricîndu-se anual aproape 50 de vase, față de numai 18 cîte se produceau în anul 1965. Astfel, aici se produc remorchere împingătoare de 1 500 C.P., remorchere de 1 200 C.P., șalupe remorchere de 150 C.P., apoi șlepuri împinse cu o capacitate de 1 500 și 2 000 tone, șlepuri fluviale tractate de 1 700 și 400 tone, ca și drăgi refulante, ceamuri de 240 tone pentru transportul stufului etc. De remarcat faptul că cea mai mare parte a producției realizate este destinată exportului, acesta reprezentînd aproape 2/3 din valoarea producției globale a unității. Se exportă mai ales șlepuri fluviale de cîte 400 și 1 700 tone, șalupe remorchere de 150 C.P. ș.a. Șantierul naval Brăila contribuie, de asemenea, la dotarea continuă și la întreținerea flotei fluviale românești. El numără în prezent aproximativ 2 000 de salariați, forța de muncă fiind recrutată din oraș și satele înconjurătoare.

Cea mai bine reprezentată dintre celelalte subramuri ale industriei construcțiilor de mașini este cea care produce utilaje pentru diferite ramuri industriale, utilaje pentru construcții și construcția de drumuri, subansambluri diverse și material rulant. Ea este reprezentată prin uzina „*Progresul*" din municipiul Brăila, cea mai mare și mai puternică unitate din cadrul județului (fig. 22). Uzina este situată în partea de nord a orașului, în cartierul Brăilița, ocupînd o suprafață de peste 14 ha.

Fig, 22. — Brăila — vedere generală a uzinei „Progresul" (foto C.P.C.S.).

Vechile Ateliere de material de drum de fier înființate în anul 1931 și care executau în trecut reparații de vagoane și montarea de roți pentru locomotive și vagoane, piesele primindu-le de la Reșița, au constituit doar începutul marii și puternicei uzine de utilaj greu de astăzi, care a cunoscut o largă și multilaterală dezvoltare în anii construcției socialiste.

Menținînd și vechiul profil, această uzină a început să producă de asemenea utilaj terasier, vagoane siderurgice, utilaje pentru construcții, pentru fabrici de ciment, celuloză și hîrtie, fibre și fibre chimice, pentru uzine de aluminiu, pentru industria de prelucrare a lemnului etc.

Pentru aceasta, uzina „Progresul" a fost dotată cu mașini și utilaje adecvate, fiind construite secții noi de bază și auxiliare, printre care o turnătorie de mare capacitate pentru piese din oțel, două forje, o mare secție cu mașini speciale de danturat,

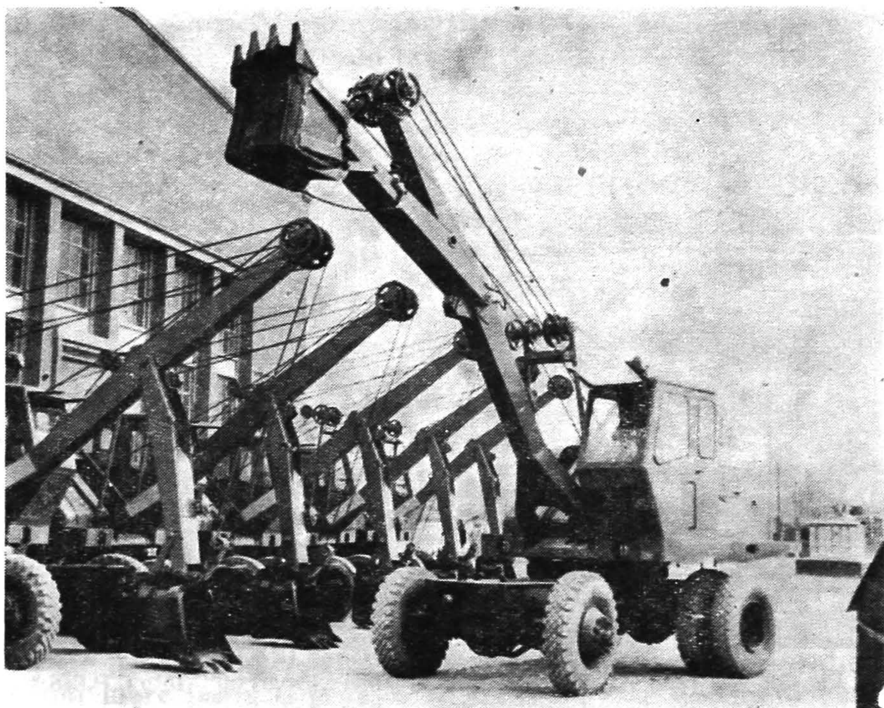

Fig. 23. — Brăila — uzina „Progresul" — producţie de excavatoare (foto C.P.C.S.).

în care se execută comenzi, pe bază de cooperare sau de repartiţie, şi pentru alte unităţi industriale din ţară.

Această unitate este dotată de asemenea cu o puternică presă hidraulică de 2 500 tone care prelucrează lingouri chiar şi de 45 tone. Ca urmare, aici se fac, de exemplu, prelucrarea iniţială a arborelui cotit pentru motoarele locomotivelor Diesel-electrice ce se produc la U.C.M. Reşiţa, apoi axe navale pentru cîrmă şi elice pentru şantierele navale de la Galaţi, Olteniţa, Brăila, rotoare pentru turbine hidroenergetice tot pentru U.C.M. Reşiţa, cilindri pentru laminoare şi bluminguri pentru C. S. Reşiţa, C. S. şi Laminorul de tablă din Galaţi, C. S. Hunedoara,

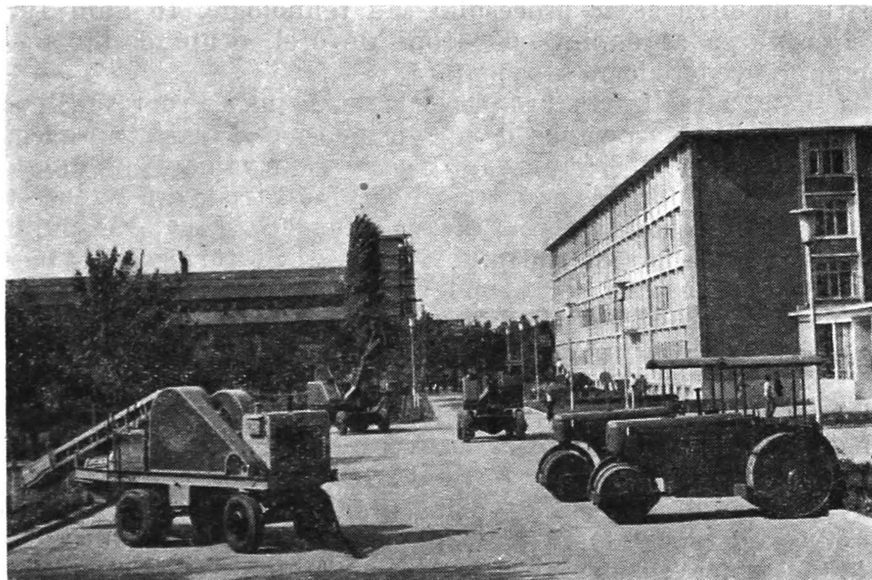

Fig. 24. — Uzina „Progresul" Brăila — vedere din curtea sa interioară cu unele mașini produse aici (foto C.P.C.S.).

Fabrica de țevi din Roman, Industria sîrmii din Cîmpia Turzii, Oțelu Roșu etc. Totodată, această uzină a executat și execută și diferite utilaje unicate, de mari dimensiuni, necesare marilor noastre unități industriale. Uzina „Progresul" din Brăila produce în principal: excavatoare pe pneuri și șenile, cu capacitatea cupei între 0,3 și 0,6 m³, rulouri compresoare, gredere, screpere, osii montate, vagoane siderurgice etc. (fig. 23, 24). Acestora li se alătură variatele piese mari din oțel înalt aliat pentru uzinele siderurgice, ca și piese forjate pentru motonave și cargouri cu capacități între 4 500 și 15 000 t. d.w.

Cu o parte dintre produsele menționate, uzina „Progresul" participă și la exportul țării, export ce reprezintă valoric aproximativ 15% din producția sa globală.

Prin specificul, ponderea și producția sa, uzina „Progresul" se remarcă pe plan național. De subliniat de asemenea faptul că aceasta este o întreprindere care își asigură în cea mai mare

parte oțelul necesar procesului său tehnologic. În anul 1970 ea producea aproape 34 000 tone de oțel, ocupînd din acest punct de vedere locul șase pe țară.

Pentru realizarea produselor sale, uzina ,,Progresul'' cooperează cu un mare număr de întreprinderi, cele mai strînse legături de cooperare, și anume aproape 90% din valoarea produselor primite, efectuîndu-se cu întreprinderi industriale din București, Medgidia, Reșița, Bacău, Brașov, Sibiu etc. Așa de exemplu, Întreprinderea de prototipuri București îi furnizează piese pentru excavatoare, iar uzinele ,,Timpuri Noi'', ,,Autobuzul'', ,,Vulcan'', ,,23 August'' diferite piese pentru vagoane siderurgice. De la unitățile industriale metalurgice din Medgidia și Bacău se primesc de asemenea diferite piese și subansambluri pentru excavatoare. Diverse piese și detalii, în proporții ceva mai mici, se primesc de la Uzinele de vagoane Arad, ,,Metalurgica'' și ,,Balanța'' din Sibiu, ,,Metrom'' — Brașov etc.

La rîndul său, această uzină brăileană furnizează diferite produse și repere unui mare număr de unități metalurgice și ale industriei constructoare de mașini din diferite orașe ale țării.

În anii actualului cincinal, potrivit prevederilor documentelor de partid și de stat, industria construcțiilor de mașini a județului Brăila va cunoaște noi succese pe linia modernizării, diversificării și a ridicării calitative a producției, pentru o deplină competitivitate a mașinilor pe piețele internaționale.

Industria chimică. Este de asemenea o ramură de bază a economiei județului Brăila, care deținea în 1970 aproape 13% din valoarea producției sale industriale și 2,7 % din aceea a ramurei pe țară. Această ramură industrială s-a dezvoltat exclusiv în anii construcției socialiste și este localizată geografic în municipiul Brăila, mai precis în apropiere de comuna sa suburbană Chiscani, la circa 6 km sud de oraș, fiind legată de Brăila printr-o linie de tramvai și o șosea modernizată.

Pentru transportarea materiei prime de bază, care este stuful din Deltă Dunării, lemnul de esențe moi (salcie, plop etc.) este utilizat transportul fluvial, în care scop la Chiscani a fost

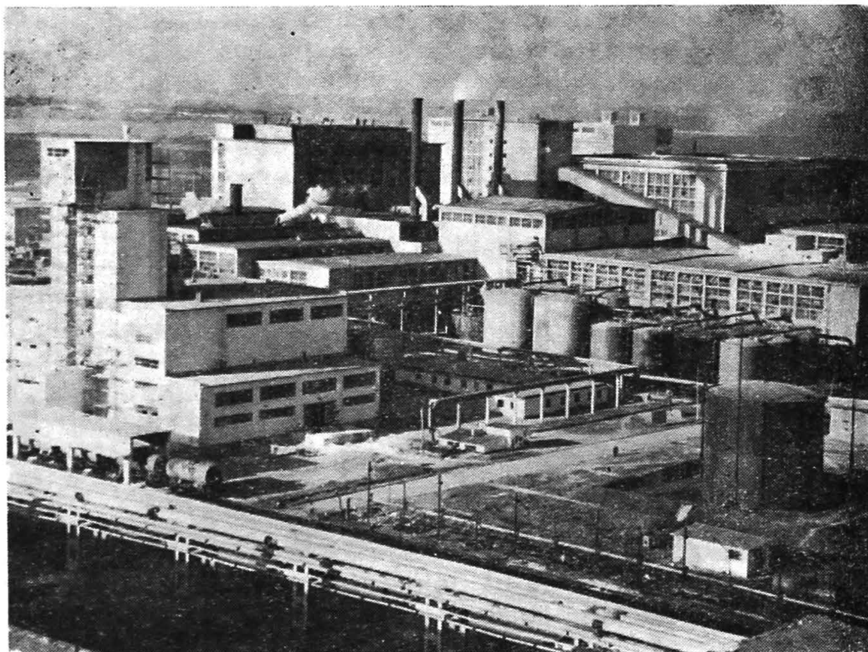

Fig. 25. — Chiscani — Combinatul de celuloză și hîrtie (foto C.P.C.S.).

amenajat un port special legat cu combinatul printr-o cale ferată. A fost construit de asemenea un depozit special pentru stuf, amplasat în apropierea fabricilor de celuloză. Ca materie primă se utilizează în același timp lemnul de fag. Dunărea reprezintă totodată și sursa exclusivă de apă industrială, necesară în foarte mari cantități în procesul de fabricație, și anume de circa 300 000 m³ apă în 24 de ore, adică de aproape trei ori mai mult decît consumul orașului în aceeași perioadă de timp.

Industria chimică este reprezentată mai ales prin două combinate, și anume cel de celuloză și hîrtie și Combinatul de fibre artificiale. Dealtfel, în anul 1970, industria de celuloză și hîrtie a județului Brăila deținea 18,2% din valoarea producției globale industriale a județului (fig. 25 și 26).

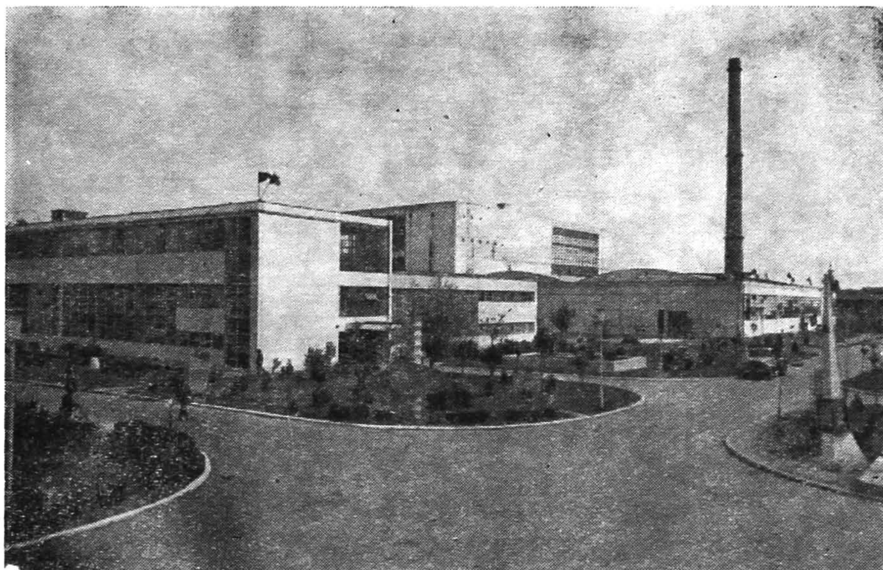

Fig. 26. — Chiscani — vedere generală asupra Combinatului de fibre artificiale (foto C.P.C.S.).

Construcţia *Combinatului de celuloză şi hîrtie* de la Chiscani—Brăila a început în anul 1956, prima sa unitate intrînd în producţie încă în anul 1959. Aceasta a fost *Fabrica de cartoane duplex-triplex*, după care a urmat *Fabrica de celuloză papetară*, care astăzi are o capacitate de 150 000 tone pe an, apoi *Fabrica de celuloză textilă*, *Fabrica de hîrtie de scris şi de tipar* (cu o capacitate de 40 000 t/an) şi *Fabrica de furfurol*.

Materia primă de bază utilizată în cadrul combinatului este stuful din deltă, adus pe Dunăre cu ajutorul unor şlepuri speciale, numite ceamuri.

În cadrul combinatului, stuful este utilizat în mod complex, ca produse de bază obţinîndu-se celuloză papetară, celuloză chimică pentru fabricarea celofibrei, apoi hîrtie, cartoane şi furfurol, precum şi semiceluloză, din care o parte este expediată fabricilor de hîrtie de la Zărneşti şi Suceava. De asemenea, lignina este folosită drept combustibil în cuptoarele de regene-

rare, obţinîndu-se ca urmare energie electrică şi aburi industriali. Ca produs secundar se recuperează o mare cantitate de sulfat de sodiu (circa 30 000 tone anual), reutilizat în producţie. Din tecile şi frunzele de stuf se fabrică furfurol, utilizat pentru obţinerea de mase plastice, precum şi în industria de exploatare a ţiţeiului. Un alt produs secundar care se obţine aici este hipocloritul, realizat prin tratarea pastei de celuloză cu clor şi utilizat la albirea ţesăturilor şi la fabricarea detergenţilor. Principalul consumator al acestui produs este uzina de detergenţi „Dero" din Ploieşti (circa 50%), apoi numeroase ţesătorii din Bucureşti, Timişoara, Arad, Lugoj, Iaşi, Bacău etc.

Celuloza papetară excedentară produsă aici este expediată fabricilor de hîrtie de la Piatra Neamţ, Zărneşti, Buşteni, Bacău, Prundu Bîrgăului etc., judeţul Brăila contribuind astfel la mărirea producţiei de hîrtie pe ţară.

Totodată, aproximativ 60 % din celuloza papetară produsă este exportată mai ales în R. S. Cehoslovacă, R. D. Germană şi R. P. Polonă, ţări care au contribuit la construcţia şi utilarea tehnică a combinatului. În ultimii ani raza de export a celulozei papetare s-a extins mult, cuprinzînd şi alte ţări, ca Marea Britanie, Spania şi chiar India.

Ca urmare a producerii de celuloză chimică din stuf, tot la Chiscani, alături de primul combinat, a început, în martie 1962, construirea *Combinatului de fibre artificiale*, care cuprinde astăzi : *Fabrica de celofibră tip bumbac și tip lînă*, avînd o capacitate de 50 000 tone anual, aplicînd cele mai moderne tehnologii de fabricaţie; *Fabrica de reţele cord de mătase*, de mare rezistenţă, cu o capacitate de 10 000 tone pe an; *Fabrica de folii transparente de viscoză*, cu o capacitate de 1 250 tone pe an, şi *Fabrica de sulfură de carbon*, intrată în producţie în anul 1967, cu o capacitate de peste 14 000 tone pe an, produs ce se utilizează ca materie primă pentru fabricarea vîscozei. Fabrica de celofibră expediază o bună parte din producţia sa diferitelor unităţi textile din ţară, ca şi la export în R. F. Germania, Olanda, Turcia, Italia etc. Producţia de reţele supercord este expediată aproape în înregime uzinei de anvelope „Danubiana" din Bucureşti, precum şi celei de la Floreşti, judeţul Prahova.

Fabrica de folii transparente de vîscoză produce celofan nelăcuit, celofan incolor şi divers colorat, folii impermeabile, folii caşerate pe foi de aluminiu, pe polietilenă sau pe hîrtie, întrebuinţate în totalitatea lor pentru ambalaje şi expediate în toată ţara.

În privinţa producţiei realizate de către cele două combinate, menţionăm că aceasta se împarte în proporţii aproximativ egale.

Pentru pregătirea şi asigurarea cadrelor necesare industriei chimice, mai ales din cadrul acestui judeţ, ca şi din alte părţi ale ţării, la Brăila funcţionează un important grup şcolar special cu aproximativ 1 500 de elevi. Mai bine de 70% din totalul muncitorilor angajaţi aici provin de la grupul şcolar amintit.

Industria materialelor de construcţie. Această ramură deţine o pondere de 1,2% din valoarea producţiei industriale a judeţului şi este reprezentată mai ales prin fabrica de ciment „Stînca" din Brăila, mult dezvoltată şi modernizată în anii construcţiei socialiste. Ea este localizată în partea de sud a oraşului, pe malul Dunării, utilizează calcare de la Topalu din Dobrogea, aduse cu şlepuri pe Dunăre, dispunînd în acest scop de un chei propriu. În anul 1970, această unitate producea peste 210 000 tone ciment, Brăila ocupînd locul şapte printre judeţele ţării. Odată cu mărirea şi modernizarea acestei fabrici, a sporit şi numărul sortimentelor produse, ea livrînd astăzi ciment Portland 400 cu priză rapidă, mult solicitat la export, ciment M. 400, cu o rezistenţă mai mare, ciment F. 300, cu o rezistenţă mai mică de compresiune, şi ciment mixt, cu adaos de nisip, pentru prefabricate uşoare. Cimentul produs a fost şi este utilizat pe scară largă în realizarea numeroaselor şi variatelor construcţii atît în cadrul judeţului, cît şi în unităţile învecinate.

Construirea în alte regiuni ale ţării de mari combinate de materiale de construcţie, aşezarea acestei fabrici într-o zonă apropiată de centrul oraşului, pe care îl poluează în mare măsură, ca şi extinderea şi modernizarea şantierului naval condiţionează dezafectarea acestei fabrici după anul 1975.

În cadrul aceleiași ramuri evidențiem producția de cărămizi de construcție localizată la Brăila, Făurei, și în unele localități ruale, acest județ furnizînd în 1970 peste 13 milioane bucăți de cărămidă, precum și cea de prefabricare din beton, întreprinderea respectivă fiind localizată tot la Brăila și aparținînd industriei locale.

Industria de prelucrare a lemnului. Este o ramură nouă și importantă în economia județului Brăila, care deținea în anul 1970 o pondere de 4,5% din valoarea producției globale industriale a județului și 1,5% din aceea a ramurii pe țară. Aceasta este concentrată mai ales în municipiul Brăila, localizarea geografică a unităților productive fiind condiționată de existența și valorificarea superioară și complexă a materiei prime locale, și anume lemnul de plop și de salcie existent în lunca Dunării, precum și în plantațiile intensive făcute aici în ultimii ani. Pentru asigurarea materialului săditor, în sudul orașului Brăila a fost înființată o mare pepinieră.

Combinatul de industrializare a lemnului (*C.I.L.*) *Brăila* cuprinde o fabrică de plăci aglomerate (P.A.L.), o fabrică de chibrituri și alta de mobilă.

Fabrica de plăci aglomerate din lemn a fost dată în exploatare în anul 1959, fiind la acea vreme prima și singura unitate de acest gen din țară. Ea este dotată cu utilaj modern, diversele operațiuni tehnologice fiind complet mecanizate și în majoritate automatizate. Ca sortimente, aici se produc : plăci triplu stratificate, plăci structurale, plăci extrudate etc. care sînt utilizate pe scară largă în industria mobilei, în construcții, în construcții de vagoane, navale, de mașini și aparate, în construcții zootehnice, în producția de ambalaje etc. Aceste produse sînt de asemenea mult solicitate la export în diferite țări, ca : R. S. Cehoslovacă, R. S. F. Iugoslavia, U.R.S.S., Marea Britanie, Franța, R. F. Germania, R. A. Egipt etc. și mult apreciate pentru calitățile lor. Producerea și utilizarea acestor plăci duc la realizarea unor mari economii de cherestea de rășinoase și foioase superioare, ca brad, molid, stejar și fag.

Fabrica de chibrituri, localizată tot în partea de sud a orașului, în apropierea Dunării, a fost dată în exploatare în

anul 1962, avînd o capacitate de pînă la 300 milioane de cutii de chibrituri anual. Fabrica este dotată cu utilaje și instalații moderne, în producerea chibriturilor fiind utilizat lemnul de plop și salcie, iar cutiile confecționate din carton duplex-triplex, produs din stuf la combinatul de la Chiscani — Brăila. Aceasta este cea de-a treia fabrică de chibrituri a R. S. România, o bună parte a producției sale fiind trimisă la export.

Industria mobilei este reprezentată aici prin două unități de producție, localizate geografic tot în municipiul Brăila, una în apropierea gării, iar a doua în zona portului, unificate sub denumirea comună de „Arta lemnului".

În cadrul acestora se realizează mobilă corp și mobilă de bucătărie pentru necesitățile populației locale și din alte județe ale țării. Se utilizează de asemenea pe scară largă plăcile aglomerate din lemn, furnizate de unitatea respectivă.

Valoarea producției de mobilă realizată aici se ridică la aproximativ 30 milioane lei.

Industria confecțiilor. Reprezentată mai ales prin Fabrica de confecții, această ramură avea în anul 1970 o pondere de 4,5% din valoarea producției globale industriale a județului și 2,2% din aceea a ramurii pe țară. Baza dezvoltării sale a constituit-o vechea fabrică „Ancora", care număra în 1950 doar 219 muncitori. Acest număr este astăzi de peste 12 ori mai mare.

Dacă în trecut se produceau doar două articole de lengerie bărbătească, fabrica de astăzi are un sortiment bogat de produse, cum sînt : cămăși bărbătești (circa 2 200 de bucăți zilnic, în anul 1970), pijamale, halate și rochii de casă, jachete și șorțuri, echipament de laborator ș.a., în peste 250 de modele anual, concepute de serviciul corespunzător al fabricii. De subliniat faptul că peste 70% din producția fabricii este trimisă la export în 18 țări, dintre care menționăm : Marea Britanie, U.R.S.S., Olanda, Belgia, Franța, Canada, Etiopia etc. Pe piața internă este dată mai puțin de 30% din producția acestei unități.

Subliniem de asemenea contribuția la producerea de confecții a cooperației meșteșugărești și a unor unități mici de industrie locală, la Brăila, Făurei, Însurăței, Ianca etc.

Ţesăturile de bumbac necesare procesului de producţie sînt aduse de la Galaţi, ca şi din alte centre din ţară.

Industria alimentară. Este o ramură bine reprezentată în cadrul judeţului Brăila, unde a găsit, din cele mai vechi timpuri, condiţii favorabile de dezvoltare, atît ca urmare a abundenţei produselor sale agricole, cît şi datorită zonei portuare existente.

În judeţul Brăila, industria alimentară ocupă locul al doilea, după industria construcţiilor de maşini, avînd, în 1970, o pondere de 21,6% din valoarea producţiei globale industriale a judeţului şi 2,6 % din aceea a ramurii pe ţară.

Dintre subramurile industriei alimentare dezvoltate aici se remarcă morăritul, panificaţia, decorticarea cerealelor, industria cărnii şi a preparatelor din carne, industria laptelui şi a produselor lactate, a conservelor şi a vinurilor şi alcoolului etc. Ca repartiţie geografică, menţionăm o răspîndire mai uniformă pe teritoriul judeţului, în comparaţie cu celelalte ramuri industriale, concentrate mai ales în municipiul Brăila.

În anii construcţiei socialiste, unităţile existente în judeţ au fost extinse şi modernizate, reutilate, ceea ce a dus la sporirea capacităţii lor de producţie. Concomitent însă, în vederea valorificării complexe a materiilor prime agricole din judeţ şi zonele înconjurătoare, au fost construite noi unităţi şi a avut loc o diversificare a producţiei. Astfel, a fost modernizată fabrica de biscuiţi, care datează încă din anul 1930, şi a fost construită în 1970 o secţie modernă de napolitane. În 1957 a intrat în funcţiune o fabrică de produse lactate, apoi de pîine, de sucuri şi alte băuturi răcoritoare, toate la Brăila, de vinuri şi băuturi alcoolice la Brăila şi la Însurăţei, de conserve din legume şi fructe — în 1952 — la Vădeni, în noua şi marea zonă legumicolă creată în incinta îndiguită Siret — Dunăre etc.

Industria morăritului, panificaţiei şi produselor făinoase este una dintre cele mai vechi subramuri, reprezentată astăzi prin marea moară sistematică din Brăila, ca şi altele mai mici la Însurăţei, Ianca, Făurei etc. care deservesc populaţia locală. În anii construcţiei socialiste au fost construite fabrica de paste făinoase şi biscuiţi „7 Noiembrie" din Brăila şi Fabrica de

pîine şi produse de panificaţie, din acelaşi oraş, unităţi dotate cu maşini şi utilaje moderne şi avînd deci o productivitate sporită; aceasta din urmă are o capacitate de producţie de cîte 80 tone pîine în 24 de ore. Materia primă necesară procesului de producţie este asigurată mai ales din cadrul judeţului, produsele obţinute fiind livrate şi mult în afara acestuia.

Remarcăm de asemenea existenţa la Brăila a unei fabrici de bere ce datează din 1872, a fabricii „Orezul", cea mai mare întreprindere din ţară pentru decorticarea cerealelor şi în primul rînd a orezului. O importanţă deosebită o au de asemenea şi alte produse obţinute aici, ca dextrina, folosită ca liant în turnătorii şi expediată la Bucureşti, Braşov, Ploieşti etc., berea, amidonul, glucoza, glutenul care se utilizează pentru fabricarea medicamentelor (glutacid) — la Bucureşti, extractul concentrat de porumb, utilizat ca mediu la Fabrica de antibiotice din Iaşi etc.

Industria cărnii şi a preparatelor din carne reprezintă astăzi continuarea, mult amplificată, a unei tradiţii străvechi. Dezvoltarea actuală a acesteia la Brăila se bazează pe înfiinţarea a numeroase întreprinderi şi ferme de creşterea animalelor, ca „Avicola" şi Complexul de porcine, ambele la Brăila, Ferma Vădeni a I.A.S. Baldovineşti, Complexul de bovine din satul Victoria, din sudul judeţului etc., care furnizează însemnate cantităţi de materii prime. Producţia de carne şi produse din carne este destinată mai ales populaţiei judeţului, iar parţial celei din municipiul Galaţi. În anul 1970, acest judeţ furniza aproape 16 000 tone de carne şi aproape 1 700 tone de preparate din carne.

Industria laptelui şi a produselor lactate este reprezentată printr-o fabrică modernă, construită în 1956 şi localizată în apropierea gării Brăila. Ea produce lapte de consum, iaurt, smîntînă, unt, ca şi o mare varietate de brînzeturi, între care şi renumita telemea de Brăila. Capacitatea de prelucrare a acestei întreprinderi este de 20 000 litri lapte în 24 de ore. Laptele necesar prelucrării este colectat mai ales din cadrul judeţului, de la fermele existente în cadrul I.A.S-lor şi C.A.P.-lor.

În anul 1970, judeţul Brăila furniza 80 300 hl lapte de consum, aproape 2 380 tone de brînzeturi şi 1 457 tone de unt,

ceea ce reprezintă creşteri considerabile faţă de situaţia din 1960.

Industria vinurilor şi a băuturilor alcoolice, existentă şi în trecut, dar reconstruită fundamental în anii construcţiei socialiste, bazele noi ale acesteia fiind puse în 1951, odată cu înfiinţarea întreprinderii „Vinalcool" Brăila, care dispune de secţii de prelucrare într-o serie de centre rurale, ca Ianca, Urleasca etc. La Brăila există de asemenea o mare cramă de vinuri, localizată într-o mare hrubă „Pulberăria Nouă", rămasă de pe vremea turcilor. Tot la Brăila se produce bere, realizîndu-se în 1970 circa 75 000 hl., faţă de numai 26 000 hl bere în anul 1950.

La Însurăţei au fost construite în ultimii ani un important centru de vinificaţie şi o fabrică de producere a spirtului, unităţi care, alături de altele, contribuie la modificarea în viitor a profilului economic al acestei comune.

Industria conservelor a apărut în anul 1950, cînd a fost construită în localitatea Vădeni, în plină zonă legumicolă, o fabrică modernă cu un caracter complex producînd atît conserve de legume şi fructe, cît şi de carne (fig. 27). Astfel, aici se produc conserve de legume, mazăre şi fasole, pastă de tomate, materia primă fiind livrată de zona înconjurătoare. Pentru conservele de fructe, însă, acestea se aduc din regiuni mai îndepărtate, ca de exemplu : caise, prune din zona subcarpatică Focşani şi Buzău, gutui din Delta Dunării (Chilia), cireşe de la Focşani etc.

Produsele obţinute sînt utilizate mai ales pe plan local, precum şi în alte regiuni ale ţării. În anul 1970, judeţul Brăila dădea 953 tone conserve de carne.

Intensa dezvoltare a diferitelor ramuri industriale din cadrul judeţului Brăila a dus la participarea sa activă la exportul ţării, cu o gamă largă de produse. Astfel, în 32 de ţări ale lumii se exportă excavatoare şi rulouri compresoare, în 18 ţări celuloză, cartoane şi hîrtie, apoi plăci aglomerate din lemn, mobilă şi lăzi — ambalaje, în 15 ţări celofibră şi reţele cord, ca şi diferite confecţii, în 4 ţări nave de capacităţi diferite etc.

În anii următori, tuturor ramurilor industriale din cadrul judeţului Brăila li se deschid noi perspective de dezvoltare, în

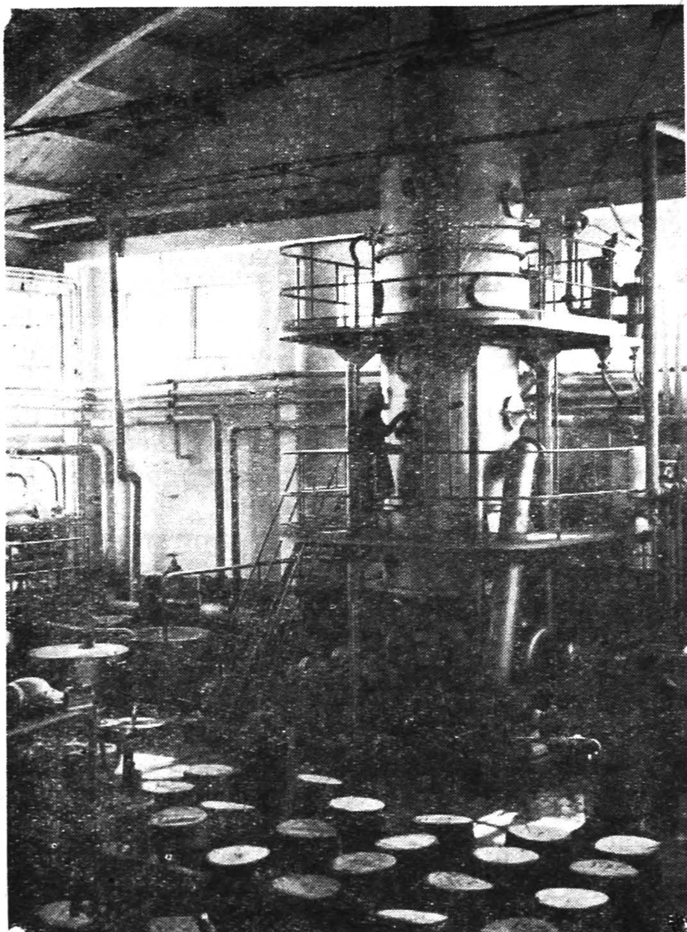

Fig. 27. — Vedere interioară a Fabricii de conserve de legume de la Vădeni (foto C.P.C.S.)

vederea valorificării posibilităţilor interne, a diversificării şi ridicării calitative a producţiei. Ponderea acestei importante ramuri economice a judeţului Brăila va creşte şi mai mult, odată cu darea în exploatare a turnătoriei de oţel de la uzina „Progresul" din Brăila, cu dezvoltarea Şantierului naval, pentru

realizarea unor nave de mare tonaj, şi cu realizarea uneia dintre cele mai mari termocentrale din ţară, de 1950 MW, de la Chiscani — Brăila. Ca urmare, importanţa industrială a judeţului Brăila pe plan naţional se va mări considerabil.

Agricultura

Caracteul deosebit de favorabil al condiţiilor de relief şi pedo-climatice au dus la dezvoltarea agriculturii în cadrul judeţului Brăila încă din timpuri străvechi. Astăzi, alături de industrie, ea reprezintă o ramură economică de bază a acestui judeţ, agricultura cunoscînd în anii construcţiei socialiste însemnate prefaceri, pe linia dezvoltării socialiste, mecanizate, intensive, specializîndu-se în cultivarea cerealelor, mai ales porumb şi grîu, apoi floarea-soarelui, plante de nutreţ, ca şi în creşterea animalelor.

În cadrul economiei naţionale, judeţul Brăila joacă un rol deosebit de important şi în privinţa agriculturii. Suprafaţa totală a judeţului reprezintă 2% din aceea a ţării, iar cea agricolă 2,6%, suprafaţa arabilă ridicîndu-se însă la o pondere de 3,6% din totalul pe ţară, judeţul Brăila fiind depăşit doar de cîteva judeţe, şi anume: Timiş, Ialomiţa, Constanţa, Dolj, Teleorman Olt, şi aflîndu-se la egalitate cu judeţul Arad. Ca producţie globală agricolă însă, în anul 1970 acest judeţ avea o pondere de 4% şi se situa pe locul al şaselea printre unităţile similare ale ţării, înregistrînd, din acest punct de vedere, o creştere de 128% în comparaţie cu anul 1965.

Culturile agricole se dezvoltă în cadrul judeţului Brăila pe întregul său teritoriu, cu soluri foarte bune (cernoziomuri ciocolatii, castanii şi levigate şi soluri aluviale), remarcîndu-se însă o oarecare insuficienţă a precipitaţiilor, ceea ce a făcut şi face necesară extinderea pe scară largă a irigaţiilor.

Ca urmare a acţiunii de valorificare de noi terenuri, mai ales din zona de luncă a Dunării, suprafaţa cultivabilă a crescut foarte mult în ultimii ani. Astfel, pînă la începutul anului 1972 au fost îndiguite în judeţul Brăila 118 000 ha, s-au efectuat de-

secări pe o suprafață de peste 100 000 ha și s-au amenajat pentru irigații peste 70 000 ha. De menționat prevederea ca pînă în anul 1975 să fie amenajată pentru irigații aproape jumătate din suprafața arabilă a județului.

Avînd o mare pondere în agricultura țării, județul Brăila a beneficiat din plin de sprijinul multilateral al statului, ceea ce a făcut ca acesta să dispună la începutul anului 1972 de o puternică bază materială cuprinzînd peste 4 300 de tractoare fizice, deci mai mult decît avea întreaga țară în anul 1938, apoi peste 1 400 de combine pentru cereale păioase, 600 de combine porumb, 131 de autocombine, aproape 4 000 de pluguri pentru tractor, circa 1 700 semănături mecanice, peste 600 de mașini de împrăștiat îngrășăminte chimice, peste 300 de combine pentru plante de siloz etc. A crescut de asemenea foarte mult cantitatea de îngrășăminte chimice afectate agriculturii județului în anul 1971 fiind primite peste 80 000 tone de îngrășăminte, ceea ce a permis fertilizarea a peste 65% din suprafața sa arabilă. Creșterea considerabilă a numărului de tractoare a dus necontenit la reducerea suprafeței arabile ce revine pentru un tractor fizic, aceasta fiind de circa 85 ha. Condițiile de relief ale județului permit mecanizarea aproape a întregii suprafețe arabile.

Pentru efectuarea acestor lucrări, în cadrul județului Brăila la începutul anului 1971 erau 10 întreprinderi de mecanizare a agriculturii (I.M.A.), răspîndite pe întreg teritoriul acestuia. Ele dețineau mai bine de jumătate din totalul parcului de tractoare al județului și au efectuat în 1970 diferite lucrări agricole pe o suprafață de 1 523 000 ha arătură normală, din care 267 600 ha arat, 232 300 ha semănat, 322 600 ha prășit și 47 600 ha recoltat cereale păioase. Din totalul amintit, lucrările executate pentru cooperativele agricole de producție reprezentau în același an un total de 1 313 000 ha arătură normală (*Anuarul statistic al R.S.R.*, 1971).

Un rol deosebit în dezvoltarea agriculturii și în realizarea producției agricole a județului Brăila o au întreprinderile agricole de stat (I.A.S.), al căror număr era la începutul anului 1971 de 14, în componența cărora intrau 122 de ferme agricole și zootehnice. Acestea dispuneau de o suprafață agricolă de 137 200 ha sau circa 35% din total județ, din care 127 400 ha era teren

arabil (36%). În fermele I.A.S. lucrau 14 400 de salariați, din care 13 300 erau muncitori. Întreprinderile agricole de stat dispuneau, de asemenea, de peste 2 000 de tractoare fizice și de numeroase și variate alte mașini și utilaje agricole pentru prelucrarea pămîntului.

În același an erau în acest județ 91 de cooperative agricole de producție, care dețineau circa 206 000 ha teren agricol, sau 52,3% din total județ, din care aproape 197 000 ha teren arabil (55,5%) cu specific preponderent cerealier. Acestea totalizau 60 600 familii de țărani cooperatori.

Modul de utilizare a terenurilor. În această privință, pentru județul Brăila este caracteristic faptul că la începutul anului 1971 peste 83% din suprafața sa totală o formau terenurile agricole.

Raportat la suprafața totală, categoriile de folosință a terenurilor se prezintă astfel: arabilul 76%, pășunile 6,8%, viile, livezile și pepinierele viti-pomicole 1,6%, suprafața fondului forestier 4,5%, restul fiind alte suprafețe (fig. 28).

Referindu-ne numai la suprafața agricolă, vom remarca faptul că 90% din aceasta o dețin terenurile arabile, ceea ce vorbește de la sine despre importanța deosebită a cultivării plantelor în cadrul acestui județ.

Una dintre principalele realizări în domeniul includerii în circuitul agricol a unor noi suprafețe o constituie valorificarea fostei Bălți a Brăilei, cu cele 70 000 ha ale sale, cu peste 150 km de dig protector. Suprafața îndiguită din Balta Brăilei este folosită de o întreprindere agricolă cît jumătate din județ, cu mii de angajați permanenți și sezonieri, cu 41 de ferme, care duc o intensă activitate agricolă și cu un mare randament.

În anul 1972, terenul cultivabil din Balta Brăilei a sporit cu peste 2 000 ha. Dacă inițial se cultiva mai cu seamă porumb obținîndu-se recolte record, acum a început și cultivarea grîului, în viitor avîndu-se în vedere soia, floarea-soarelui și alte culturi rentabile și adecvate condițiilor pedo-climatice locale.

Sute de kilometri de canale de desecări și irigații brăzdează în toate direcțiile acest ținut mănos, apele Dunării sau de infiltrație fiind evacuate sau, dimpotrivă, udînd din belșug zonele

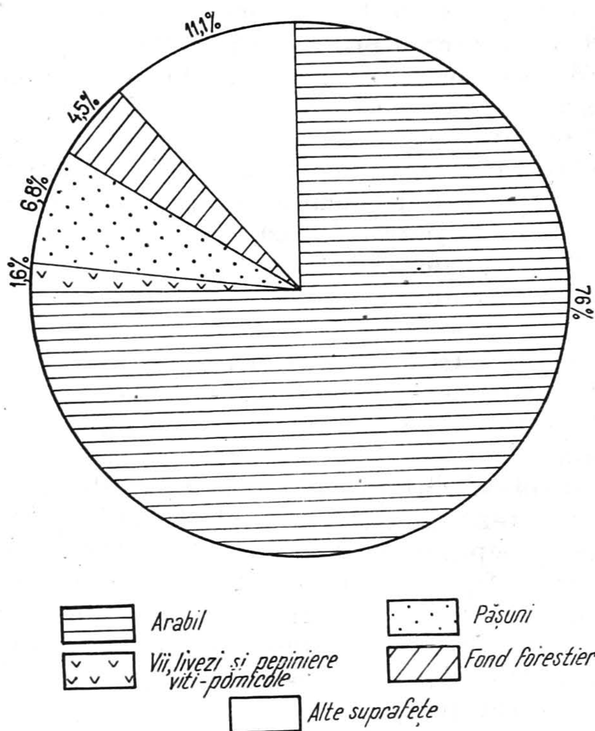

Fig. 28. — Structura terenului după modul de folosință în 1970.

în perioadele deficitare în vederea obţinerii unor recolte bogate (fig. 29). Dar nu numai aici, ci şi în Cîmpia Călmăţuiului şi a Brăilei au fost construite importante artere pentru irigaţii. Din canalul principal al sistemului Cazasu — Brăila pornesc sute de canale secundare, asigurînd apa necesară culturilor. Sînt în judeţul Brăila peste 3 000 km de canale de irigaţii, care fac ca în comune şi sate, ca Unirea, Tichileşti, Valea Cînepii, Cazasu, Tudor Vladimirescu, Chiscani etc., să se obţină producţii sporite la hectar. Acest sistem cuprinde o suprafaţă de circa 20 000 ha, metoda utilizată fiind cea prin aspersiune, şi, datorită diferenţelor de nivel ale terenului, el dispune de staţii de

Fig. 29. — Canal magistral pentru irigații în Cîmpia Brăilei *(foto P. Gâștescu)*.

repompare a apei, ca de exemplu cea denumită generic „Pisc", stație ce are un grup de 8 motopompe de mare capacitate, cu un debit de 14,5 m³ apă pe secundă. Remarcăm de asemenea șantierul de îmbunătățiri funciare Buzoel-sud, unul dintre cele mai mari de acest gen din județul Brăila, unde în final va fi ferită de inundații o suprafață de peste 5 000 de hectare.

Importantele și numeroasele lucrări de îmbunătățiri funciare, de irigații, de mecanizare și chimizare a agriculturii județului, ca și rezultatele obținute sînt convingătoare în ceea ce privește caracterul intensiv al agriculturii acestuia.

Culturile de cîmp. Condițiile pedo-climatice și de relief ale teritoriului județului Brăila favorizează dezvoltarea unei

variate game de culturi agricole. În anul 1970, suprafaţa cultivată a judeţului era de 323 300 ha, faţă de numai 312 450 ha în anul 1965. Evoluţia comparativă a structurii terenurilor cultivate după suprafaţa principalelor culturi agricole ale judeţului în cei doi ani amintiţi mai sus poate fi urmărită în următorul tabel (după *Anuarul statistic al Republicii Socialiste România*, 1971) :

Tabelul nr. 5

Culturi agricole	1965		1970	
	Suprafaţa (ha)	% din suprafaţa cultivată	Suprafaţa (ha)	% din suprafaţa cultivată
Suprafaţa cultivată	312 450	100	323 300	100
Cereale pentru boabe din care :	219 772	70,3	207 848	64,3
— grîu	99 624	—	63 602	—
— secară	1 963	—	388	—
— orz-orzoaică	3 817	—	5 406	—
— ovăz	1 470	—	3 427	—
— porumb	109 413	—	127 849	—
— orez	2 603	—	7 176	
Leguminoase pentru boabe	5 391	1,6	11 334	3,5
din care :				
— mazăre	4 295	—	5 191	—
— fasole	1 083	—	2 817	—
Plante uleioase din care :	26 951	8,8	48 527	15,0
— floarea-soarelui	26 247	—	46 897	—
— ricin	672	—	1 590	—
Plante pentru alte industrializări	3 444	1,1	3 046	1,0
din care :				
— sfeclă de zahăr	2 385	—	2 006	—
— tutun	940	—	900	—
Cartofi, legume şi pepeni	8 895	2,7	9 170	3,0
Plante de nutreţ din care :	49 396	15,5	42 439	13,2
— lucernă	17 684	—	19 727	—
— porumb pentru însilozare	12 891	—	8 401	—

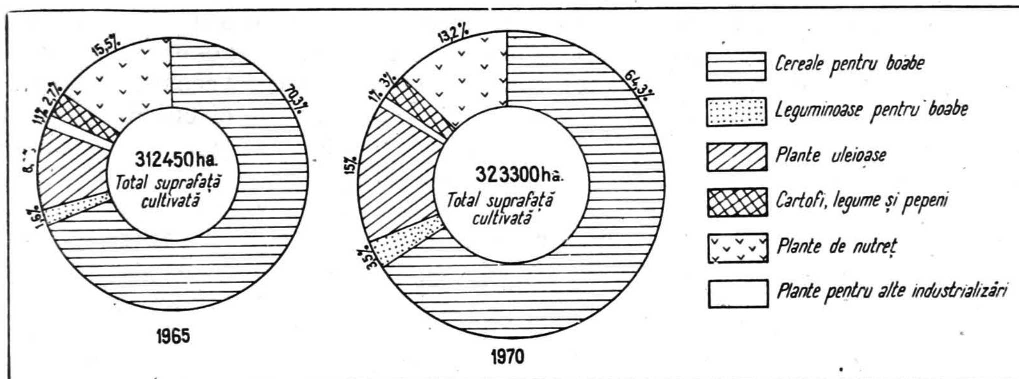

Fig. 30. — Evoluția structurii suprafețelor cultivate pe grupe de culturi.

După cum reiese din acest tabel, ponderea cea mai mare în suprafața cultivată a județului o au cerealele pentru boabe, cu 64,3% în anul 1970, urmate de plantele uleioase cu 15% și de plantele de nutreț cu 13,2%, celelalte categorii deținînd ponderi mult mai reduse (fig. 30).

În comparație cu anul 1965 se observă o scădere a suprafețelor cultivate cu cereale pentru boabe, ca și a celor cu plante de nutreț și sfeclă de zahăr, dar au crescut de peste două ori suprafețele cultivate cu leguminoase pentru boabe și de peste 1,8 ori cele cultivate cu plante uleioase. Totodată, în anul 1970 producția totală de cereale pentru boabe a fost de 713 230 tone, față de numai 657 208 tone în 1965 cu toată reducerea de circa 11 000 ha a suprafețelor ocupate de aceste culturi, ceea ce demonstrează saltul calitativ și în acest domeniu de activitate.

Pe categorii de unități, producția de cereale boabe a județului era în 1970 repartizată aproximativ egal între întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole de producție, cîte aproximativ 342 000 tone, circa 29 000 tone fiind date de gospodăriile personale ale membrilor cooperatori.

Schimbări esențiale au avut loc și în privința suprafețelor ocupate de cele două culturi cerealiere principale : grîul și porumbul, și aceasta mai ales în ultimii 5—6 ani. Astfel, dacă în 1965 diferența ca suprafață cultivată între aceste două cereale era

de numai circa 10 000 ha în favoarea porumbului, în anul 1970 aceasta s-a accentuat considerabil, porumbul ocupînd o suprafață de două ori mai mare decît a grîului. Această puternică diferențiere a început odată cu intrarea în circuitul agricol a unor întinse suprafețe din Balta Brăilei, cît și a extinderii pe scară largă a irigațiilor prin aspersiune.

Porumbul ocupa în 1970 aproape 128 000 ha, adică 61,5% din totalul suprafețelor deținute de cerealele pentru boabe, acest județ producînd în același an o cantitate de aproape 525 000 tone porumb boabe, ocupînd locul al treilea între județele țării și avînd o medie la hectar de 41,1 chintale. Față de media pe țară din acel an (21,2 chintale), aceasta era de aproape două ori mai mare și cu aproape 10 chintale mai mult decît media anului 1965 pe județ.

Ca repartiție geografică, cele mai mari suprafețe cultivate cu porumb le întîlnim mai ales în Balta Brăilei, unde suprafața totală ocupată cu această cultură era în 1970 de aproape 36 700 hectare, iar media la hectar se ridica la 50 de chintale (fig. 31).

Însemnate suprafețe cultivate cu porumb întîlnim de asemenea în localități ca Tichilești, Tudor Vladimirescu, Cazasu, Scorțaru Vechi, Romanu, Traian, Movila Miresii, Gemenele, Ianca, Latinu, Baldovinești, Vădeni etc. În condiții de irigare, în cadrul județului s-au obținut adevărate recorduri în producția de porumb. Astfel, cooperativa agricolă de producție din localitatea Tudor Vladimirescu a obținut 6 800 kg de porumb boabe la hectar, cea din localitatea Traian 5 500 kg, iar cele de la Cazasu și Scorțaru Vechi, respectiv, 5 200 și 5 000 kg, în toate aceste cazuri fiind depășită de două și chiar de trei ori media pe țară (fig. 32).

Cultura porumbului predomină așadar în jumătatea răsăriteană a județului, în care condițiile de irigare sînt cele mai favorabile, ponderea sa scăzînd înspre sudul și vestul acestuia.

Grîul al doilea după porumb ca suprafață cultivată, ocupa în 1970 peste 63 600 ha sau 30,6% din suprafața cerealelor pentru boabe, dînd o producție totală de 152 265 tone boabe, cu o medie anuală la hectar de 23,9 chintale, aproape dublă față de media pe țară. În comparație cu perioada anterioară celui de al doilea război mondial, cînd grîul reprezenta princi-

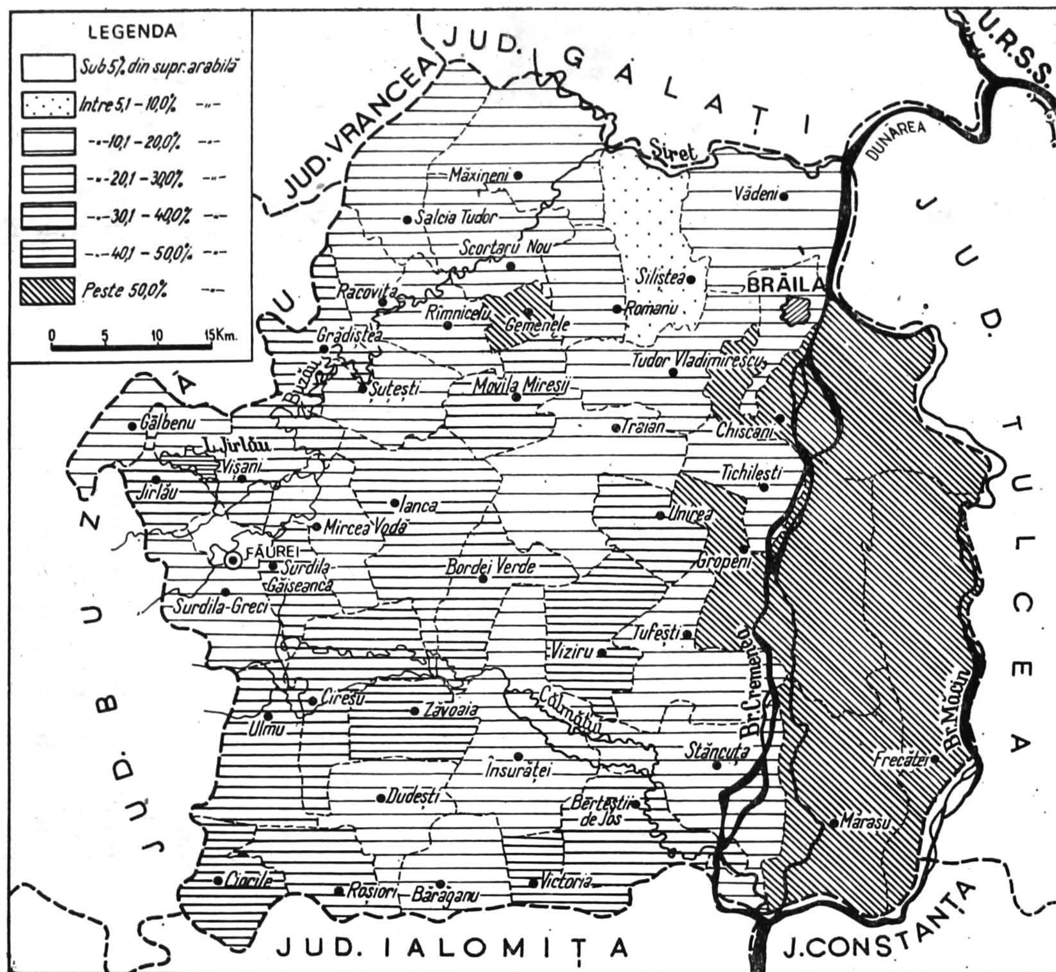

Fig. 31. — Frecvența culturii porumbului.

Fig. 32. — Recoltarea mecanizată a porumbului la C.A.P. Însurăței (foto C.P.C.S.).

pala cultură a județului și cel mai de seamă produs de export al portului Brăila, ponderea sa a scăzut astăzi în favoarea altor culturi și mai ales a porumbului.

Cultura grîului o întîlnim pretutindeni, dar predomină în localitățile din sudul și vestul județului Brăila cum sînt: Stăncuța, Berteștii de Jos, Însurăței, Ciocile, Ulmu, Cireșu, Surdila-Găiseanca, Vișani, Grădiștea, Salcia Tudor, Bordei Verde etc. (fig. 33). Datorită îmbunătățirii condițiilor agrotehnice și a utilizării îngrășămintelor, în județ s-au obținut producții mari de grîu, ca de exemplu la C.A.P.Tudor Vladimirescu, din aceeași comună, unde în 1971 s-au recoltat 3 300 kg grîu la hectar. Aproape 60% din totalul producției de grîu a județului a fost obținută în cooperativele agricole de producție, iar restul în I.A.S.-uri.

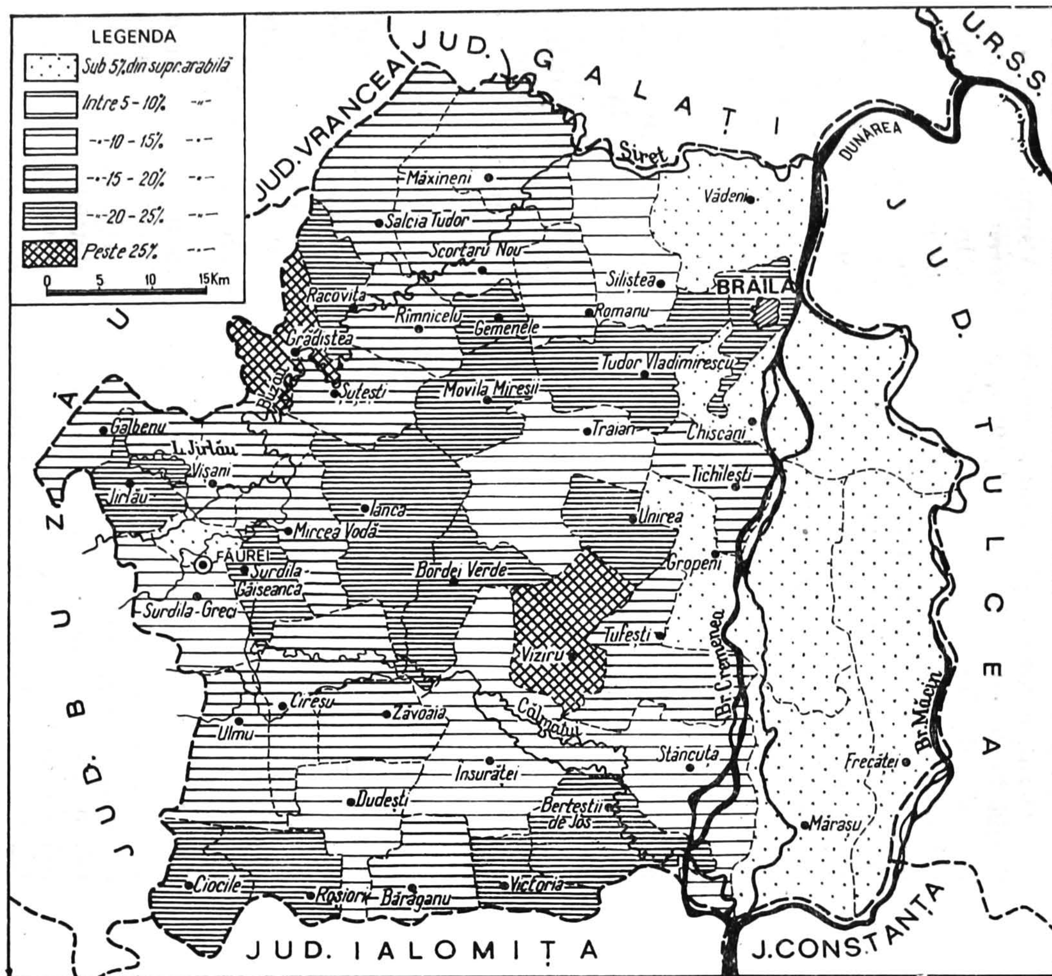

Fig. 33. — Frecvenţa culturii grîului.

În perspectivă, se prevede extinderea culturii grîului şi în Balta Brăilei, în anul 1972 preconizîndu-se însămînţarea a circa 10 000 ha cu grîu.

Orzul, orzoaica şi ovăzul se cultivă pe o suprafaţă aproape dublă în comparaţie cu anul 1965, extinderea lor fiind legată mai ales de dezvoltarea creşterii animalelor în mari ferme zootehnice. De la aproximativ 5 300 ha în 1965, suprafaţa cultivată a acestora a ajuns în 1970 la aproape 9 000 ha, ca răspîndire geografică întîlnindu-le pe aproape întreg teritoriul judeţului. În anul 1970, judeţul Brăila producea peste 13 500 tone orz şi orzoaică şi aproape 2 000 tone de ovăz, înregistrînd o producţie medie la hectar de 25 chintale şi, respectiv, 18,8 chintale, mult superioare celei pe ţară (17,8 chintale pentru orz şi orzoaică şi 8,9 chintale pentru ovăz).

Orezul este o altă cultură cerealieră care a cunoscut o puternică extindere în ultimii cinci ani, deţinînd în 1970 o suprafaţă de circa 7 200 ha, faţă de 2 600 ha în 1965. Brăila ocupă locul întîi între judeţe şi deţine aproape 26% din suprafaţa ocupată cu orez a ţării. Ca repartiţie geografică, orezul îl întîlnim în zonele mai joase de luncă, cu o mare umiditate, şi anume în sudul judeţului, la Stăncuţa, apoi pe valea Buzăului, la Jirlău, Galbenu, Şuţeşti, Scorţaru Nou, Măxineni etc.

În anul 1970, judeţul Brăila dădea 15 731 tone de orez, cu o producţie medie la hectar de 21,9 chintale, aflîndu-se sub media pe ţară (23,4). Există însă în cadrul judeţului orezării pe o suprafaţă de 1 500 ha amplasate în incinte inundabile, cu solul în diferite stadii de sărăturare şi fără posibilităţi de evacuare a apei, suprafaţă pe care nu s-a depăşit în ultimii 10 ani producţia de 1 000 kg la hectar, fiind deci în această situaţie nerentabile.

Leguminoasele pentru boabe ocupau în 1970 o suprafaţă de peste 11 330 ha sau 3,5% din terenurile cultivate, remarcîndu-se o creştere de peste două ori în comparaţie cu anul 1965. Cea mai mare pondere o avea mazărea, care deţinea aproape jumătate din totalul suprafeţei ocupate de leguminoasele pentru boabe, urmînd apoi fasolea cu circa 25%. În acelaşi an, producţia totală de leguminoase era de aproape 18 200 tone, din care peste 11 000 tone mazăre, cu o medie anuală de 21,2 chintale, fiind

superioară mediei pe țară (14,5 chintale) și deținînd din acest punct de vedere primul loc printre județele patriei.

Plantele uleioase se situează pe locul al doilea ca pondere în suprafața cultivată a județului, deținînd 15% din aceasta, dublîndu-se aproape în 1970, comparativ cu situația din anul 1965. Se cultivă floarea-soarelui și ricin.

În anul 1970, județul Brăila realiza o producție totală de aproape 79 000 tone, din care 78 000 tone floarea-soarelui și 1 027 tone de ricin.

Producția medie de floarea-soarelui la hectar era de 16,6 chintale, fiind peste media pe țară (12,7 chintale), județul Brăila situîndu-se în această privință pe locul al treilea, după județele Ialomița (18,1) și Constanța (17,3).

Geografic, floarea-soarelui se cultivă mai ales în partea de sud-vest a județului, ca și în partea sa nordică, ca localități remarcîndu-se : Bărăganu, Roșiori, Ciocile, Dudești, Ulmu, apoi Scorțaru Nou, Salcia Tudor, Racovița etc. (fig. 34).

Din categoria *plantelor pentru alte industrializări* se remarcă *sfecla de zahăr*, care ocupa în 1970 o suprafață de peste 2 000 ha, județul Brăila realizînd însă cea mai mare producție medie la hectar din țară, egală cu 296,2 chintale, față de 186,9 chintale cît era media țării în același an. La C.A.P. din Tudor Vladimirescu s-au obținut în 1971 chiar 65 000 kg de sfeclă de zahăr, prin utilizarea pe scară largă a irigațiilor. Culturile de sfeclă de zahăr predomină mai ales în sudul și în jumătatea răsăriteană a județului.

Tutunul ocupa o suprafață de 900 ha, în anul 1970 județul Brăila furnizînd economiei țării 1 167 tone de tutun și realizînd o producție medie la hectar de 13 chintale, întrecînd de aproape două ori media pe țară.

Cartofii, legumele și pepenii dețineau în 1970 circa 9 200 ha sau 3% din suprafața cultivată a județului. Se remarcă mai ales cultura cartofului, care ocupa aproape 2 200 ha, județul dînd o producție totală de circa 22 500 tone, cu o medie de 103,3 chintale la hectar, față de 71,1 chintale media pe țară.

Legumicultura găsește de asemenea condiții pedo-climatice favorabile de dezvoltare în cadrul județului Brăila, mai ales pe solurile aluvionare din luncile Dunării, Siretului și Buzăului,

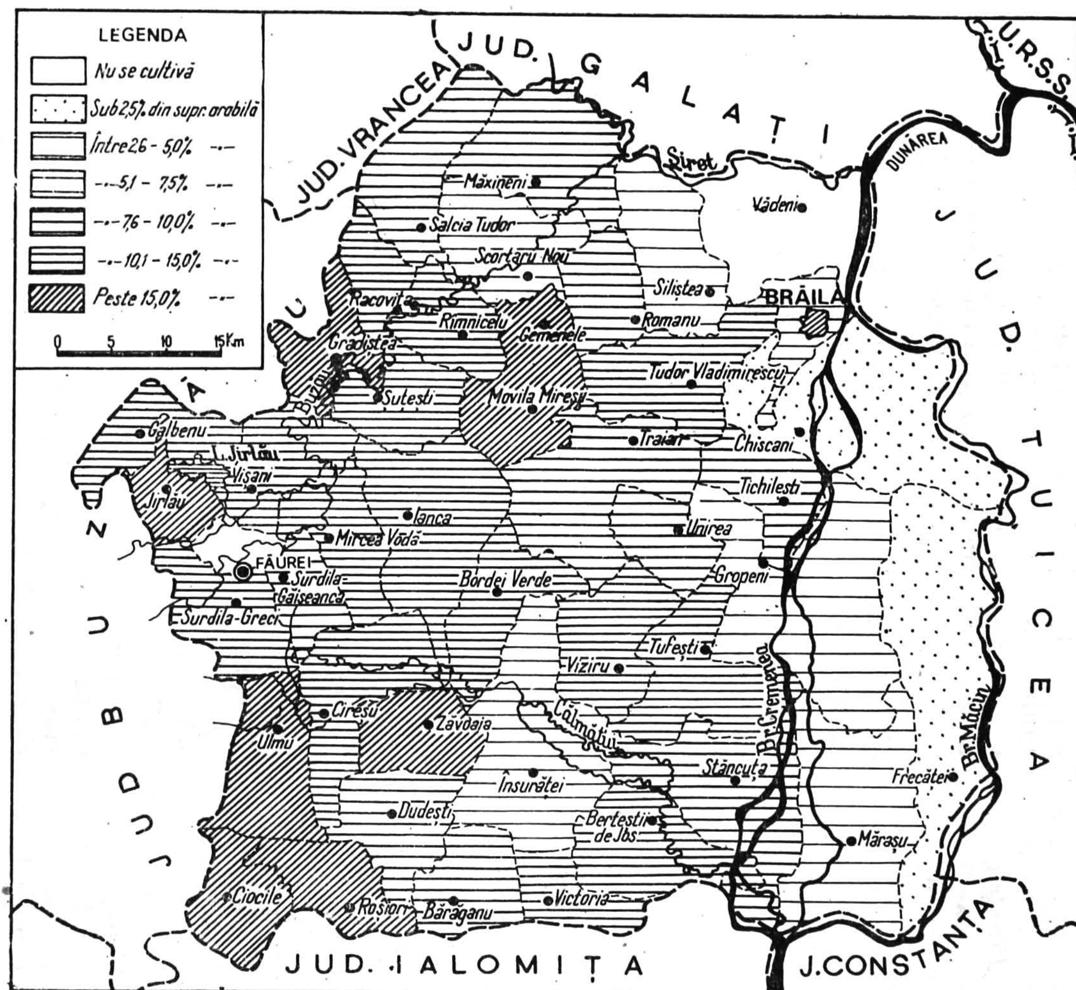

Fig. 34. — Frecvența culturii florii-soarelui.

ca și în celelalte părți ale județului, dar pe suprafețe mai mici. Importante bazine legumicole se află în localități ca: Vădeni, Baldovinești, Chiscani, Măxineni, legate mai ales de existența Fabricii de conserve de la Vădeni și a marii concentrări de populație de la Brăila, consumatorii imediați ai legumelor produse. Legumicultura este dezvoltată de asemenea la Tichilești, Gropeni, Ianca, Făurei, Vișani, Jirlău etc.

În structura legumelor predomină pătlăgelele roșii, care dețineau în 1970 aproape 1 950 ha (față de 1 040 în 1965), realizîndu-se în același an o producție de 32 335 tone de roșii cu o medie la hectare de 152,1 chintale, ceea ce situează acest județ pe locul al patrulea pe țară, după județele Botoșani, Galați și Tulcea. Urmează în continuare culturile de ceapă care ocupă aproape 1 000 ha, județul Brăila dînd în 1970 o producție de aproape 7 500 tone ceapă, apoi cele de rădăcinoase comestibile (354 ha) și cele de varză (327 ha).

În scopul măririi producției de legume, a luat o largă dezvoltare cultura acestora în sere, asemenea mari complexe fiind organizate la Surdila-Găiseanca, la Chiscani—Brăila și la I.A.S. Dunărea. Ferme legumicole întîlnim aproape în fiecare cooperativă agricolă de producție, pentru asigurarea cu aceste produse mai ales a membrilor lor.

Plantele de nutreț au de asemenea o mare pondere în cadrul județului, ca urmare a dezvoltării aici a creșterii animalelor și a condițiilor favorabile existente. Acestea ocupau în 1970 aproape 42 450 ha sau 13,2% din totalul suprafeței cultivate a județului. Din acest total, aproape jumătate era ocupat de culturile de lucernă (19 727 ha) care dădeau o producție de peste 91 500 tone, cu o medie la hectar de 46 chintale, superioară mediei pe țară (41,1 chintale).

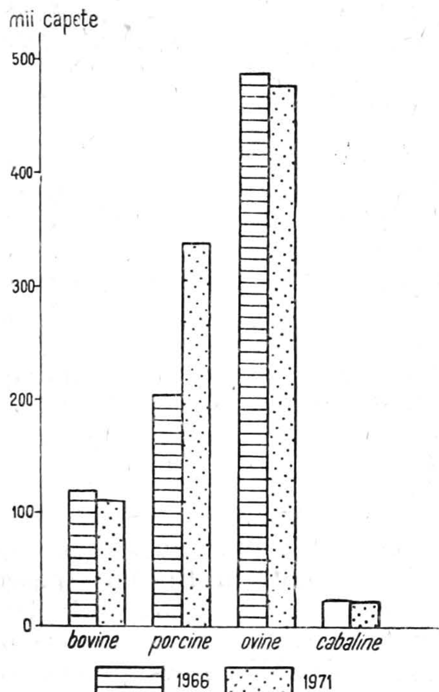
Se cultivă apoi porumb pentru însilozare pe o suprafață de 8 400 ha (în 1970), borceag pe 2 225 ha și diferite plante anuale pentru fîn (2 777 ha). De remarcat că o bună parte a culturilor de lucernă, porumb pentru însilozare și borceag sînt irigate, obținîndu-se producții medii la hectar mult superioare celor pe țară.

Ca repartiție geografică, cultura plantelor furajere se practică mai ales în jumătatea răsăriteană a județului, cu largi posibilități de irigare a terenurilor.

Fig. 35. — C.A.P. Piscu — Brăila. Aspecte de la crescătoria de porcine (foto C.P.C.S.).

Fig. 36. — I.A.S. „Avicola” Brăila. Aspect interior al halelor moderne de creştere a găinilor (foto C.P.C.S.).

Fig. 37. — Evoluţia numărului animalelor.

În judeţ este dezvoltată de asemenea apicultura, numărîndu-se circa 25 000 de colonii de albine, precum şi creşterea viermilor de mătase, datorită existenţei unui mare număr de duzi, judeţul Brăila furnizînd anual peste 5 tone de gogoşi de mătase.

Pentru dezvoltarea continuă şi pe baze moderne a agriculturii, în acest judeţ s-au înfiinţat unităţi de cercetare ştiinţifică, ca Staţiunea de cercetări agricole Brăila, centrele de încercare a soiurilor şi producerea seminţelor de soi de la Bălteşti şi Mircea Vodă, centrele de selecţie şi reproducţie a animalelor de la Brăila şi Vădeni, care dau un sprijin substanţial în dezvoltarea producţiei agricole vegetale şi animale a judeţului.

Ca repartiţie geografică, creşterea animalelor este răspîndită pe întreg teritoriul judeţului, predominînd însă în sudul

și jumătatea sa răsăriteană, legată de producția sporită de cereale și de plante furajere, care oferă în perspectivă posibilitățile unei și mai intense dezvoltări a creșterii animalelor în mari ferme moderne.

Economia forestieră. Nu este o ramură specifică județului Brăila, suprafața fondului forestier fiind la începutul anului 1971 de numai 21 400 ha și cea mai mică dintre județele țării. Se remarcă în special pădurile și zăvoaiele de luncă și baltă, cu lemn de esență moale (salcie, plop, anin etc.), precum și unele păduri de salcîm. Se practică exploatarea lemnului de esență moale și utilizarea lui la Fabrica de plăci aglomerate și la cea de chibrituri, ambele din municipiul Brăila. În acest scop s-au făcut în ultimii ani plantări masive cu plop canadian, materialul săditor fiind pus la dispoziție mai ales de pepiniera de la Brăila.

Pescuitul și vînătoarea. Așezarea sa geografică la Dunăre, ca și existența unui număr de lacuri au creat posibilitatea dezvoltării în județul Brăila a pescuitului, atît industrial, cît și sportiv. Acesta se practică în Dunăre, apoi în lacurile Jirlău, Ciulnița etc. din care se pescuiesc însemnate cantități de crap, știucă, biban, șalău, plătică etc. Unele dintre aceste lacuri, ca Jirlău, Ciulnița de exemplu, au fost transformate în însemnate crescătorii piscicole. Activitatea de pescuit este efectuată de Întreprinderea piscicolă din Brăila.

Fondul de vînătoare al județului oferă ca specii reprezentative pentru practicarea vînatului sportiv iepuri, rațe și gîște sălbatice, potîrnichii etc.

Cu toate rezultatele bune înregistrate în ultimii ani în dezvoltarea agriculturii, județul Brăila dispune încă de mari posibilități de creștere a producției în principalele ramuri de activitate, lucru demonstrat, printre altele, de diferențele existente între producțiile realizate de diferite unități. Se impune în acest sens o mai bună organizare a procesului de producție, pe linia folosirii mai intense a forței de muncă și a mijloacelor mecanice, a executării lucrărilor la timp și de bună

calitate, a utilizării fondului funciar cu spirit gospodăresc etc., ceea ce va duce desigur la o mai mare creștere a aportului agriculturii județului Brăila la sporirea avutului național al României socialiste.

CĂILE DE COMUNICAȚIE ȘI TRANSPORTURILE

Intensa dezvoltare economică de pe teritoriul actual al județului Brăila, așezarea sa geografică favorabilă la Dunăre, ca și condițiile de relief adecvate etc. au dus la puternica dezvoltare, încă din timpuri străvechi, a căilor de comunicație : rutiere, fluviale, și, ulterior, feroviare. Așadar, teritoriul județului Brăila este astăzi bine asigurat prin căile de comunicație de care dispune : căi ferate, șosele naționale, județene și comunale, ca și artere fluviale care facilitează intensele legături economice și de producție formate în timp, cît și transportul de călători.

Căile ferate însumau în cadrul județului Brăila în anul 1970 o lungime de 168 km, ceea ce reprezintă 1,5% din totalul pe țară, densitatea rețelei la 1 000 km^2 fiind în același an de 35,6 km, aflîndu-se mult sub media pe țară (62,0 km).

Prin intermediul căilor ferate, județul Brăila realizează principalele sale legături cu celelalte unități ale țării în transportarea de materii prime și semifabricate, mărfuri, mașini și utilaje, combustibili, produse agricole, îngrășăminte etc., ca și de călători.

Principala arteră feroviară a județului este cea care-l traversează de la vest spre est, venind de la București prin

Buzău sau Urziceni la Făurei — Brăila, iar de aici la Galați. Această arteră însumează aproape 100 km și, datorită traficului intens de mărfuri și călători, a fost dublată în întregime.

De la Făurei, care este un nod de cale ferată de importanță națională, pornesc căi ferate în 4 direcții, cea mai de seamă fiind cea care se îndreaptă spre sud-est, prin Bărăganu spre Țăndărei — Fetești, făcînd legătura cu magistrala București — Constanța și care străbate și deservește această parte a județului. De la Făurei, această arteră continuă spre nord, pînă la Focșani, făcînd legătura cu Moldova.

Tot din Făurei pornesc alte două artere, una prin Urziceni spre București, iar alta prin Buzău, spre Ploiești, apoi spre centrul țării, pe Valea Prahovei sau spre București.

Arterele feroviare existente se remarcă printr-o mare densitate a stațiilor de cale ferată, ceea ce mărește și mai mult potențialul acestora de transport.

Legătura județului cu Moldova se realizează de asemenea prin intermediul liniei ce se continuă de la Brăila prin Barboși la Galați și apoi spre Bîrlad—Iași.

Căile rutiere reprezintă un alt mijloc principal de transport al județului Brăila, căi ce străbat teritoriul acestuia aproape în toate direcțiile.

În anul 1970, lungimea totală a drumurilor din județul Brăila era 1 171 km, reprezentînd aproape 1,6% din totalul rețelei de drumuri a țării. Drumurile naționale însumau în același an o lungime de 217 km, iar cele județene și comunale 954 km, din care numai circa 120 km modernizate.

Densitatea rețelei rutiere a județului Brăila era în 1970 de aproape 25 km la 100 km², fiind mai mică decît media pe țară.

Căile rutiere principale ale județului străbat întregul teritoriu al acestuia și converg toate spre municipiul Brăila. Astfel, menționăm șoseaua Brăila — Viziru — Însurăței — Slobozia, complet modernizată și care leagă județul de magistrala București — Constanța, apoi șoseaua Brăila — Silistraru — Urleasca — Făurei — Buzău, de asemenea modernizată, care-l leagă de magistrala Moldovei, și în fine șoseaua Brăila

— Movila Miresii — Rîmnicu Sărat, tot modernizată, ca și Brăila — Galați, asfaltată și foarte intens circulată.

În partea nordică a județului, de la Brăila pornește de asemenea o șosea județeană, prin Latinu — Măxineni și în continuare spre Focșani, șosea care este modernizată. Remarcăm totodată șoseaua ce urmărește malul stîng al Dunării, pornind tot de la Brăila și trecînd prin Tichilești — Gropeni — Stăncuța.

Legătura județului Brăila cu Dobrogea se efectuează prin trecerea cu bacul de la Brăila la Smîrdan. Pentru scurtarea distanței de parcurs între Brăila și Galați, pînă în 1975 se va realiza o nouă arteră rutieră modernă pe malul Dunării.

Transporturile fluviale de mărfuri și călători, datorită așezării geografice a județului, s-au dezvoltat mult, orașul Brăila fiind unul dintre importantele porturi ale țării, unde acostează chiar nave maritime. Acesta este unul dintre cele mai vechi mijloace de transport ale județului. Situat la 171 km de mare, prin portul Brăila se efectuează legături prin curse regulate cu Galații și Tulcea și apoi mai departe cu localitățile din Delta Dunării și cu diferite țări de pe glob. De asemenea, se efectuează legături fluviale în amunte pe Dunăre cu țări din Europa centrală, ca și cu Dobrogea, prin intermediul brațului Măcin.

Pe Dunăre se efectuează atît transporturi de călători, cît mai ales de mărfuri și de produse, ca: sfeclă de zahăr—spre Giurgiu, piatră, balast, lemn, stuf, cereale, produse petroliere etc.

Brăila este un port fluvio-maritim, loc de transbordare a mărfurilor de pe navele maritime de pînă la 6 000 de tone, pe cele fluviale, între 600 și 1 000 tone. Portul este amplasat în partea de est a orașului, pe malul stîng al Dunării, în locul unde aceasta are o lățime de 270 m și o adîncime de 35 m.

Primele lucrări de modernizare a portului au început pe la 1841. În perioada 1886 — 1891 s-a efectuat construcția cheiurilor și a bazinelor pentru acostarea navelor, ca și a magaziilor și antrepozitelor, lucrări făcute după planurile lui Gh. Duca. Ulterior au fost construite docurile, silozurile de cereale, gara fluvială etc.

În anii construcţiei socialiste au avut loc intense lucrări de modernizare a portului, fiind totodată dotat cu utilaje moderne de încărcare şi descărcare, cu remorchere, şlepuri etc. Traficul său este format mai ales din lemn, cereale, materiale de construcţie, produse industriale, utilaje etc. La circa 14 km în amunte de portul Brăila, în dreptul localităţii Chiscani, a fost amenajat un mic port industrial, pentru deservirea marelui Combinat de celuloză şi hîrtie din stuf, cu o capacitate de 1 500 tone stuf pe zi. Aici sînt descărcate ceamurile care aduc din Delta Dunării materia primă necesară combinatului.

Portul Brăila, în cadrul traficului extern, s-a specializat în exportul de lemn pentru celuloză.

OBIECTIVELE TURISTICE ŞI BALNEOTERAPEUTICE

Deşi, la prima vedere, s-ar părea că sub acest aspect teritoriul judeţului Brăila ar fi sărac, totuşi la o analiză atentă se constată că există un potenţial turistic şi balneoterapeutic care poate fi folosit pe o scară mult mai mare.

Prezenţa Dunării pe o bună distanţă, ramificarea ei în mai multe braţe, incluzînd zone joase sub forma ostroavelor, oferă largi posibilităţi de folosire a ei în excursii de o zi sau chiar de două zile.

În acelaşi sens se pot lua în considerare şi celelalte două artere hidrografice — Siretul şi Buzăul.

Vasta întindere a Cîmpiei Brăilei şi a Cîmpiei Călmăţuiului, cu toată uniformitatea reliefului, oferă posibilităţi diferenţiate — balneoterapeutic şi chiar turistic. În acest sens amintim numeroasele lacuri salmastre şi sărate care pot fi folosite mai mult

în tratamentul balnear (Cîineni, Movila Miresii, Lacu Sărat — Batogu, Tătaru etc.).

O altă direcţie de valorificare turistică o reprezintă însăşi oraşul Brăila, cu obiectivele sale istorice, edilitare şi social-culturale.

În afară de potenţialul turistic şi balneoterapeutic oferit de condiţiile fizico-geografice şi istorice proprii, prin poziţia geografică a judeţului Brăila, aici se practică un turism de tranzit dinspre Moldova spre litoralul Mării Negre şi invers, sau chiar către Delta Dunării.

Dunărea şi *Balta Brăilei* în ansamblu, deşi a fost îndiguită şi desecată, reprezintă totuşi un potenţial turistic de o certă valoare.

În primul rînd, arterele hidrografice pricipale — Cremenea, Măcin şi Vîlciu — pot fi folosite pentru excursii cu vaporul. Zona de protecţie dintre braţe şi digurile construite împotriva inundaţiilor sînt în cea mai mare parte plantate cu plop negru sau acoperite încă de pădurile naturale de sălcii. La acestea se mai adaugă suita de ostroave de pe braţul Cremenea cu un frumos peisaj natural — păduri de sălcii, canale, lacuri mici — care ar atrage numeroşi vizitatori.

Aceste zone marginale, împreună cu ostroavele de pe arterele navigabile pot fi folosite în scopuri turistice, de agrement, atît pentru locuitorii municipiului şi judeţului Brăila, cît şi pentru cei ai municipiului Galaţi.

N-ar fi lipsit de importanţă dacă pe aceste artere s-ar construi mici cabane şi restaurante, cu regim de funcţionare numai în sezonul estival.

Din ce a mai rămas în interiorul Bălţii Brăila — lacul *Dunărea Veche* din apropiere de Turcoaia, *Japşa Plopilor* din partea sudică, din apropierea comunei Mărașu, privalul *Filipoiu* din partea nordică, de asemenea, pot fi amenajate ca baze de agrement şi recreere.

Popina Blasova, cu 45 m înălţime, reprezintă cea mai înaltă cotă din Balta Brăilei şi ar putea fi amenajată ca un veritabil punct de belvedere pentru peisajul nou al acestei regiuni. Aici a şi fost amenajat un punct turistic nautic pentru concursuri internaţionale.

În concluzie, trebuie să subliniem că, în prezent, nu se folosește acest potențial turistic al Bălții Brăilei la valoarea lui, deși mulți cetățeni ai orașului și județului Brăila s-ar îndrepta către această regiune în timpul săptămînii sau la sfîrșitul acesteia.

Cîmpia Brăilei și Cîmpia Călmățuiului, deși monotone la prima vedere, nu sînt lipsite de elemente peisagistice care să atragă atenția turiștilor. Lacurile sărate, salmastre și unele dulci sînt cele mai importante obiective în acest sens.

Pînă în prezent se folosește în mod organizat pentru tratament balnear doar Lacu Sărat — Brăila și lacul Cîineni. La lacul Cîineni au fost construite încă înainte de cel de-al doilea război mondial cîteva vile și un stabiliment de băi. În prezent, această stațiune s-a mai extins, dar nu pe măsura posibilităților pe care le oferă lacul. Din păcate, datorită unei neglijențe, și am putea s-o numim elementară față de investițiile făcute în stațiune, lacul n-a fost izolat de rîul Buzău decît acum 3 ani printr-un dig de pămînt, după ce în prealabil pătrunsese din acest rîu cantități importante de apă dulce. Urmarea acesteia a fost îndulcirea apei și întreruperea procesului de peloidonegeză de pe fundul lacului. După construirea digului de pămînt și mutarea cursului Buzăului cu cîțiva kilometri mai spre est, apa lacului a început să se sărătureze din nou.

Un alt lac cu potențial terapeutic ridicat este și Movila Miresii, care este folosit de către localnici. Organele comunale au rezervat o suprafață de teren pe malul sudic al lacului pentru „parc" și „plajă", deși atît nisipul, cît și arborii decorativi n-au mai ajuns aici.

Pe o scară mult mai mică în raport cu Movila Miresii se folosesc lacurile Tătaru și Sărat — Batogu, deși atît mineralizarea apei, cît și nămolul prezintă calități bune pentru balneoterapie.

La aceste lacuri sărate cu un grad mai mare de mineralizare se mai adaugă altele, ca Ianca, Plopu, Lutu Alb, Esna, Secu din Cîmpia Brăilei, Unturos, Plașcu, Colțea, Chichinețu, din Cîmpia Călmățuiului, și Bătrîna, Lacu lui Traian din lunca Călmățuiului, care pînă în prezent nu au nici un fel de întrebuințare. Apa din aceste lacuri nu este nici suficient de sărată

pentru a se folosi în balneoterapie, nici suficient de dulce pentru piscicultură. Pe aceste lacuri îşi duc viaţa cîrdurile de raţe sălbatice — element favorabil vînatului —, iar pe păşunile sărăcăcioase din jur se găsesc stîne de oi.

Considerăm că în condiţiile actuale de folosire intensivă a terenurilor nu este admis ca aceste suprafeţe vaste să rămînă în asemenea stare. Aceste depresiuni pot fi umplute cu apă dulce (în prezent lacurile au un regim temporar) din sistemele de irigaţie şi transformate în lacuri cu funcţie agro-piscicolă.

Prin plantarea de arbori decorativi în jurul acestor lacuri, cu timpul pot deveni arii de agrement şi recreere, atît de utile în această parte a ţării.

Oraşul Brăila reprezintă un important obiectiv turistic. Alături de construcţiile sale vechi, cu unul sau două etaje, în Brăila au apărut blocuri moderne, cu apartamente confortabile, pe Bulevardul Karl Marx sau strada Galaţi şi în cartierele Hipodrom, Viziru I şi II, Radu Negru etc.

O atracţie deosebită o constituie explanada portului, cu clădirea gării fluviale, activitatea portuară, traficul pe Dunăre, plaja imensă de pe malul opus, faleza amenajată şi frumos întreţinută, scările monumentale de granit dobrogean din capătul Bulevardului Karl Marx, iar ceva mai în amunte cochetul bazin de înot, plutitor (fig. 38 şi 39). Din port, urcînd, pe strada Traian, vom putea admira noul şi impunătorul hotel turistic în faţa căruia se desfăşoară piaţa centrală a oraşului (V. I. Lenin) de forma unui pătrat. Aici, într-un mic parc, se găsesc bustul împăratului Traian, lucrarea sculptorului Tache Dima Pavelescu, un orologiu într-un soclu lucrat artistic şi incrustat cu o corabie cu pînze, care simbolizează marca vechiului port de pescari, ceas datînd din anul 1909, şi o mică biserică ortodoxă, transformată dintr-o veche geamie turcească, biserică inaugurată în anul 1831 (fig. 40 şi 41).

În aceeaşi piaţă se află *Palatul cultural* (Piaţa V.I. Lenin nr. 1) amenajat într-o monumentală construcţie ridicată la 1864, care adăposteşte o bogată bibliotecă, iar la nr. 2 vom putea vizita *Muzeul de istorie* care cuprinde numeroase obiecte şi documente privind evoluţia oraşului şi a împrejurimilor lui în decursul istoriei. De remarcat, de asemenea, macheta cetăţii

Fig. 38. — Brăila — vedere generală asupra Dunării și a gării fluviale (foto C.P.C.S.).

Fig. 39. — Brăila — moderna faleză a Dunării și scările de la Bd. K. Marx (foto C.P.C.S.).

Fig. 40. — Brăila — noul hotel turistic „Traian" şi ceasul din centrul oraşului (foto C.P.C.S.).

Brăila, cetate care a existat pe locul unde se află astăzi Parcul Central. În muzeu poate fi văzut totodată tabloul reprezentînd asediul Brăilei la 1828, precum şi o copie după planul original al oraşului întocmit în perioada 1831—1835, plan prin care s-au pus bazele sistematizării oraşului în formă de amfiteatru.

Un alt obiectiv turistic de seamă, situat nu departe, pe strada Galaţi nr. 5, îl constituie *Muzeul de artă*, cu o bogată colecţie de pictură, sculptură şi grafică a unor maeştrii români: N. Grigorescu, Şt. Luchian, O. Băncilă, N. Vermont, C. Ressu, Al. Ciucurencu, H. Catargi etc.

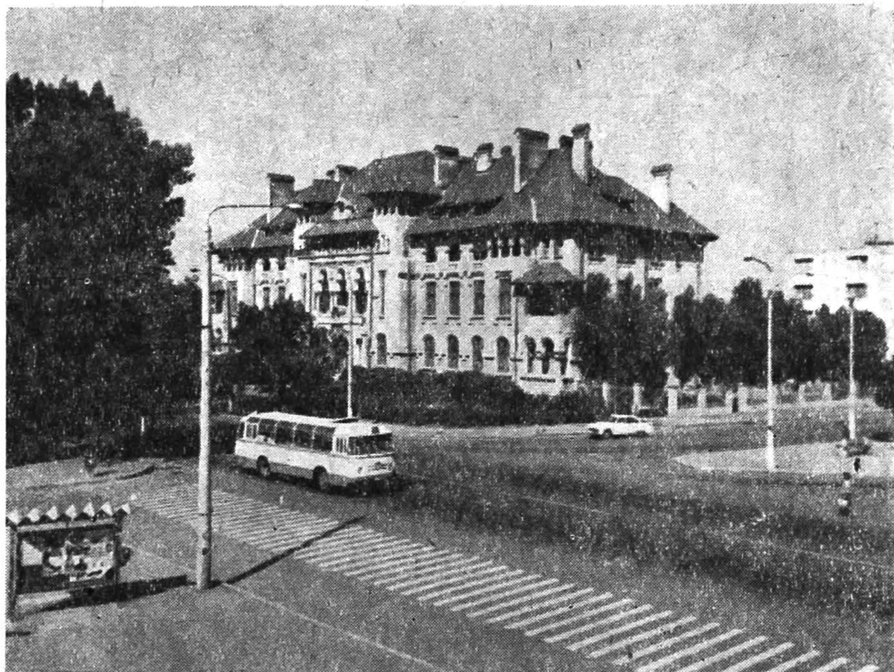

Fig. 41. — Brăila — clădirea monumentală a Casei agronomului (foto C.P.C.S.).

În apropierea pieței centrale, pe strada Călărași, se află monumentala clădire a *Bisericii elene*, construită între anii 1863 și 1872, cu frumoase vitralii și picturi bisericești. Ea păstrează numeroase fresce executate de pictorul Gh. Tattarescu. În parcul *Grădina publică* vom putea vedea fragmentul din zidul cetății Brăilei, cetate supusă în trecut la numeroase asedii. Acest parc are o suprafață de peste 60 000 m² și mai cuprinde un patinoar, un teren de volei, un restaurant cu terasă etc. (fig. 42.).

În partea de sud-vest a orașului se află cel mai mare parc al Brăilei, locul principal de atracție și agrement pentru populația orașului „*Parcul monument*", cu alei frumos amenajate și complet inundate de verdeață. În incinta parcului poate fi

Fig. 42. — Brăila — vedere din Grădina publică (foto C.P.C.S.).

admirată statuia eroinei Ecaterina Teodoroiu, opera sculptorului Ionescu Varo.

Atracţii turistice deosebite prezintă de asemenea împrejurimile oraşului Brăila şi în primul rînd *staţiunea Lacu Sărat*, care este situată la peste 5 km în sud-vestul oraşului, legată de acesta printr-o linie de tramvai şi o şosea asfaltată. Staţiunea se află în zona de cîmpie, cu o altitudine de 25 m şi un climat de stepă. Atracţia principală o constituie lacul, de forma unui corn lung de circa 2 km şi lat de 200—300 m (fig. 43). Adîncimea sa nu depăşeşte 1 m. Nămolul sapropelic al lacului are o grosime de 20—30 cm şi este format din substanţe minerale 41%, substanţe organice 39% şi apă 20%. În cură externă, băile şi nămolul de aici sînt indicate în afecţiuni ale aparatului locomotor, ale nervilor periferici şi în afecţiuni ginecologice. De remarcat că aceste băi au fost folosite cu mult înainte de jumătatea secolului trecut. Primele instalaţii de băi calde s-au făcut la 1875. Staţiunea este prevăzută cu un mare stabiliment balnear, cu ca-

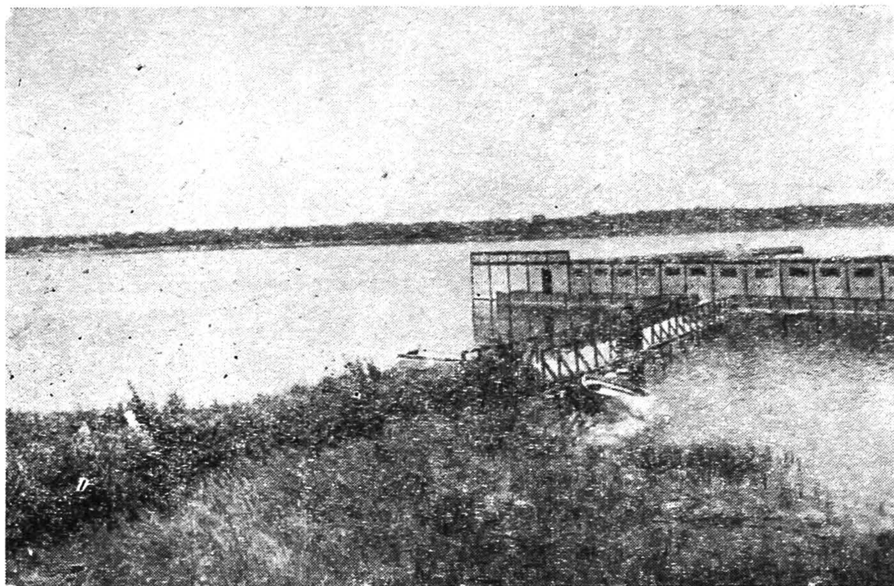

Fig. 43. — Lacul Sărat Brăila (foto P. G â ş t e s c u).

bine şi instalaţii de băi calde şi reci, de băi cu nămol, cu platforme pentru cura de soare ş.a. În ultimii ani a fost construit un camping cu numeroase căsuţe pentru cazare. O atracţie deosebită o prezintă parcul staţiunii, bine amenajat, cu numeroase alei şi rondouri de flori artistic aranjate, loc pentru recreere. De această staţiune este legat şi numele cunoscutului scriitor Panait Istrati, care a lucrat aici o perioadă de timp.

ibliografi

Bogdan Octavia, Neamu Gh., Mihai Elena, Teodoreanu Elena (1972), *Le potentiel climatic, des plaines de Roumanie*, Rev. roum. géol., géophys., geogr., Série de géographie, nr. 2.

Brătescu C. (1921), *Mişcări epirogenetice şi caractere morfologice în bazinul Dunării-de-jos*, Bul. Soc. geogr., vol. XXXIX, 1920.

Călinescu R. şi colab. (1969), *Biogeografia României*, Editura ştiinţifică, Bucureşti.

Constantinescu I. (1970), *România de la A la Z — dicţionar turistic —*, Edit. Stadion, Bucureşti.

Cosma C., Ghenovici Al., Gruescu I. S., Oancea D. I., Stan Cr. (1964), *Nodul industrial în formare Galaţi — Brăila*, St. cerc. geol., geofiz., geogr., Seria geografie, t. 11.

Deică P. (1965), *Complexul teritorial de producţie Galaţi — Brăila*, St. cerc. geol., geofiz., geogr., Seria geografie, t. 12, nr. 2.

Filitti C. (1930), *Primii ani de organizare a Brăilei, după eliberarea de sub turci*, Brăila.

Florea N. şi colab. (1968), *Geografia solurilor României*, Editura ştiinţifică, Bucureşti.

Gâştescu P. (1965), *Asupra termenilor de lac şi baltă*, St. cerc. geogr., nr. 2.

— (1965), *Caracteristicile limnologice ale Bălţii Brăilei*, Com. geogr. S.S.N.G., vol. III.

— (1965), *Asupra originii lacurilor sărate din Cîmpia Română*, Natura, Seria de geografie-geologie, nr. 2.

— (1971), *Lacurile din România — limnologie regională*, Edit. Academiei R. S. România, Bucureşti.

Giurescu C. C. (1968), *Istoricul oraşului Brăila*, Edit. ştiinţifică, Bucureşti.

Harţuche N., Dragomir I. T. (1957), *Săpăturile arheologice de la Brăiliţa*, Mat. cerc. arheol., vol. III.

HURMUZAKI E. (1913), *Documente privitoare la istoria românilor*, vol. XVII, București.

IORGA N. (1929), *Studii și documente*, vol. XXIII, București.

LITEANU E. (1956), *Raionarea apelor de adîncime din Cîmpia Română orientală dintre Argeș și Siret*, Bul. șt. geol.-geogr., t. I, nr. 1–2.

LITEANU E., GHENEA C. (1962), *Relații hidrogeologice și hidrochimice între apele freatice și apele lacurilor din Cîmpia Română*, St. cerc. geol., t. VII, nr. 2.

MARINESCU GH. T. (1929), *Brăila Veche — stampe, planuri, hărți — Album comemorativ*, Brăila, XX p. + XXXII planșe și o hartă.

METEȘ ȘTEFAN (1921), *Relațiile comerciale ale Țării Românești cu Ardealul pînă în veacul al XVIII-lea*, Sighișoara.

NAUM TR., GRUMĂZESCU H., NICULESCU GH. (1954), *Raionarea geomorfologică a părții de Nord-Est a Cîmpiei Române*, Prob. geogr., vol. I.

OANCEA D., GRUESCU I., DEICĂ P. (1967), *Contribuții la studiul dezvoltării industriei grele în centrele din valea Dunării românești*, St. cerc. geol., geofiz., geogr., Seria geografie, t. XIV, nr. 2.

PANĂ A. (1911), *Cursul inferior al Călmățuiului*, An. Inst. geol. Rom., vol. IV, (1910), fasc. 1.

RĂDULESCU N. AL., VELCEA I., PETRESCU N. (1968), *Geografia agriculturii României*, Edit. științifică, București.

ȘTEFĂNESCU COSTIN (1965), *Brăila. Mic îndreptar turistic*, București.

VÂLSAN G. (1912), *O fază în popularea țărilor românești*, Bul. Soc. rom. geogr., t. XXXIII.

— (1928), *Mocanii în Dobrogea la 1845*, Graiul românesc, an. II, nr. 3.

— (1971), *Opere alese*, Edit. științifică, București.

VELCEA I., IORDAN I., IACOB GH., GHENOVICI AL., GRUESCU S. I. (1971), *Harta geografico-economică a R. S. România*, Edit. Academiei R. S. România, București.

* * * (1970), *Anuarul statistic al Republicii Socialiste România*, D.C.S., București.

* * * (1894), *Dicționarul geografic al județului Brăila*, București.

* * * (1950), *Documente privind istoria României. B. Țara Românească*, vol. I. (1247–1500), Edit. Acad. R.P.R., București.

* * * (1953), *Documente privind istoria României. B. Țara Românească, veacul XVI*, vol. I, II, IV, Edit. Acad. R.P.R., București.

* * * (1969), *Geografia văii Dunării românești*, Edit. Academiei R. S. România, București.

* * * (1835), *Harta statistică rusă din 1835*, Acad. R.P.R., hărţi, III, 1961.
* * * (1960), *Istoria României*, vol. I, Edit. Acad. R.P.R., Bucureşti.
* * * (1962), *Istoria României*, vol. II, Edit. Acad. R.P.R., Bucureşti.
* * * (1964), *Istoria României*, vol. III, Edit. Acad. R.P.R., Bucureşti.
* * * (1964), *Istoria României*, vol. IV, Edit. Acad. R.P.R., Bucureşti.
* * * (1969), *Judeţele României socialiste*, Edit. politică, Bucureşti.
* * * (1960), *Monografia geografică a R.P.R.*, vol. II, partea I., Edit. Acad. R.P.R., Bucureşti.
* * * (1967), *Monografia hidrologică a bazinului hidrografic al rîului Siret*, St. hidrol., vol. XXII.
* * * (1959), *Recensămîntul populaţiei din 1956*, D.C.S., Bucureşti.

ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
INSTITUTUL DE GEOGRAFIE

JUDEȚUL BRĂILA

Autor: Petre Gâștescu

LEGENDA

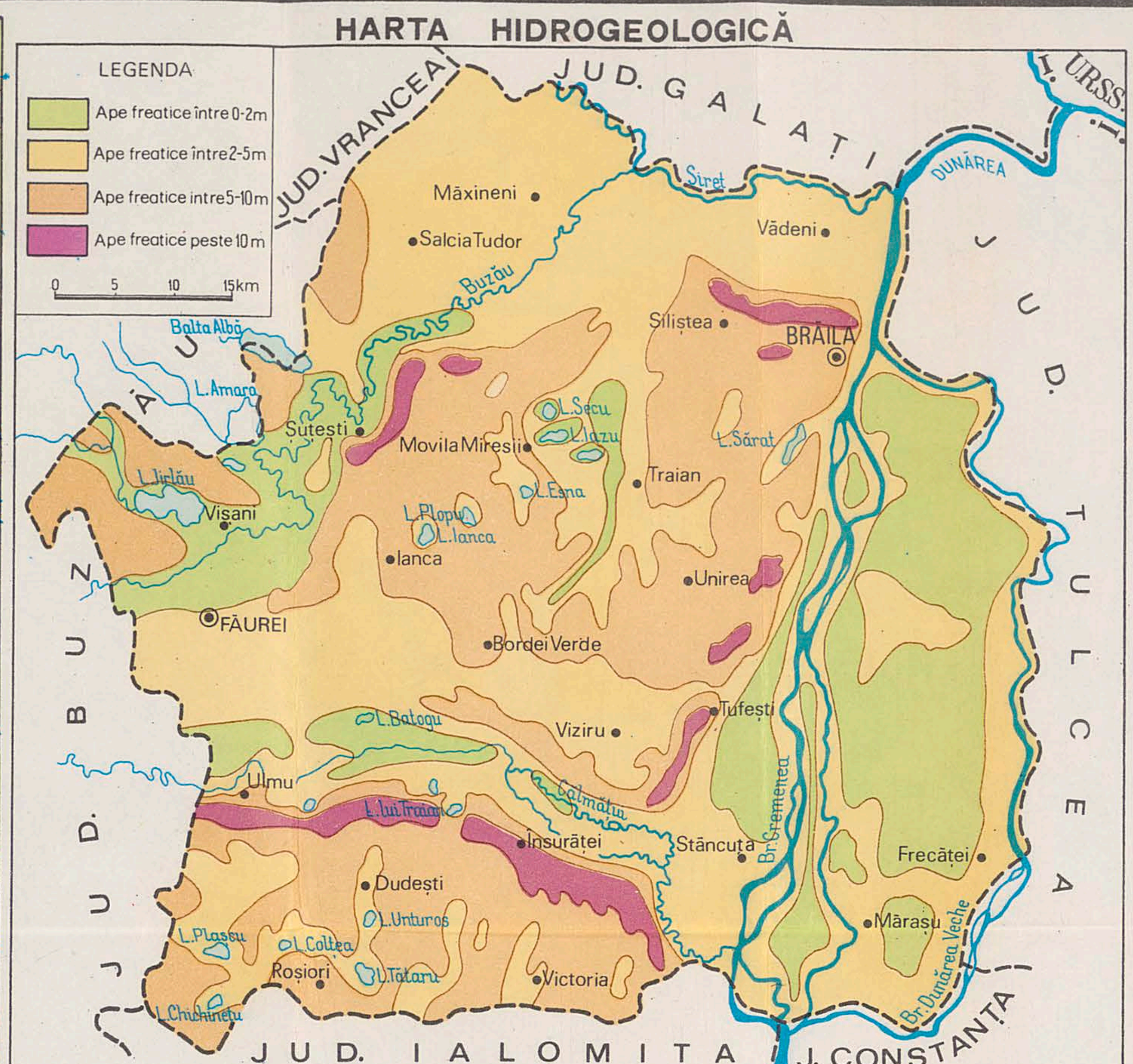
- 200–300
- 100–200
- 0 – 100
- Luncă
- Nisipuri eoliene fixate
- Zonă îndiguită și desecată
- Lacuri cu regim permanent
- Lacuri cu regim temporar
- Rîuri cu scurgere permanentă
- Rîuri cu scurgere temporară
- Iazuri
- Depresiuni lacustre de tasare
- Martori de eroziune (popine)
- Municipiu, reședință de județ
- Orașe
- Comune
- Comune suburbane
- Sate
- Pepiniere piscicole
- Stațiuni balneoclimaterice
- Cale ferată
- Drum național modernizat
- Drum județean modernizat
- Drum județean nemodernizat
- Drum comunal
- Cote
- Limită de județ
- Frontieră

0 2 4 6 km

Județul Vrancea · Județul Galați · U.R.S.S. · Județul Buzău · Județul Ialomița · Județul Constanța · Județul Tulcea
Cîmpia Covurlui · Cîmpia Rîmnicului · Cîmpia Brăilei · Cîmpia Călmățuiului · Balta Brăilei · Podișul Casimcei · Culmea Pricopanului
BRĂILA · GALAȚI · FĂUREI · MĂCIN · RENI · Dunărea · Siret · Buzău · Călmățui

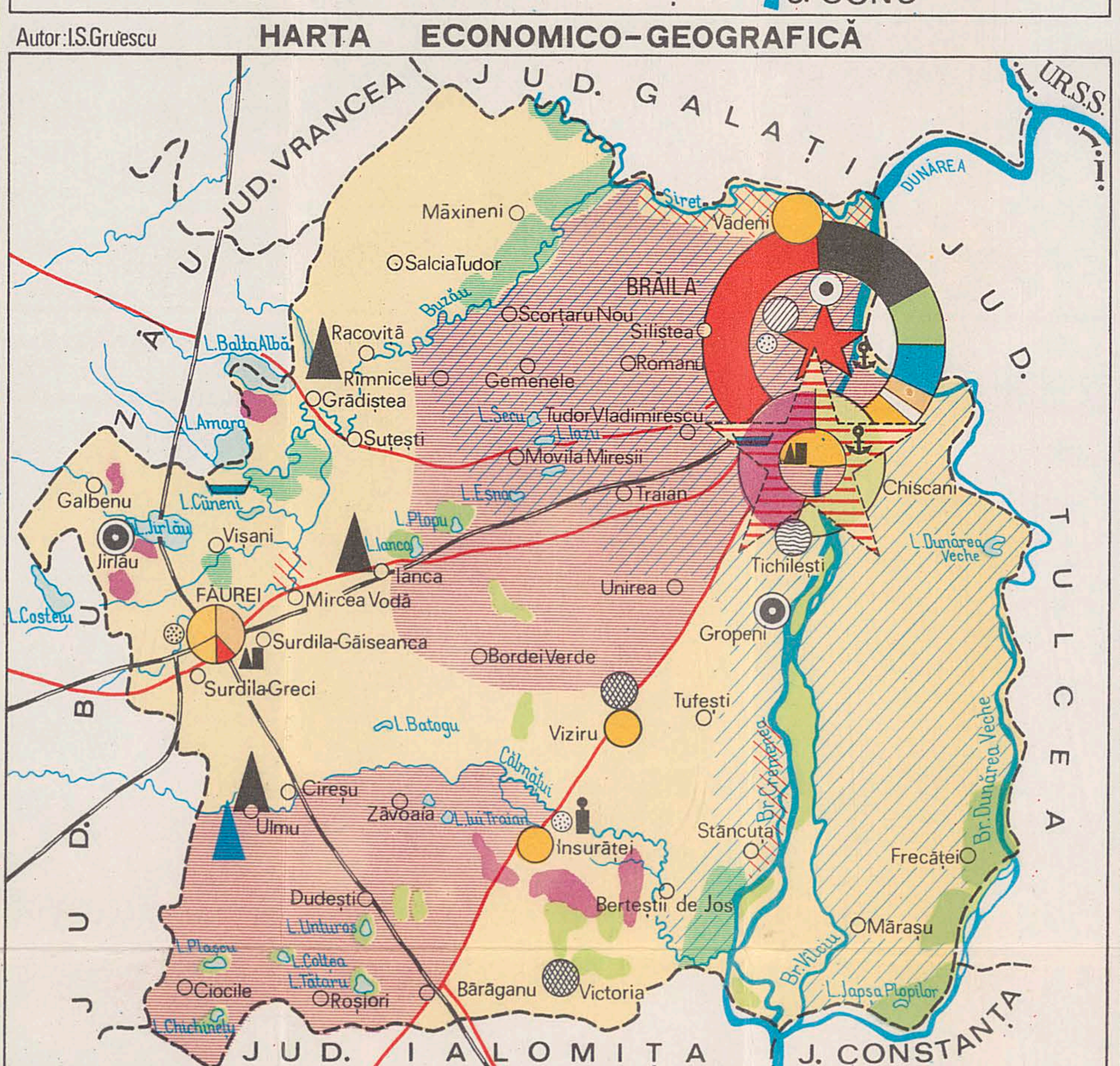
Cartograf: SIMONA CANTACUZINO

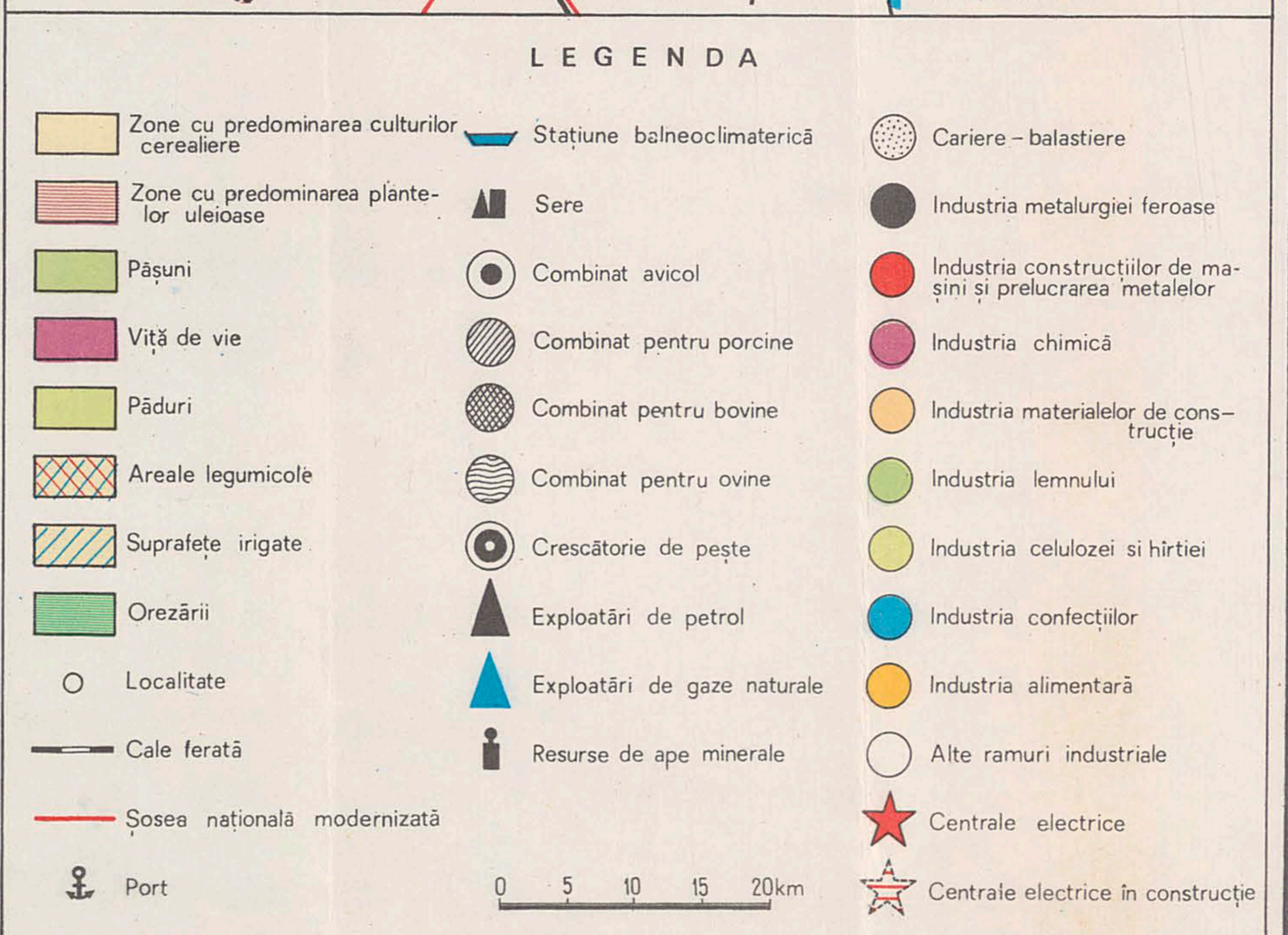
HARTA HIDROGEOLOGICĂ

Autor: I.S. Grulescu

HARTA ECONOMICO-GEOGRAFICĂ

Imprim. Atel. Inst. Geologic

Cuprinsu

Prefaţă . . . .
Cadrul geografic şi istoric (P. Gâştescu, I. S. Gruescu) 7
Relieful şi constituţia geologică (P. Gâştescu). . . . 10
Clima (P. Gâştescu) 29
Hidrografia (P. Gâştescu) 41
Solurile, vegetaţia şi fauna (P. Gâştescu) 62
Populaţia şi aşezările (I. S. Gruescu) 70
Evoluţia, densitatea şi structura populaţiei . 75
Aşezările 83
Economia judeţului (I.S.Gruescu) 93
Industria 95
Agricultura 115
Căile de comunicaţie şi transporturile (I. S. Gruescu) 135
Obiectivele turistice şi balneoterapeutice (P. Gâştescu, I. S. Gruescu). 138
Bibliografie. 147

Redactor SILVIA DINESCU
Tehnoredactor MARILENA DAMASCHINOPOL

Bun de tipar 28.08.1973. Tiraj 4000. Hîrtie tipar înalt ilustrații. Format 16/61×86 de 80 G/m². Coli de tipar 9,50. Planșe 3. C.Z. pentru biblioteci mari: 91(498.126). C.Z. pentru biblioteci mici: 91(498.1).

Întreprinderea poligrafică „Informația"
str. Brezoianu nr. 23—25, București
Republica Socialistă România

I. P. I. — c. 704

În cadrul Colecției
„JUDEȚELE PATRIEI"

au apărut :

- Jud. Vîlcea
- Jud. Ilfov
- Jud. Cluj
- Jud. Vrancea
- Jud. Hunedoara
- Jud. Gorj
- Jud. Sibiu
- Jud. Buzău
- Jud. Brașov
- Jud. Ialomița
- Jud. Sălaj
- Jud. Bacău
- Jud. Bihor
- Jud. Tulcea
- Jud. Iași
- Jud. Bistrița-Năsăud
- Jud. Mureș

Lei 15

